ЛУКА ПӖЛТЕРНӖ
ЫРӐ ХЫПАР

1-мӗш сыпӑк

Ум сӑмах

1 Пирӗн хушшӑмӑрта пулса иртнӗ паллӑ ӗҫсем ҫинчен халӗ ну-
майӑшӗ ҫыра пуҫларӗҫ ӗнтӗ. 2 Сӑмаха чӑн малтанах куҫӑн курса
Унщӑн ӗҫлесе тӑнӑ ҫынсем пире мӗн каласа панӑ, вӗсем те ҫав-
нах ҫыраҫҫӗ. 3 Ҫавӑнпа эпӗ те, хисеплӗ ҫыннӑм Феофил, малтан
пуҫласа пӗтӗмпе лайӑх тӗпчесе пӗлтӗм те ун ҫинчен сана йӗрки-
пе ҫырса парас терӗм. 4 Хӑвна мӗне вӗрентни чӑннипех те тӗрӗс
пулнине санӑн тӗппипе пӗлсе ҫитмелле пултӑр терӗм.

Ангел Шыва кӗртекен Иоанн ҫураласса пӗлтерни

5 Иудея ҫӗрӗнче Ирод патшара ларнӑ чух пӗр Захария ятлӑ
священник пурӑннӑ, вӑл Авий ушкӑнӗнчи священниксен че-
речӗпе Турӑ Ҫуртӗнче ӗҫленӗ. Унӑн арӑмӗ те, Елисавета, Аарон
ӑрӑвӗнчен тухнӑскер пулнӑ. 6 Вӗсем Турӑ умӗнче тӳрӗ пурӑннӑ:
Хуҫа Турӑ йӗркисене, пил-хушӑвӗсене пурне те тӗрӗс пурнӑҫласа
тӑнӑ. 7 Анчах та вӗсен ача-пӑча пулман, мӗншӗн тесен Елисавета
ача туман арӑм пулнӑ. Иккӗшӗ те вӗсем ватӑлса ҫитнӗ. 8-9 Пӗрре-
хинче, Захария хӑй черечӗн йӗркипе Турӑ умӗнче ӗҫленӗ чухне,
священниксен йӑлипе Хуҫа Турӑ Ҫуртӗнче ладан ҫунтарса тӗтӗр-
ме ӑна шӑпа тухнӑ. 10 Захария тӗтӗрнӗ вӑхӑтра темӗн чухлӗ халӑх
Ҫурт тулашӗнче кӗлтуса тӑнӑ. 11 Ҫавӑн чухне ӑна ладан ҫунтара-
кан парне вырӑнӗн сылтӑм енче сасартӑк Хуҫа Туррӑн ангелӗ ку-
рӑннӑ. 12 Ангела курсан Захария тӗлӗннипе хӑрасах кайнӑ. 13 Ан-
гел ӑна каланӑ: «Ан хӑра, Захария! Санӑн кӗллӳне Турӑ илтрӗ.

Санăн арăму, Елисавета, сана ывăл ача çуратса парĕ, ăна эсĕ
Иоанн ятлă хурăн. [14] Уншăн эсĕ хавасланса хĕпĕртĕн, вăл çурал-
нăшăн нумайăшĕ савăнĕç, [15] мĕншĕн тесен вăл Хуçа Турă умĕнче
аслă пулĕ. Вăл эрех-сăра тавраше ĕçмĕ; амăш варĕнчех унăн
чун-чĕри Святой Сывлăшпа тулĕ. [16] Вăл Израиль çыннисене
нумайăшне хăйсен Хуçа Турри енне çавăрĕ. [17] Вăл Христос умĕн
Илиян чун-чĕм хăвачĕпе килĕ те халăха Хуçамăр умне тăма ха-
тĕрлĕ: ашшĕсен кăмăлне ачисен енне çавăрĕ, Турă хушнине
итлемен çынсене тӳрĕлĕх çулĕ çине тăратĕ». [18] Захария вара ан-
гелран çапла ыйтнă: «Ку чăн пуласса эпĕ епле пĕлĕп-ши? Эпĕ
ĕнтĕ ватăлтăм, ман арăм та ватăлса çитрĕ». [19] Ангел ăна каланă:
«Эпĕ – Турă умĕнче тăракан Гавриил. Мана сан патна çак ырă
хыпара пĕлтерме янă. [20] Вăхăчĕ çитсен эп калани пурнăçланĕ, ан-
чах ман сăмахсене ĕненменшĕн эсĕ чĕлхесĕр пулăн, эпĕ калани
пурнăçланиччен калаçаймасăр пурăнăн».

[21] Çав хушăра унти халăх Захария тухасса кĕтсе тăнă, вăл Турă
Çуртĕнче вăрах тăнинчен тĕлĕннĕ. [22] Унтан тухсан Захария пĕр
сăмах та калайман, аллисемпе паллă кăтартса халăха тем ăнлан-
тарма тăрăшнă. Вара пурте ăна Турă Çуртĕнче темскер курăнни-
не чухласа илнĕ. [23] Турă умĕнче ĕçлемелли кунĕсем иртсен Заха-
рия килне тавăрăннă.

[24-25] Çавăн хыççăн унăн арăмĕ, Елисавета, йывăр çын пулнă.
Çие юлнине вăл пилĕк уйăх палăртмасăр çӳренĕ. «Çын хурлани-
не ман çинчен сирес тесе, çак кунсенче Хуçа Турă мана хĕрхенсе
çапла турĕ», – тенĕ вăл.

Ангел Марияна ырă хыпар пĕлтерни

[26] Çие юлни ултă уйăх çитсен, Турă татах Гавриил ангела Гали-
лейăри Назарет хулине [27] Давид йăхĕнчи Иосиф валли çураçнă
Хĕр патне янă. Çав Хĕр Мария ятлă пулнă. [28] Ун патне кĕрсен
ангел çапла каланă: «Эй, тивлетлĕ Хĕр, савăн! Санпала Турă, Эсĕ
пур хĕрарăмран та мухтавлăрах!» [29] Ангел сăмахĕсене илтсен Ма-
рия аптăрасах кайнă. Çапла ырă сунса саламлани мĕне пĕлте-
рет-ши тесе шухăшланă. [30] Ангел Ăна каланă: «Ан хăра, Мария!
Эсĕ Турăран ырăлăх илтĕн. [31] Акă Эсĕ йывăр çын пулса Ывăл Ача
çуратăн, Ăна Иисус ятлă хурăн. [32] Вăл аслă пулĕ, Ăна Çӳлти Тур-
рăн Ывăлĕ тесе калĕç. Хуçа Турă Ăна мăн аслашшĕн, Давидăн,
престолне парĕ. [33] Вăл ĕмĕр-ĕмĕр Иаков йăхĕн Патши пулĕ, Унăн

Патшалăхĕ нихăçан та пĕтмĕ». 34 Мария вара ангелран ыйтнă: «Ку
епле пулма пултарĕ-ши? Эпĕ халĕ качча та кайман-çке?» 35 Ангел
Ăна каланă: «Сан çине Святой Сывлăш анĕ, сана Çӳлти Туррăн
хăвачĕ витсе тăрĕ, çавăнпа çуралас таса Ачуна та Турă Ывăлĕ
тейĕç. 36 Акă санăн тăвану Елисавета та ватлăхра ывăл çуратĕ. Ун
çинчен пурте ача тăвайманскер тесе калаçатчĕç, вăл йывăр çын
пулни улттăмĕш уйăх ĕнтĕ. 37 Мĕншĕн тесен Туррăн пĕр сăмахĕ те
пурнăçланмасăр юлмасть». 38 «Эпĕ – Хуçа Туррăн Чури, – тенĕ
Мария, – эппин пĕтĕмпех эсĕ каланă пек пултăр». Ангел вара
Ун патĕнчен кайнă.

Мария Елисаветăна курма кайни

39 Тепĕр темиçе кунран Мария çула хатĕрленнĕ те сăртлă Иуде-
йăри хулана васкаса кайнă. 40 Захария кил-çуртне кĕрсен вăл
Елисаветăна сывлăх суннă. 41 Мария саламланине илтсен Елиса-
ветăн варĕнчи ачи тапкалашса илнĕ, вара Елисавета чун-чĕри
Святой Сывлăшпа тулнă. 42 Вăл хытă сасăпа каланă: «Эсĕ пур хĕ-
рарăмран та мухтавлăрах! Санран çуралас Ачу та мухтавлă! 43 Ху-
çа Туррăмăн Амăшĕ ман патăма килнине курма епле тивĕçлĕ
пултăм-ши? 44 Эсĕ сывлăх суннине илтсенех ман ăшăмри ача са-
вăннипе тапкалашса илчĕ! 45 Хуçа Турă сăмахĕ пурнăçланасса
ĕненнĕшĕн Эсĕ телейлĕ!»

Мария Турра мухтани

46 Вара Мария çапла каланă: «Манăн чунăм Хуçамăра аслăлать,
47 Манăн кăмăлăм Çăлакан Туррăмшăн савăнать, 48 мĕншĕн тесен
Вăл Хăйĕн Чурин йăвашлăхне асăрхарĕ. Паянтан Мана пур ха-
лăхсем те мухтĕç. 49 Хăватлă Турă Маншăн аслă ĕç турĕ, Унăн ячĕ
таса. 50 Хăйне хисеплесе хăракансене Вăл ăруран ăрăва ырăлăх
парса тăрать. 51 Шухăш-туйăмпа мăн кăмăллисене Вăл хăватлă
аллипе салатса ячĕ, 52 вăйлисене престолĕсем çинчен сирпĕтсе
антарчĕ, йăвашшисене асла кăларчĕ, 53 выçăхнисене ырăлăх пачĕ,
пуйнисене нимĕнсĕрех хăварчĕ. 54-55 Пирĕн мăн асаттесене, Авра-
ама тата унăн йăхне Вăл ĕмĕрлĕхех ырăлăх парасса шантарнă. Çав-
на асра тытса Вăл Израиль халăхне, Хăйĕн тарçине, пулăшрĕ».

56 Виçĕ уйăха яхăн Елисавета патĕнче пурăнсан Мария килне
таврăннă.

Шыва кӗртекен Иоанн ҫурални

[57]Ҫӑмӑлланас вӑхӑчӗ ҫитсен Елисавета ывӑл ача ҫуратнӑ.
[58]Кӳршисемпе тӑванӗсем ун ҫинчен илтнӗ те Хуҫамӑр ҫав тӗрлӗ
пысӑк ырӑлӑх панӑшӑн Елисаветӑпа пӗрле савӑннӑ. [59]Саккӑр-
мӗш кунне вӗсем хӑйсен йӑлипе ача ӳтне касма илсе пынӑ, вара
ӑна ашшӗ ячӗпе Захария ятлӑ хурасшӑн пулнӑ. [60]Анчах та амӑшӗ:
«Ҫук, ӑна Иоанн ятлӑ хурар», – тенӗ. [61]«Сирӗн йӑхӑрта ун ятли
никам та ҫук-ҫке!» – тенӗ ӑна ыттисем. [62]Унтан вӗсем, аллисем-
пе паллӑ кӑтартса, ывӑлне мӗн ятлӑ хурас килнине ашшӗнчен
ыйтнӑ. [63]Захария хӑма татӑкӗ ыйтса илнӗ те: «Унӑн ячӗ –
Иоанн», – тесе ҫырса панӑ. Ҫавна курсан пурте тӗлӗннӗ. [64]Ҫав
самантрах унӑн чӗлхи-ҫӑварӗ уҫӑлнӑ, вара вӑл сасӑпах Турра
мухтама пуҫланӑ. [65]Унта пурӑнакан пӗтӗм халӑх хӑраса ӳкнӗ.
Мӗн пулса иртни ҫинчен сӑртлӑ Иудейӑра пур ҫӗрте те калаҫнӑ.
[66]«Ку ача кам пулӗ-ши?» – тесе тӗлӗнсе шухӑшланӑ ҫав хыпара
илтнӗ ҫынсем пурте. Чӑн та, унра Хуҫа Турӑ хӑвачӗ пулнӑ.

Захария пророкла калани

[67]Иоанн ашшӗ Захария чун-чӗри Святой Сывлӑшпа тулнӑран
пророкла калама пуҫланӑ: [68]«Израилӗн Хуҫа Туррине мухтав!
Вӑл килсе Хӑйӗн халӑхне хӑтӑлмалла турӗ; [69]Вӑл Хӑйӗн тарҫи
Давид йӑхӗнчен пире валли хӑватлӑ Ҫӑлакан кӑларчӗ. [70]Вӑл Хӑ-
йӗн авалхи сӑваплӑ пророкӗсем урлӑ каласа пӗлтернӗ пекех,
[71]пире тӑшмансенчен те, хамӑра курайман мӗн пур ҫынсенчен
те ҫӑлса хӑварӗ. [72]Вӑл пирӗн мӑн асаттесене ырӑлӑх пама пулнӑ.
Вӑл Хӑйӗн таса халалне, [73]мӑн асаттемӗре Авраама тупа тунине
яланах асра тытма пулнӑ. [74-75]Ӗнтӗ эпир, тӑшмансен аллинчен
хӑтӑлсан, хамӑр пурӑнас кунсенче хӑрамасӑр Уншӑн ӗҫлесе тӑ-
рӑпӑр, Ун умӗнче сӑваплӑ, тӳрӗлӗхлӗ пулӑпӑр. [76]Сана та, ачам,
Ҫӳлти Туррӑн пророкӗ тесе калӗҫ, мӗншӗн тесен эсӗ Хуҫамӑр вал-
ли ҫул хатӗрлеме Ун умӗнчен пырӑн. [77]Ҫылӑхсене каҫарса ҫӑлӑ-
насси ҫинчен те эсӗ Унӑн халӑхне каласа ӑнлантарӑн. [78-79]Ырӑ
кӑмӑллӑ та хӗрхенӳллӗ Туррӑмӑр тӗттӗмре, вилӗм тыткӑнӗнче пу-
рӑнакансене ҫутатма, канӑҫлӑх ҫулне кӑтартма пирӗн пата ҫӳл-
тен Шурӑмпуҫ ҫути ячӗ».

[80]Ача ҫитӗнсе, чун-чӗмӗпе ҫирӗпленсе пынӑ. Израиль халӑхӗ
умне тухма вӑхӑчӗ ҫитиччен вӑл пуш хирте пурӑннӑ.

2-мĕш сыпăк

Иисус Христос çурални

1 Çав вăхăтра Рим императорĕ Август пĕтĕм патшалăхри халăха
çырса тухма хушнă. 2 Çак пирвайхи хут халăха шута илесси Сири
çĕрне Квириний тытса тăнă чухне пулнă. 3 Вара пурте кашни хă-
йĕн хулине çырăнма тухса кайнă. 4 Иосифăн, Давид йăхĕнчен
пулнăран, Галилейăри Назарет хулинчен Иудейăри Вифлеема,
тахçан Давид çуралнă хулана, каймалла пулнă. 5 Çапла Иосиф
хăйĕн çураçнă хĕрĕпе Марияпа пĕрле ят çыртарма кайнă. Мария
ун чухне йывăр çын пулнă. 6 Вифлеемре Унăн çăмăлланас вăхă-
чĕ çитнĕ. 7 Вара Мария Хăйĕн пĕртен-пĕр Ывăлне çуратнă. Хăна
çуртĕнче вырăн пулманран Вăл Ăна, чĕркесе, выльăх-чĕрлĕхе
апат памалли сырăша вырттарнă.

Кĕтӳçĕсем тата ангел

8 Çавăнтан аякра мар, хирте, кĕтӳçĕсем çĕрле кĕтĕвĕсене ху-
ралланă. 9 Сасартăк вĕсен умне Хуçа Туррăмăрăн ангелĕ пырса
тăнă та, вĕсене Хуçа Туррăн мухтавлăхĕ çутатса янă. Кĕтӳçĕсем
çав тери хăраса ӳкнĕ. 10 Ангел вĕсене çапла каланă: «Ан хăрăр!
Эпĕ сире пĕтĕм халăха савăнтармалли чаплă хыпар пĕлтерме
килтĕм. 11 Паян Давид хулинче сире Çăлакан çуралчĕ, Вăл —
Христос Хуçамăр! 12 Акă сире паллă: эсир сырăша чĕркесе вырт-
тарнă Ачана курăр».

13 Унтан сасартăк çав ангелпа пĕрле тӳпери ангелсен йышлă
çарĕ курăнса кайнă. Вĕсем Турра мухтаса юрланă: 14 «Çӳлте Тур-
ра мухтав, çĕр çине канăçлăх килчĕ, çынсене ырăлăх çитрĕ!»

15 Ангелсем тӳпене çĕкленсе кайсан кĕтӳçĕсем пĕр-пĕрне кала-
нă: «Атьăр Вифлеема кайса унта мĕн пулнине, Хуçа Турă пире
мĕн пĕлтернине курар». 16 Вара вĕсем васкаса Вифлеема çитнĕ те
Марияпа Иосифа тата сырăшра выртакан пĕчĕк Ачана шыраса
тупнă. 17 Ачана курнă хыççăн кĕтӳçĕсем хăйсене Çак Ача пирки
мĕн хыпарланине каласа панă. 18 Итлекенсем пурте кĕтӳçĕсем
каласа кăтартнинчен тĕлĕннĕ. 19 Мария вара çак сăмахсене пурне
те Хăйĕн чĕринчех усранă. 20 Йăлтах ангел каланă пек пулса ирт-
нĕ. Çавна курма-илтме тӳр килнишĕн Турра аслăласа та мухтаса
кĕтӳçĕсем хăйсен кĕтĕвĕ патне таврăннă.

21 Тепӗр сакӑр кунран, Ача ӳтне касма вӑхӑт ҫитсен, Амӑшне
йывӑр ҫын пуличчен ангел каланӑ пекех, Ӑна Иисус ятлӑ хунӑ.

Иисуса Турӑ Ҫуртне илсе пыни

22 Моисей саккунӗ хушнӑ тӑрӑх тасалмалли кунсем иртсен,
Иосифпа Мария пӗчӗк Ачана Хуҫа Турӑ умне тӑратма Иерусалима илсе пынӑ, 23 мӗншӗн тесен Хуҫамӑр саккунӗ ҫапла калать:
«Малтанхи ывӑл ачана, вар уҫнӑскере, Хуҫа Турра халалламалла». 24 Ҫавӑн пекех, Хуҫамӑр саккунӗпе килӗшӳллӗн, вӗсен икӗ
улатӑпа кайӑкӗ е икӗ кӑвакарчӑн чӗппи парне кӳмелле пулнӑ.

25 Ҫав вӑхӑтра Иерусалим хулинче тӳрӗ пурӑнакан, Турра пит
хисеплекен Симеон ятлӑ пӗр ҫын пурӑннӑ. Ун ҫинче Святой
Сывлӑш пулнӑ, Симеон Израиль халӑхне ҫӑлӑнӑҫ килессе кӗтнӗ.
26 Хуҫа Туррӑн Христосне курмасӑр вилместӗн тесе ӑна Святой
Сывлӑш малтанах систернӗ пулнӑ. 27 Иосифпа Мария саккун
хушнӑ йӑлана тума пӗчӗкҫӗ Иисуса Турӑ Ҫуртне илсе пырсан,
Сывлӑш хавхалантарнипе Симеон та унта пынӑ.

Симеон Турра мухтани

28 Вӑл Ачана хӑй аллине илнӗ те Турра мухтаса каланӑ: 29 «Эй,
Туррӑм! Халӗ ӗнтӗ мана, Хӑвӑн чуруна, Ху каланӑ пек, лӑплантарса яратӑн: 30 ман куҫӑмсем Санран ҫӑлӑнӑҫ илсе килекене
курчӗҫ. 31 Ку ҫӑлӑнӑҫа Эсӗ мӗн пур халӑх куҫӗ умӗнчех хатӗрленӗ. 32 Урӑх халӑхсемшӗн вӑл чӑн ҫутӑ пулӗ, Хӑвӑн Израиль халӑхне мухтава кӑларӗ». 33 Иосифпа Ачан Амӑшӗ Ун ҫинчен Симеон ҫапла каланине илтсен тӗлӗннӗ. 34-35 Унтан Симеон вӗсене
пилленӗ те, Ача Амӑшне Марияна каланӑ: «Мария, Сан чуну
хӗҫпе каснӑ пек касӑлӗ, мӗншӗн тесен ку Ачана пула Израильте
ӳкекен те, тӑракан та нумай пулӗ. Ун пирки нумай тавлашӗҫ,
чылайӑшӗ ӑна хирӗҫ тӑрӗҫ, ҫапла вӗсен чун-чӗринчи вӑрттӑн шухӑшӗсем палӑрӗҫ».

Хӗрарӑм пророк Анна

36 Унта тата Асир ӑрӑвӗнчен тухнӑ Фануил хӗрӗ, Анна ятлӑ
хӗрарӑм пророк пулнӑ. Вӑл питӗ ватӑлса ҫитнӗ, хӑйӗн упӑшкипе Анна ҫичӗ ҫул анчах пурӑннӑ. 37 Ҫав сакӑр вун тӑватӑ ҫулхи
упӑшкасӑр карчӑк Турӑ Ҫуртӗнчен кайманпа пӗрех. Вӑл, Турра
хисеплесе, тӑтӑшах типӗ тытнӑ, кунӗн-ҫӗрӗн кӗлтунӑ. 38 Симеон

Марияпа калаçнӑ вӑхӑтра вӗсем патне пынӑ Анна та Хуçамӑра
мухтама пуçланӑ. Çӑлӑнасса кӗтекен Иерусалимри çынсене пур-
не те вӑл Ача çинчен каласа кӑтартнӑ.

Назарета тавӑрӑнни

39 Турӑ саккунӗ хушнине пурне те туса пӗтерсен Иосифпа Ма-
рия Галилейӑна, Назарет ятлӑ тӑван хулине, тавӑрӑннӑ. 40 Ача çи-
тӗннӗçемӗн чун-чӗмӗпе çирӗпленсе, ӑс-тӑнӗпе хӑватланса пынӑ.
Турӑ тивлечӗ Ун çинче пулнӑ.

Иисус Турӑ Çуртӗнче

41 Унӑн ашшӗ-амӑшӗ кашни çулах пасха уявне Иерусалима çӳре-
нӗ. 42 Иисус вун икӗ çула çитсен, вӗсем çав йӑлапа Иерусалима
уява пынӑ. 43 Уяв хыççӑн Иосифпа Унӑн Амӑшӗ киле кайма çула
тухнӑ, анчах Ачи, Иисус, Иерусалимра тӑрса юлнине вӗсем асӑрха-
ман. 44 Вӑл урӑх çынсемпе пырать пулӗ тесе, пӗр куна яхӑн кайсан
тин Ӑна хурӑнташӗсемпе пӗлӗшӗсем хушшинче шырама пуçланӑ.
45 Анчах та Иисуса тупайман пирки, Ӑна шыраса, вӗсем каллех
Иерусалима тавӑрӑннӑ. 46 Виçӗ кунран тин вӗсем Иисуса Турӑ Çур-
тӗнче тупнӑ. Вӑл унта вӗрентекенсене итлесе ларнӑ, Хӑй те вӗсене
ыйтусем панӑ. 47 Ӑна итлекенсем пурте Ун ӑсӗнчен те, хуравӗсен-
чен те тӗлӗннӗ. 48 Иисуса унта курсан Иосифпа Мария питӗ тӗлӗн-
се кайнӑ. Вара Амӑшӗ Унран çапла ыйтнӑ: «Ывӑлӑм, мӗншӗн Эсӗ
капла хӑтлантӑн? Аçупа иксӗмӗр Сана шыраса йӑлт кулянса пӗтрӗ-
мӗр». 49 Иисус вӗсене каланӑ: «Эсир Мана мӗншӗн шырарӑр? Эпӗ
Хамӑн Аттеме тивӗçлӗ çӗрте пулмаллине пӗлмен-и-мӗн эсир?»

50 Иисус мӗншӗн çапла каланине вӗсем ӑнланса илеймен.
51 Вара Иисус вӗсемпе пӗрле Назарета тавӑрӑннӑ та ашшӗ-амӑ-
шӗн сӑмахӗнчен иртмесӗр пурӑннӑ. Амӑшӗ вара çак сӑмахсене
пурне те чунӗнче упраса пурӑннӑ. 52 Иисус ӑслӑлансах, ӳссех пы-
нӑ. Турӑ та, çынсем те Ӑна юратнӑçемӗн ытларах юратнӑ.

3-мӗш сыпӑк

Шыва кӗртекен Иоанн вӗрентсе калани
(Мф. 3:1-12; Мк. 1:1-8; Ин. 1:19-28)

1 Тиверий императора ларни вун пилӗк çула кайнӑ. Иудейӑра Пон-
тий Пилат пуçлӑхра ларнӑ, Галилея çӗрӗнче — Ирод, Итурейӑпа

Трахонит çĕрĕнче – унăн пиччĕшĕ Филипп, Авилинея çĕрĕнче –
Лисаний. 2 Аннапа Каиафа ун чухне аслă священниксем пулнă.
Çавăн чух Захария ывăлне, Иоана, пуш хирте Турă сăмахĕ ил-
тĕннĕ. 3 Иоанн вара Иордан шывĕ таврашĕнче, пур çĕрте те,
çылăхсене каçарттармашкăн ӳкĕнсе шыва кĕме ӳкĕтленĕ. 4 Ун
çинчен Исаия пророк кĕнекинче çапла çырнă: «Пуш хирте чĕне-
кенĕн сасси илтĕнет: „Хуçамăр валли çул хатĕрлĕр, Вăл утас çул-
сене тӳрлетĕр! 5 Мĕн пур айлăм вырăнсем тулччăр, мĕн пур ту-
семпе сăртсем çĕрпе танлашчăр. Кукăр çулсем тӳрĕленччĕр, ти-
кĕс маррисем те – тикĕсленччĕр, 6 вара пĕтĕм этемлĕх Турă панă
çăлăнăçа курĕ!“»

7 Иоанн хăй патне шыва кĕме пыракан халăха çапла каланă:
«Эй, çĕлен çурисем! Çитес çилĕрен тарса хăтăлма кам вĕрентрĕ
сире? 8 Эппин хăвăр çылăхран ӳкĕннине тивĕçлĕ ĕçпе çирĕплет-
сех тăрăр. „Пирĕн мăн асатте – Авраам!“ – текен шухăшпа ки-
ленсе ан пурăнăр. Калатăп сире: Турă çак чулсенчен те Авраам
ачисем тума пултарать. 9 Акă пуртă та йывăç тымарĕ çумĕнчех
выртать. Ырă çимĕç кӳмен кирек епле йывăça та касса вута пă-
рахаççĕ».

10 «Пирĕн мĕн тумалла ĕнтĕ?» – тесе ыйтнă унран халăх.
11 Иоанн хирĕç çапла тавăрнă: «Камăн икĕ тумтир пур, пĕрне чу-
хăна патăр. Камăн çимелли пур, вăл та çаплах тутăр». 12 Налук
пухакансем те Иоанн патне шыва кĕме пынă. Вĕсем унран ыйт-
нă: «Вĕрентекен, пирĕн мĕн тумалла-ши?» 13 Иоанн вĕсене ка-
ланă: «Хăвăра илме хушнинчен ытлашши ан илĕр». 14 Салтаксем
те унран ыйтнă: «Пирĕн тата мĕн тумалла?» Иоанн хуравланă:
«Кӳрентерсе, суйса айăпласа никам укçине те ан хапсăнăр, хăвă-
ра мĕн чухлĕ шалу панипе çырлахăр».

15 Кĕтсе тăракан çынсем пурте хăйсен ăшĕнче Иоанн пирки:
«Ку Турă Суйласа илни мар-ши?» – тесе шухăшланă чухне
16 Иоанн пурне те çапла каланă: «Эпĕ сире шывпа тĕне кĕрте-
тĕп. Анчах та манран Хăватли килет, эпĕ Унăн пушмакне хыв-
ма та тивĕçлĕ мар. Вăл сире Святой Сывлăшпа тата вутпа тĕне
кĕртĕ. 17 Кĕреçи те Унăн Хăйĕн аллинчех. Вăл йĕтемĕнчи тулли-
не сăвăрса тасатĕ те ăна Хăйĕн кĕлетне пухса хурĕ, арпи-улăмне
вара сӳнми вутра çунтарса ярĕ».

18 Çакнашкал тата ытти сăмахсемпе Иоанн халăха Ырă Хыпар
нумай вĕрентнĕ. 19 Вăл Ирод пуçлăха хăй пиччĕшĕн арăмне,

Иродиадăна, качча илнĕшĕн тата ытти усал ĕçсемшĕн хытă
питленĕ. 20 Ирод вара усал ĕçĕсем çумне тата тепĕр усал ĕç
хушнă: Иоана тĕрмене хуптарнă.

Иисуса шыва кĕртни

(Мф. 3:13-17; Мк. 1:9-11)

21 Пĕтĕм халăх шыва кĕнĕ чух, Иисус шыва кĕрсе тухса кĕлту-
нă вăхăтра, тӳпе уçăлса кайнă та, 22 Ун çине Святой Сывлăш кă-
вакарчăн кĕлетки пек курăнса аннă. Вара тӳперен сасă илтĕннĕ:
«Эсĕ – Манăн савнă Ывăлăм, Манăн ырă кăмăлăм Санра!»

Иисус Христосăн йăх тымарĕ

(Мф. 1:1-17)

23 Хăйĕн ĕçне пуçланă чух Иисус пĕр вăтăр çулсенче пулнă.
Çынсем шухăшланă тăрăх, Вăл Иосиф ывăлĕ, Илия мăнукĕ
пулнă. Унăн ытти мăн аслашшĕсем: 24 Матфат, Левий, Мел-
хий, Ианнай, Иосиф, 25 Маттафий, Амос, Наум, Еслим, Наг-
гей, 26 Мааф, Маттафий, Семеий, Иосиф, Иуда, 27 Иоаннан,
Рисай, Зоровавель, Салафииль, Нирий, 28 Мелхий, Аддий, Ко-
сам, Елмодам, Ир, 29 Иосий, Елиезер, Иорим, Матфат, Левий,
30 Симеон, Иуда, Иосиф, Ионан, Елиаким, 31 Мелеай, Маинан,
Маттафай, Нафан, Давид, 32 Иессей, Овид, Вооз, Салмон, На-
ассон, 33 Аминадав, Арам, Есром, Фарес, Иуда, 34 Иаков, Иса-
ак, Авраам, Фарра, Нахор, 35 Серух, Рагав, Фалек, Евер, Сала,
36 Каинан, Арфаксад, Сим, Ной, Ламех, 37 Мафусал, Енох,
Иаред, Малелеил, Каинан, 38 Енос, Сиф, Адам. Адама вара Ту-
рă пултарнă.

4-мĕш сыпăк

Иисуса шуйттан илĕртсе тĕрĕслени

(Мф. 4:1-11; Мк. 1:12-13)

1 Святой Сывлăшпа хăватланнă Иисуса Иордан хĕрринчен та-
вăрăнсан Сывлăш пуш хире ертсе кайнă. 2 Унта Ăна шуйттан хĕ-
рĕх кун илĕртсе тĕрĕсленĕ. Çав кунсенче Иисус нимĕн те çи-
мен, юлашкинчен Унăн çиесси килнĕ. 3 Шуйттан Ăна каланă:
«Эсĕ Турă Ывăлĕ пулсан çак чула çăкăр пулма хуш». 4 «Çыр-
нинче çапла каланă, – тавăрнă ăна Иисус, – çын çăкăрпа кăна

пурӑнмасть, Туррӑн кашни сӑмахӗпех пурӑнать». [5] Вара шуйттан
Ӑна ҫӳллӗ ту ҫине илсе кайнӑ та пӗр самантрах тӗнчери мӗн пур
патшалӑха кӑтартнӑ. [6] Унтан вӑл ҫапла каланӑ: «Ҫак мӗн пур пат-
шалӑхсемпе пуҫ пулмалли хама панӑ ирӗке, вӗсен чап-илемне
Сана парӑп, мӗншӗн тесен эпӗ ӑна кама парас тетӗп, ҫавна пара-
тӑп. [7] Ҫапла вара, мана ӳксе пуҫҫапсан, пӗтӗмпех Санӑн пулӗ».
[8] «Кай Ман патӑмран, шуйттан, – тенӗ Иисус. – Ҫырнинче ҫап-
ла каланӑ: „Хуҫа Турруна кӑна пуҫҫап, пӗр Уншӑн анчах ӗҫлесе
тӑр“». [9] Вара шуйттан Ӑна Иерусалима илсе кайнӑ та Турӑ Ҫурчӗ
тӑррине тӑратса каланӑ: «Эсӗ Турӑ Ывӑлӗ пулсан ҫакӑнтан ая-
лалла сик. [10] Ҫырнинче каланӑ вӗт: „Турӑ Хӑйӗн ангелӗсене Сана
упрама хушӗ, [11] урупа чултан такӑнасран вӗсем Сана алӑ ҫинче
ҫӗклесе ҫӳрӗҫ“». [12] Иисус шуйттана хирӗҫ ҫапла каланӑ: «„Хӑвӑн
Хуҫа Турруна илӗртсе ан тӗрӗсле“, – тенӗ Ҫырнинче». [13] Урӑх
нимпе те илӗртме ҫук пирки майлӑ вӑхӑт ҫитиччен шуйттан Ун
патӗнчен кайнӑ.

Иисус Галилейӑра вӗрентме пуҫлани
(Мф. 4:12-17; Мк. 1:14-15)

[14] Иисус вара Сывлӑшпа хӑватланса Галилейӑна тавӑрӑннӑ. Ун
ҫинчен пӗтӗм таврана хыпар сарӑлнӑ. [15] Вӑл унти синагогӑсенче
вӗрентнӗ, пурте Ӑна мухтаса калаҫнӑ.

Иисуса Назаретра йышӑнманни
(Мф. 13:53-58; Мк. 6:1-6)

[16] Пӗррехинче Иисус Хӑй ӳснӗ хулана, Назарета, пынӑ. Шӑ-
мат кун Вӑл яланхи пекех синагогӑна кӗнӗ те Ҫырнине вулама
хатӗрленсе тӑнӑ. [17] Ӑна Исаия пророк кӗнекине панӑ. Вӑл кӗне-
кене уҫнӑ та ҫак вырӑна тупса вулама пуҫланӑ: [18] «Хуҫа Туррӑн
Сывлӑшӗ Ман ҫинче, Вӑл Мана суйласа илсе чухӑнсене Ырӑ
Хыпар вӗрентме ячӗ. Вӑл Мана хуйхӑпа касӑлнӑ чӗреллисене
лӑплантарма ячӗ. Тыткӑнрисене ирӗке кӑларасса, суккӑррисене
куракан тӑвасса, пусмӑртисене хӑтарасса, [19] Туррӑн ырӑлӑх кӑ-
тартас вӑхӑчӗ ҫитессе пӗлтерме ячӗ». [20] Иисус вара кӗнекине
хупса унта ӗҫлекен ҫынна панӑ та, Хӑй ларнӑ. Синагогӑри ҫын-
сем пурте Ун ҫине куҫ илмесӗр пӑхнӑ. [21] Унтан Вӑл вӗсене ҫап-
ла каланӑ: «Ҫырнинчи эсир илтнӗ ҫак сӑмахсем паян пурнӑҫ-
ланчӗҫ ӗнтӗ».

22 Вара вӗсем пурте Иисус каланипе килӗшнӗ, Унӑн ҫӑварӗн-
чен тухакан ырӑлӑх сӑмахӗсенчен тӗлӗннӗ. «Иосиф ывӑлӗ мар-и
вара Ку?» – тесе калаҫнӑ вӗсем. 23 Иисус вӗсене каланӑ: «Пал-
лах, эсир, ваттисем каларӑшле: „Тухтӑр, Хӑвна Ху сыват!“ –
тесе калама пултаратӑр Мана. Капернаумра Эсӗ мӗн тунине
илтрӗмӗр эпир. Кунта та, Ху ӳснӗ хулара, ҫавна туса кӑтарт те-
се каласшӑн ӗнтӗ эсир». 24 «Чӑн калатӑп сире, – тенӗ унтан, –
хӑйӗн тӑван ҫӗр-шывӗнче пӗр пророка та хапӑл туса йышӑн-
маҫҫӗ. 25 Тата ҫакна калас килет: Илия пурӑннӑ вӑхӑтра виҫӗ
ҫул та ултӑ уйӑх пӗртте ҫумӑр ҫуман. Вара ҫав ҫӗр-шывра питӗ
йывӑр выҫлӑх пуҫланнӑ. Ун чухне Израильте тӑлӑх арӑмсем ну-
май пулнӑ, 26 ҫапах Илия пророка Сидонри Сарепта хулинчи пӗр
тӑлӑх арӑм патне янисӗр пуҫне пӗрин патне те яман. 27 Елисей
пророк вӑхӑтӗнче те Израиль ҫӗрӗнче юхан-суранлӑ ҫынсем
нумай пулнӑ, анчах Сири ҫынни Неемансӑр пуҫне вӗсенчен
пӗри те тасалман».

28 Ҫавна илтсен синагогӑрисем пурте питӗ хытӑ ҫилленсе кай-
нӑ. 29 Вӗсем сиксе тӑнӑ та Иисуса хуларан хӑваласа кӑларнӑ. Вара
Ӑна хӑйсен хули вырнаҫнӑ ту ҫине илсе хӑпартса аялалла тӗртсе
ярасшӑн пулнӑ. 30 Анчах та Иисус вӗсен хушшинченех утса тух-
са кайнӑ.

Иисус Христос
Капернаумра кӑтартнӑ хӑватсем
(Мк. 1:21-28)

31 Кайран Иисус Галилейӑри Капернаум хулине пынӑ. Вара
шӑмат кунсенче халӑха вӗрентнӗ. 32 Ҫынсем Унӑн вӗрентӗвӗнчен
тӗлӗнмеллипех тӗлӗннӗ, мӗншӗн тесен Унӑн сӑмахӗнче Турӑ хӑ-
вачӗ пулнӑ. 33 Синагогӑра усал ернӗ ҫын пулнӑ. Вӑл хыттӑн кӑш-
кӑрса каланӑ: 34 «Эй, Назарет Иисусӗ! Санӑн пирӗнпе мӗн ӗҫ
пур ара? Эсӗ пире пӗтерме килнӗ. Эсӗ камне эпӗ пӗлетӗп: Эсӗ –
Турӑн Святойӗ!» 35 Иисус ӑна чарса ҫапла каланӑ: «Чарӑн! Тух
ун ӑшӗнчен!» Вара усал сывлӑш ҫав ҫынна синагога варринчех
урайне ӳкернӗ те нимӗнле сиен тумасӑрах ун ӑшӗнчен тухнӑ.
36 Ҫавна куракансем пурте хӑраса-тӗлӗнсе кайса пӗр-пӗринчен
ыйтнӑ: «Ку мӗне пӗлтерет-ши? Вӑл Хӑй ирӗкӗпе тата вӑй-хӑвачӗ-
пе усал сывлӑшсене хушать те, лешсем тухаҫҫӗ».

37 Ҫавӑн хыҫҫӑн пӗтӗм таврана Иисус ҫинчен хыпар сарӑлнӑ.

38 Синагогăран тухсан Вăл Симон килне пынă. Симонăн ху-
нямăшĕ сив чирпе питĕ йывăр выртнă. Çавăн чухне Иисусран
ăна пулăшма ыйтнă. 39 Иисус ун патне пырса сив чире чарнă,
вара унăн чирĕ иртсе кайнă. Хĕрарăм çавăнтах тăнă та вĕсене
хăналама пуçланă. 40 Чир-чĕрлĕ çын пуррисем пурте хĕвел аннă
чухне вĕсене Иисус патне çавăтса пынă. Вăл, кашнин çинех
Хăйĕн аллине хурса, чирлисене сыватнă. 41 Усал сывлăшсем те
нумай çын ăшĕнчен: «Эсĕ – Христос, Турă Ывăлĕ!» – тесе
кăшкăрса тухнă. Иисус вĕсене Хăй Христос пулнине пĕлни
çинчен калама чарнă.

Иисус Галилейăра вĕрентни

(Мк. 1:35-39)

42 Ирхине Иисус унтан тухса çын çук вырăна кайнă. Çынсем
Ăна шыранă, тупсан, Ăна хистесех хăйсемпе хăварасшăн пулнă.
43 Анчах та Иисус вĕсене каланă: «Манăн ытти хуласенче те Турă
Патшалăхĕ çинчен Ырă Хыпар пĕлтерсе çӳремелле, Мана ça-
вăншăн янă». 44 Вăл вара Галилейăри синагогăсенче ӳкĕтлесе
вĕрентнĕ.

5-мĕш сыпăк

Иисусăн малтанхи вĕренекенĕсем

(Мф. 4:18-22; Мк. 1:16-20)

1 Пĕррехинче Иисус Геннисарет кӳлли хĕрринче чарăнса тăнă.
Турă сăмахне итлесшĕн Ун патне халăх кĕпĕрленсе пухăннă.
2 Вăл кӳлĕ хĕрринче икĕ кимĕ ларнине курнă. Пулăçăсем кимĕ
çинчен тухса сĕреке-тетелĕсене çуса тăнă. 3 Иисус, Симон кимми
çине ларсан, ăна çыран хĕрринчен кăшт шаларах ишсе кайма
хушнă. Унтан Хăй кимĕ çинчен халăха вĕрентме пуçланă. 4 Вĕ-
рентсе пĕтерсен Вăл Симона çапла каланă: «Тарăнрах çĕре ишсе
кĕр те пулă тытма сĕреке-тетелӳсене пăрах». 5 Симон Ăна хирĕç
каланă: «Вĕрентекен! Эпир çĕрĕпех тертленсе ĕçлерĕмĕр, çапах
пĕр пулă та тытаймарăмăр. Эсĕ хушатăн пулсан, сĕреке-тетелсе-
не пăрахам эппин». 6 Çапла тусан вара питĕ нумай пулă кĕнĕ, вĕ-
сен сĕреке-тетелĕсем те çурăлма пуçланă. 7 Вĕсем вара тепĕр ки-
мĕ çинчи юлташĕсене паллă кăтартса хăйсене пулăшма чĕннĕ.
Лешсем ишсе пырсан икĕ кимĕ туллиех пулă тултарнă, çавăнпа

вёсен киммисем путма пуҫланӑ. [8] Петр текен Симон ҫавна кур-
сан Иисус ури умне ӳксе: «Эй, Хуҫамӑр! Манпа, ҫылӑхлӑ ҫынпа,
пӗрле ан пулсам, кайсам», – тенӗ.

[9] Хайсем тытнӑ пулӑ нумай пулнӑран Симон та, унпа пӗрле
пулнисем те хӑраса-тӗлӗнсе кайнӑ. [10] Зеведей ывӑлӗсем те, Си-
монӑн юлташӗсем Иаковпа Иоанн, хӑраса ӳкнӗ. Иисус вара
Симона каланӑ: «Ан хӑра, паянтан эсӗ этем чунӗсене тытакан
пулӑн». [11] Унтан вӗсем икӗ киммине те ҫыран хӗррине туртса
кӑларнӑ та, пӗтӗмпех пӑрахса хӑварса, Иисус хыҫҫӑн кайнӑ.

Юхан-суранлӑ ҫынна сыватни
(Мф. 8:1-4; Мк. 1:40-45)

[12] Иисус пӗр хулара юхан-суранланса кайнӑ ҫынна тӗл пул-
нӑ. Иисуса курсан вӑл ӳксе пуҫҫапнӑ та Ӑна йӑлӑннӑ: «Ху-
ҫамӑр! Сыватас тесессӗн, Эсӗ мана сыватма пултаратӑнах».
[13] Иисус аллине тӑсса ӑна сӗртӗннӗ те: «Чиртен тасатас тетӗп,
сывал», – тенӗ. Ҫавӑнтах ун ҫинчи юхан-суран пӗтнӗ. [14] «Асту,
кун ҫинчен никама та ан кала, – тенӗ ӑна Иисус. – Кайса хӑв-
на священника кӑтарт та ху тасалнӑшӑн, Моисей саккунӗ хуш-
нӑ пек, Турра парне кӳр. Ҫакӑ ху сывалнине пӗлтерни пулать
те ӗнтӗ».

[15] Апла пулин те Иисус ҫинчен ытларах та ытларах ырӑ ят са-
рӑлнӑ. Вӑл вӗрентнине итлеме те, чир-чӗртен сывалма та Ун
патне темӗн чухлӗ халӑх ҫӳренӗ. [16] Анчах та Иисус час-часах ҫын
ҫук вырӑна кайса кӗлтунӑ.

Паралич ҫапнӑ ҫынна сыватни
(Мф. 9:1-8; Мк. 2:1-12)

[17] Пӗррехинче Иисус халӑха вӗрентнӗ. Галилейӑпа Иудея ҫӗ-
рӗнчи пур ял-хуларан тата Иерусалимран пынӑ фарисейсемпе
саккун вӗрентӳҫисем те унта ларнӑ. Чирлисем сывалнипе Хуҫа
Турӑ вӑй-хӑвачӗ палӑрнӑ. [18] Ҫавӑнта пӗрисем паралич ҫапнӑ ҫын-
на выртнӑ вырӑнӗпех ҫӗклесе пынӑ та пӳрте йӑтса кӗрсе ӑна
Иисус умне хурасшӑн тӑрмашнӑ. [19] Анчах халӑх йышлӑ пулнӑ-
ран шала кӗме май тупайман. Вара вӗсем ҫурт тӑррине хӑпарнӑ
та ӑна пӗр тӗлтен сӳтсе паралич ҫапнӑ ҫынна выртнӑ вырӑнӗпех
пухӑннисен варрине, Иисус умнех, антарнӑ. [20] Вӗсен ӗненӗвне
курсан Иисус ҫав ҫынна: «Санӑн ҫылӑхусем каҫарӑнчӗҫ», – тенӗ.

[21]Фарисейсемпе саккун вӗрентӳҫисем пӗр-пӗрин хушшинче
ҫапла шухӑшласа калаҫнӑ: «Вӑл Турра хурлать! Камах вара Вӑл?
Турӑсӑр пуҫне ҫылӑх каҫарма кам пултарӗ?» [22]Иисус вӗсен шухӑ-
шӗсене пӗлсе ҫапла тавӑрса каланӑ: «Эсир мӗншӗн ун пек шу-
хӑшлатӑр? [23]Мӗн калама ҫӑмӑлрах: „Сан ҫылӑхусем каҫарӑнчӗҫ"
теме-и е: „Тӑр та утса ҫӳре" теме? [24]Анчах та Этем Ывӑлӗн ҫӗр
ҫинче ҫылӑх каҫарма та ирӗк пуррине сирӗн пӗлмелле». Ҫавна
кӑтартса парас тесе Вӑл паралич ҫапнӑ ҫынна каланӑ: «Сана ка-
латӑп: тӑр та вырӑнна илсе киле кай». [25]Лешӗ вара ҫав самантрах
вӗсен куҫӗ умӗнчех тӑнӑ та вырӑнне илсе, Турра мухтаса, килне
кайнӑ. [26]Унта тӑракансем пурте шалтах тӗлӗнсе кайнӑ, хӑраса
ӳкнипе вара Турра мухтама пуҫланӑ. «Паян эпир тӗлӗнмелле
ӗҫ-пуҫ куртӑмӑр», — тенӗ вӗсем.

Иисус Левие чӗнни*
(Мф. 9:9-13; Мк. 2:13-17)

[27]Ҫавӑн хыҫҫӑн, унтан кайсан, Иисус налук пухмалли ҫуртра
ларакан Левий ятлӑ ҫынна курнӑ. «Ман хыҫран пыракан пул», —
тенӗ ӑна Иисус. [28]Лешӗ тӑнӑ та, пӗтӗмпех хӑварса, Иисус хыҫҫӑн
кайнӑ. [29]Унтан вӑл Иисуса хӑналама хӑйӗн килӗнче пысӑк ӗҫ-
кӗ-ҫикӗ тунӑ. Хӑнасем хушшинче налук пухакансем те, ытти
ҫынсем те нумаййӑн пулнӑ. [30]Фарисейсемпе саккун вӗрентӳҫи-
сем Иисусӑн вӗренекенӗсене ӳпкелешсе каланӑ: «Мӗншӗн эсир
налук пухакансемпе тата ҫылӑхлӑ ҫынсемпе пӗрле ӗҫсе ҫиетӗр?»
[31]Ҫавна илтсен Иисус вӗсене хирӗҫ ҫапла каланӑ: «Тухтӑр сыв-
висене мар, чирлисене кирлӗ. [32]Эпӗ тӳрӗ пурӑнакансене мар,
ҫылӑхлисене ӳкӗнме чӗнмешкӗн килнӗ».

Типӗ тытасси ҫинчен ыйтни
(Мф. 9:14-17; Мк. 2:18-22)

[33]Вара вӗсем Иисусран ыйтнӑ: «Иоанн вӗренекенӗсем те, фа-
рисейсен вӗренекенӗсем те тӑтӑшах типӗ тытаҫҫӗ, кӗлтӑваҫҫӗ,
Сан вӗренекенӳсем мӗншӗн ӗҫсе ҫиеҫҫӗ?» [34]Иисус вӗсене ҫапла
каланӑ: «Эсир туй ачисене кӗрӳ каччӑ хӑйсемпе пӗрле чухне типӗ
тыттарайӑр-и? [35]Акӑ кӗрӳ каччӑна вӗсенчен туртса илес кунсем
ҫитӗҫ, ҫав кунсенче вара вӗсем типӗ тытӗҫ».

---

* 5:27 *Левий* — Матфей апостолӑн еврейла ячӗ.

[36] Унтан Вăл тепĕр ытарлăх каласа панă: «Никам та çĕнĕ тум-
тиртен чĕрсе илсе кивĕ тумтир çине саплăк лартмасть. Апла
тусан вăл çĕнĕ тумтирне те пăсать, çĕнĕ саплăкĕ те кивви çумĕн-
че килĕшмест. [37] Тин тунă хĕрлĕ эрехе те кивĕ сăран хутаçа ни-
кам та тултармасть. Апла тусан çĕнĕ эрех кивĕ хутаçа çурса ярĕ
те, хăй те юхса тухĕ, хутаçĕ те сая кайĕ. [38] Тин тунă хĕрлĕ эрехе
çĕнĕ сăран хутаçа тултармалла, вара вĕсем иккĕшĕ те упранса
юлĕç. [39] Пулса çитнĕ хĕрлĕ эрех ĕçнĕ хыççăнах никам та тин тунă
хĕрлĕ эрех ĕçесшĕн пулмĕ, мĕншĕн тесен вăл: „Кивви лайăх-
рах!“ – тейĕ».

6-мĕш сыпăк

Иисус – шăмат кун хуçи те
(Мф. 12:1-8; Мк. 2:23-28)

[1] Пĕррехинче, пасхăн иккĕмĕш кунĕ хыççăнхи малтанхи шăмат
кун, Иисусăн тырă пуссипе иртсе пымалла пулнă. Унăн вĕрене-
кенĕсем пучах тата-тата илсе, ывăç тупанĕ çинче сăтăрса çиме
пуçланă. [2] Хăш-пĕр фарисейсем вĕсенчен: «Эсир мĕншĕн шăмат
кун тума юраманнине тăватăр?» – тесе ыйтнă. [3] Иисус вĕсене
çапла тавăрнă: «Пĕррехинче, Давид тата унпа пĕрле пулнисем
выçăпа аптăрасан, вăл мĕн туни çинчен вуламан-им эсир? [4] Епле
вăл Кĕлĕ çуртне кĕрсе Турра халалланă çăкăрсене илсе хăй те çи-
нĕ, пĕрле пулнисене те панă. Вĕсене священниксемсĕр пуçне
никамăн та çиме юраман вĕт-ха». [5] Унтан вĕсене çапла каланă:
«Этем Ывăлĕ – шăмат кун хуçи те».

Алли типнĕ çынна сыватни
(Мф. 12:9-14; Мк. 3:1-6)

[6] Иисуса тепĕр шăмат кун та синагогăна кĕрсе вĕрентме тӳр
килнĕ. Унта сылтăм алли типнĕ çын пулнă. [7] Иисус шăмат кун
сыватмĕ-и-ха тесе, Ăна айăплама сăлтав шыраса, саккун вĕрен-
тӳçисемпе фарисейсем Ăна сăнаса тăнă. [8] Иисус вĕсен шухă-
шĕсене пĕлнĕ, çавăнпа Вăл алли типнĕ çынна: «Тăр та халăх ум-
не тух», – тенĕ. Лешĕ тăнă та тухнă. [9] Унтан Иисус вĕсене кала-
нă: «Эпĕ сирĕнтен ыйтам-ха: шăмат кун мĕн тумалла? Ыррине-и
е усаллине? Чуна çăлмалла-и е пĕтермелле?» Пĕри те хирĕç
чĕнмен. [10] Вара Иисус вĕсене пурне те пăхса çавăрăннă та çав

çынна: «Аллуна тăс», — тенĕ. Лешĕ тăснă та, унăн алли тӳрленсе
тепри пекех пулса тăнă. 11 Вĕсем вара урса çитнипе хăйсем хуш-
шинче: «Ку Иисуса мĕн тăвар-ши?» — тесе калаçнă.

Вун икĕ апостола суйласа илни

(Мф. 10:1-4; Мк. 3:13-19)

12 Çав кунсенче Иисус кĕлтума ту çине хăпарнă. Унта Вăл çĕр
каçипех Турра кĕлтунă. 13 Тул çутăлсан Иисус Хăйĕн вĕренеке-
нĕсене чĕнсе вĕсенчен вун иккĕшне суйласа илнĕ, вĕсене апос-
тол ятне панă. Вĕсем çаксем: 14 Петр тесе Иисус ят панă Си-
мон, унăн шăллĕ Андрей, Иаков, Иоанн, Филипп, Варфоло-
мей, 15 Матфей, Фома, Алфей ывăлĕ Иаков, Зилот текен Симон,
16 Иаков ывăлĕ Иуда тата Иуда Искариот. Çакскер кайран сутăн-
чăк пулса тăнă.

Иисус халăха сыватни
тата вĕрентни

(Мф. 4:23-25)

17 Иисус апостолсемпе пĕрле ту çинчен ансан тӳрем çĕрте ча-
рăнса тăнă. Унта вара Унăн чылай вĕренекенĕсем тата пĕтĕм Иу-
дейăран, Иерусалимран, тинĕс хĕрринчи Тирпа Сидон тавра-
шĕнчен нумай халăх пуçтарăннă. 18 Вĕсем пурте Иисус вĕрентни-
не итлеме тата чирĕсенчен сывалма пынă. Усал сывлăш ернипе
аптăракан çынсем те пырса тăнă. Иисус вĕсене сыватнă. 19 Пĕтĕм
халăх Ăна сĕртĕнесшĕн пулнă, мĕншĕн тесен Унран тухакан хă-
ват пурне те сыватнă.

Телей çинчен, хуйхă çинчен

(Мф. 5:1-12)

20 Хăйĕн вĕренекенĕсем çине пăхса Иисус çапла калама пуçла-
нă: «Чун-чĕм кĕлмĕçисем телейлĕ, сире Турă Патшалăхĕ пулĕ.
21 Халĕ выçăхса пурăнакансем телейлĕ, эсир тăранăр. Халĕ йĕре-
кенсем телейлĕ, эсир савăнса хĕпĕртĕр. 22 Этем Ывăлĕ пирки си-
ре çынсем курайми пулсан, сирĕнпе хутшăнми пулсан, хурла-
сан, сирĕн ятăртан та усал сăмах туса хурсан, эсир телейлĕ пу-
лăр. 23 Вĕсен мăн аслашшĕсем те пророксене çаплах хĕсĕрленĕ.
Çав кун савăнăр та хĕпĕртĕр, мĕншĕн тесен тӳпери сăвапăр пы-
сăк пулĕ.

[24] Пуянсем, сире вара хуйхă пулĕ, эсир савăнăçăра илтĕр ĕнтĕ.
[25] Халĕ мăнтăрпа иртĕхекенсем, сире хуйхă пулĕ, эсир выçăпа ап-
тăрăр. Халĕ кулакансем, сире хуйхă пулĕ, эсир хурланса макăрăр.
[26] Сирĕн çинчен пурте мухтаса калаçсан, сире хуйхă пулĕ, вĕсен
мăн аслашшĕсем те суя пророксене çаплах мухтанă».

Хăвăрăн тăшманăрсене юратăр

(Мф. 5:38-48; 7:12)

[27] «Анчах та сире, сăмахăма итлекенсене, калатăп: хăвăрăн
тăшманăрсене юратăр, хăвăра курайман çынсене ырă тăвăр.
[28] Хăвăра ылханакансене ырă сунăр, кӳрентерекен çынсемшĕн
кĕлтăвăр. [29] Хăвна пĕр енчен çупса яракана тепĕр енне çавăрса
пар. Санран çиелти тумтире туртса илекене кĕпӳне илме те ан
чар. [30] Пур ыйтакана та пар. Хăвăнне илнĕ çынран каялла ан
шыра. [31] Çынсене хăвăрпа мĕнле пултарас килет, вĕсемпе те çав-
нашкалах пулăр. [32] Хăвăра юратакансене кăна саватăр пулсан,
сире уншăн мĕн мухтамалли пур? Çылăхлисем те хăйсене юрата-
кан çынсене саваççĕ. [33] Хăвăршăн ырă ĕç тăвакансене кăна ырă
тăватăр пулсан, сире уншăн мĕн мухтамалли пур? Çылăхлă çын-
сем те çаплах тăваççĕ. [34] Тавăрса паракан, шанчăклă çынна çеç
кивçен паратăр пулсан, сире уншăн мĕн мухтамалли пур? Çы-
лăхлисем те, каялла илессе шанса, çылăхлă çынсене кивçен па-
раççĕ. [35] Эсир вара хăвăрăн тăшманăрсене юратăр, вĕсене ырă
тăвăр. Тавăрса парасса шанмасăрах кивçен парăр. Вара сире пы-
сăк сăвап пулĕ, эсир Çӳлти Турăн ачисем пулăр, мĕншĕн тесен
Вăл пархатарсăр çынсемшĕн те, усаллисемшĕн те ырă. [36] Çапла
вара, сирĕн Аçăр епле ырă кăмăллă, эсир те çавăн пек ырă кă-
мăллă пулăр».

Ыттисене ан айăплăр

(Мф. 7:1-5)

[37] «Ан айăплăр, вара хăвăра та айăпламĕç. Çынна сивлесе ан
калаçăр, вара хăвăра та сивлемĕç. Каçарăр, вара хăвăра та каçа-
рĕç. [38] Парăр, вара хăвăра та парĕç: тулли виçепе виçсе, силлесе,
пусса, тӳпеми тултарсах чĕрçи çине хурĕç. Мĕнле виçепе виçе-
тĕр, хăвăра та çав виçепех виçсе парĕç».

[39] Тата Иисус вĕсене çапла ытарлăх каласа панă: «Суккăра сук-
кăр çавăтса çӳреме пултарать-и? Апла вĕсем иккĕшĕ те шăтăка

кёрсе ӳкмёç-и? 40 Вёренекен хăйён вёрентекенёнчен аслă пул-
масть. Çапах та пёлёвне ӳстерсен кирек кам та хăйён вёрентеке-
нё пек пулма пултарать. 41 Мёншён эсё тăвану куçёнчи çӳппе ку-
ратăн, хăвăн куçунти пёренене асăрхамастăн? 42 Хăвăн куçунти
пёренене асăрхамастăн пулсан епле-ха эсё: „Тăванăм, куçна кёнё
çӳппе кăларса ярам-ха“, — тесе калама пултаратăн? Икё питлёс-
кер! Малтан хăвăн куçунти пёренене кăлар, вара тин тăвану ку-
çёнчи çӳппе мёнле кăлармаллине уçăмлăн курăн».

Йывăçпа çимёçё çинчен
(Мф. 7:17-20; 12:34-35)

43 «Ырă йывăç начар çимёç тумасть. Начар йывăç та ырă çимёç
тумасть. 44 Кашни йывăçа çимёçёнчен пёлеççё. Смоква çимёçне
кӳкен тёмми çинчен татмаççё, иçём çырлине те шăлан тёмми
çинчен пуçтармаççё. 45 Ырă çыннăн ырă кăмăлёнчен ырри ту-
хать, усал çыннăн усал кăмăлёнчен усалли тухать. Этемён кăмăлё
мёнпе тулнă, чёлхи-çăварё те çавнах калать».

Çурт лартакан икё çын çинчен
каланă ытарлăх
(Мф. 7:24-27)

46 «Мёншён эсир Мана: „Эй, Хуçамăр! Хуçамăр!“ — тесе чёне-
тёр, хăвăр вара Эпё вёрентнё пек тумастăр? 47 Ман пата килекен,
Ман сăмахсене итлекен, вёсене пурнăçлакан кашни çын кам
евёрлине каласа парам-ха сире. 48 Вăл, тарăн алтса, çуртне чул
никёс çине лартнă çын евёрлё. Вăйлă шыв тулса çитсен çав çурт
патне пырса капланнă, çапах ăна хускатайман, мёншён тесен
çуртне чул çине лартнă. 49 Ман сăмахсене итлесе вёсене пурнăç-
ламан çын çуртне çёр çине никёссёрех лартнă çын евёрлё. Вăйлă
шыв капланса пырсан çав çурт самантрах йăтăнса анать, вара
ишёлчёк çеç тăрса юлать».

7-мёш сыпăк

Çёрпӳ тарçине сыватни
(Мф. 8:5-13; Ин. 4:43-54)

1 Итлесе тăракан халăха Хăйён сăмахне каласа пётерсен Иисус
Капернаума кайнă. 2 Унта Рим çёрпёвён пёр тарçи вилес пекех

чирлӗ выртнӑ пулнӑ. Ҫӗрпӳ ҫав тарҫа питӗ хакланӑ. 3 Иисус
ҫинчен илтсен вӑл тарҫине сыватма килтӗр тесе йӑлӑнма Ун
патне иудейсен ятлӑ-сумлӑ ҫыннисене янӑ. 4 Лешсем Иисус пат-
не пырсан Унран йӑлӑнса ыйтнӑ: «Ҫав ҫӗрпӳ Санран пулӑшу
илме тивӗҫлӗ ҫын. 5 Вӑл пирӗн халӑха юратать, пире синагога та
лартса пачӗ». 6 Вара Иисус вӗсемпе пӗрле кайнӑ. Вӑл ҫӗрпӳ ҫур-
чӗ патне ҫитеспе лешӗ Ӑна хирӗҫ ҫапла калама тусӗсене янӑ:
«Эй, Хуҫамӑр, ан чӑрман! Сана хамӑн кил-ҫуртӑма чӗнсе кӗрт-
ме эпӗ тивӗҫлӗ мар. 7 Сан патна пыма та хама тивӗҫсӗр тесе шут-
ларӑм. Эсӗ хуш кӑна, вара тарҫӑм сывалӗ. 8 Эпӗ аслисене пӑ-
хӑнса тӑратӑп пулин те, манӑн хама пӑхӑнса тӑракан салтаксем
те пур. Эпӗ вӗсенчен пӗрне: „Кай!“ – тесен, вӑл каять. Тепӗрне:
„Кил!“ – тесен, вӑл пырать. Тарҫӑма та: „Ҫавна ту!“ – тесе хуш-
сан, вӑл тӑвать».

9 Ҫак сӑмахсене илтсен Иисус унран тӗлӗннӗ. Унтан Хӑй хы-
ҫӗнчен пыракан халӑх еннелле ҫаврӑнса: «Калатӑп сире, кунаш-
кал ҫирӗп ӗненӳ Эпӗ Израильте те курманччӗ», – тенӗ.

10 Иисус патне янисем каялла таврӑнсан чирлӗ выртакан тар-
ҫӑ сывалнине курнӑ.

Тӑлӑх арӑмӑн ывӑлне вилӗмрен чӗртни

11 Нумаях та вӑхӑт иртмен, Иисус Наин хулине кайнӑ. Унпа
пӗрле вӗренекенӗсенчен чылайӑшӗ тата темӗн чухлӗ халӑх пынӑ.
12 Хула хапхи патне ҫитеспе Вӑл хуларан вилнӗ ҫынна ҫӗклесе
тухакансене тӗл пулнӑ. Вилни тӑлӑх арӑмӑн пӗртен-пӗр ывӑлӗ
пулнӑ, халӑх унта нумай пуҫтарӑннӑ. 13 Иисус ҫав тӑлӑх арӑма
курсан, ӑна хӗрхенсе: «Ан йӗр», – тенӗ. 14 Унтан Вӑл пырса виле-
не ҫӗклемеллине сӗртӗннӗ те, ӑна ҫӗклесе пыракансем чарӑннӑ.
Иисус вара каланӑ: «Ачам, сана тӑма хушатӑп!» 15 Вилнӗскер ҫа-
вӑнтах тӑрса ларнӑ та калаҫма пуҫланӑ. Иисус ӑна амӑшне панӑ.
16 Ҫынсем пурте хӑраса-тӗлӗнсе кайнӑ, вӗсем Турра мухтаса ка-
ланӑ: «Пирӗн хушшӑмӑрта аслӑ пророк тупӑнчӗ! Турӑ Хӑйӗн
халӑхне хӑтарма килчӗ!»

17 Вара Ун ҫинчен ҫапла калаҫни пӗтӗм Иудейӑпа ун таврa-
шӗнчи ҫӗрсене сарӑлнӑ.

Иоанăн вĕренекенĕсем тата Иисус
(Мф. 11:2-19)

18 Çавăн çинчен йăлтах Иоана хăйĕн вĕренекенĕсем каласа кă-
тартнă. 19 Иоанн вара вĕсенчен иккĕшне чĕнсе илнĕ те: «Кил-
мелли Эсĕ-и е пирĕн урăххине кĕтмелле?» – тесе ыйтма Иисус
патне янă. 20 Хайхисем Иисус патне пырсан каланă: «Шыва кĕр-
текен Иоанн пире Сан патна çапла ыйтма ячĕ: Килмелли Эсĕ-и
е пирĕн урăххине кĕтмелле?» 21 Çавăн чухне Иисус нумай çынна
чир-чĕртен сыватнă, усал сывлăшсене хăваласа кăларнă, суккăр
çынсенчен чылайăшне куракан тунă. 22 Иоанн вĕренекенĕсене
Иисус çапла каланă: «Кайăр та хăвăр мĕн курни-илтнине Иоана
каласа парăр: суккăррисем куракан пулаççĕ, уксаххисем çӳре-
кен пулаççĕ, юхан-суранлисем тасалаççĕ, хăлхасăррисем илтекен
пулаççĕ, вилнисем чĕрĕлеççĕ, чухăннисем Ырă Хыпар итлеççĕ.
23 Ман пирки иккĕленмен çын телейлĕ». 24 Иоанн янă çынсем
Хăйĕн патĕнчен кайсан Иисус халăха Иоанн çинчен çапла кала-
ма пуçланă: «Эсир пуш хире мĕн курма кайрăр? Çилпе хумханса
ларакан хăмăша-и? 25 Мĕн курма кайрăр вара эсир? Капăр тум-
тир тăхăннă çынна-и? Чаплă тумланакансем, пуян пурăнакан-
сем патша çуртĕнче пурăнаççĕ. 26 Мĕн курма кайрăр-ха эппин?
Пророка курма-и? Çапла, калатăп сире: вăл пророкран та аслă.
27 „Акă Эпĕ Сан умăнтан Хамăн хыпарçăна яратăп, вăл Сан
валли çул хатĕрлесе хурĕ“, – тенĕ Çырнинче. Вăл шăпах çавă.
28 Калатăп сире: этем йăхĕнче Шыва кĕртекен Иоанран аслăрах
пĕр пророк та çук, анчах Турă Патшалăхĕнче чи кĕçĕнни те
унран аслă».

29 Иоана итленĕ пĕтĕм халăх, çав шутрах налук пухакансем те,
унран шыва кĕрсе Турра мухтанă. 30 Фарисейсемпе саккун вĕ-
рентӳçисем кăна Турă ирĕкне хирĕçлесе шыва кĕмен.

31 Хуçамăр вара çапла каланă: «Çак ăру çыннисене кампа
танлаштарам-ши? Кам евĕрлĕ вĕсем? 32 Вĕсем урамра пĕр-пĕр-
не çапла кăшкăрса ларакан ачасем евĕрлĕ: „Эпир сирĕншĕн
шăхличĕ каларăмăр – эсир ташламарăр. Эпир сирĕншĕн хур-
лăхлă юрă юрларăмăр – эсир йĕмерĕр“. 33 Шыва кĕртекен
Иоанн килчĕ: çăкăр та çимест, хĕрлĕ эрех те ĕçмест. „Усал
ернĕ ăна“, – тетĕр эсир. 34 Этем Ывăлĕ килчĕ: çиет те, ĕçет
те. „Ку çын çиме те, хĕрлĕ эрех ĕçме те юратать. Вăл налук

пухакансемпе тата çылăхлă çынсемпе туслă“, – тетĕр эсир.
35 Анчах та Турă ăслăлăхне ачисем пурте тӳрре кăларчĕç ĕнтĕ».

Çылăхлă хĕрарăма каçарни

36 Пĕр фарисей Иисуса хăнана чĕннĕ. Иисус вара ун килне кĕнĕ те çиме ларнă. 37 Çак хулара çылăхлă хĕрарăм пурăннă. Вăл фарисей килĕнче Иисус апат çинине пĕлнĕ те алебастр савăтпа ырă шăршăллă çу, мирă, илсе пынă. 38 Хĕрарăм, хыçалтан пырса, Иисус ури патĕнче йĕрсе тăнă. Унăн урисем çине куççуль юхтарса хăйĕн çӳçĕпе шăла-шăла илнĕ. Вăл Иисусăн урисене чуптăва-чуптăва мирăпа сĕрнĕ. 39 Çавна курсан Иисуса чĕнсе кĕртнĕ фарисей хăй ăшĕнче шухăшланă: «Çак Çын чăнах та пророк пулсан, Хăйне кам, мĕнле хĕрарăм сĕртĕннине пĕлĕччĕ, мĕншĕн тесен ку çылăхлă хĕрарăм!»

40 Иисус ун енне çаврăнса: «Симон, Ман сана пĕр сăмах каламали пур», – тенĕ. Симон вара: «Вĕрентекен, кала», – тенĕ.
41 Иисус çапла каланă: «Икĕ çын кивçен паракана парăмлă пулнă: пĕри пилĕк çĕр динарий чухлĕ, тепри аллă динарий чухлĕ.
42 Анчах вĕсен тӳлеме нимĕн те пулманран кивçен панă çын вĕсене иккĕшне те каçарнă. Ĕнтĕ кала-ха, çавсенчен хăшĕ ăна ытларах юратĕ?» 43 «Хăшне ытларах каçарнă, çавă тесе шутлатăп эпĕ», – тенĕ Симон. «Эсĕ тĕрĕсех шухăшлатăн», – тенĕ Иисус.
44 Унтан Вăл, хĕрарăм енне çаврăнса, Симона каланă: «Çак хĕрарăма эсĕ куратăн-и? Эпĕ санăн кил-çуртна кĕтĕм, çапах эсĕ ура çума Мана шыв та памарăн. Ку хĕрарăм вара Ман урасене куççулĕпе çуса, хăйĕн çӳçĕпе шăлса типĕтрĕ. 45 Эсĕ Мана тăванла чуптумарăн, вăл вара Эпĕ килнĕренпех Манăн урасене пĕр чарăнмасăр чуптăвать. 46 Эсĕ Манăн пуçăма тип çу та сĕрмерĕн, вăл вара Манăн урасене мирă сĕрчĕ. 47 Çавăнпа калатăп сана: унăн, çылăха нумай кĕнĕскерĕн, юратулăхĕ нумай пулнăран çылăхĕсем каçарăнаççĕ. Камăн çылăхĕ сахал каçарăнать, çав сахал юратать».

48 Вара Иисус хĕрарăма каланă: «Санăн çылăхусем каçарăнчĕç». 49 Унта ларакансем хăйсен ăшĕнче: «Ку кам-ши? Вăл çылăхсене каçарма та пултарать», – тенĕ. 50 Иисус вара çав хĕрарăма: «Ĕненĕвӳ сана çăлчĕ, канăçлă каях ĕнтĕ», – тенĕ.

8-мӗш сыпӑк

Хӗрарӑмсем Иисуспа пӗрле ҫӳрени

[1] Иисус ҫавӑн хыҫҫӑн хуласемпе ялсем тӑрӑх Турӑ Патшалӑхӗ
ҫинчен Ырӑ Хыпар вӗрентсе ҫӳренӗ. Унпа пӗрле Вун иккӗшӗ
[2] тата усал сывлӑшран, чиртен сыватнӑ хӑш-пӗр хӗрарӑмсем пы-
нӑ. Вӗсем хушшинче ӑшӗнчен ҫичӗ усал сывлӑш тухнӑ Магда-
лина текен Мария, [3] Ирод кил-ҫуртне пӑхса тӑракан Хуза арӑ-
мӗ Иоанна, Сусанна тата урӑххисем те нумаййӑн пулнӑ. Вӗсем
Иисуса хӑйсен пурлӑхӗпе пулӑшса тӑнӑ.

Акаҫӑ ҫинчен каланӑ ытарлӑх

(Мф. 13:1-9; Мк. 4:1-9)

[4] Иисус патне тӗрлӗ хуласенчен питӗ нумай халӑх пуҫтарӑннӑ.
Вӑл вара ытарлӑн калама пуҫланӑ: [5] «Пӗр акаҫӑ вӑрлӑх акма тух-
нӑ. Вӑл акнӑ чух хӑш пӗрчисем ҫул хӗррине ӳкнӗ; вара вӗсене
таптаса пӗтернӗ, вӗҫен кайӑксем ҫисе янӑ. [6] Хӑшӗ чуллӑ ҫӗре ӳк-
нӗ. Нӳрӗк ҫителӗклӗ пулманран вӑл шӑтса тухсанах типсе ларнӑ.
[7] Хӑшӗ пиҫенлӗ вырӑна ӳкнӗ, пиҫен ҫитӗнсе кайнӑ та калчана
пусса лартнӑ. [8] Хӑшӗ тата пулӑхлӑ ҫӗр ҫине ӳкнӗ. Вӑл шӑтса тухнӑ
та пӗр пӗрчӗрен ҫӗр пӗрчӗ пултарнӑ». Ҫакна каласа пӗтерсен
Иисус хытӑ сасӑпа: «Илтме хӑлха пурри илттӗр!» – тенӗ.

Ытарлӑн калани ҫинчен

(Мф. 13:10-17; Мк. 4:10-12)

[9] «Ку ытарлӑх мӗне пӗлтерет?» – тесе ыйтнӑ Унран вӗренеке-
нӗсем. [10] Иисус вӗсене ҫапла каланӑ: «Сире Турӑ Патшалӑхӗн
вӑрттӑнлӑхӗсене пӗлме панӑ. Ыттисене, пӗлме паманнисене, Эпӗ
ытарлӑн калатӑп, ӗнтӗ вӗсем пӑхсан та курмаҫҫӗ, илтсен те ӑн-
ланмаҫҫӗ».

Акаҫӑ ҫинчен каланӑ ытарлӑха ӑнлантарни

(Мф. 13:18-23; Мк. 4:13-20)

[11] «Ҫак ытарлӑх акӑ мӗне пӗлтерет: вӑрлӑх вӑл – Турӑ сӑмахӗ.
[12] Ҫул хӗррине ӳкни – сӑмаха илтекен ҫынсене пӗлтерет, анчах,
ӗненсе ан ҫӑлӑнччӑр тесе, вӗсем патне кайран шуйттан пырать
те Турӑ сӑмахне вӗсен чӗринчен вӑрласа каять. [13] Чуллӑ ҫӗре

ӳкни вара çакăн пеккисене пĕлтерет: вĕсем Турă сăмахне илтсен
хавасланса йышăнаççĕ, анчах та хăйсем тымарсăр. Унашкалли-
сем пĕр вăхăт ĕненсе пурăнаççĕ, анчах та тĕрĕслев вăхăтне тӳсей-
месĕр ĕненме пăрахаççĕ.
14 Пиçенлĕ вырăна ӳкни те Турă сăмахне
илтекен çынсене пĕлтерет, анчах та пурăнан пурăнăçра вĕсене
хĕвĕшӳ, пуянлăх, çĕр çинчи киленĕç пусса лартать те, сăмах вара
тĕшĕсĕр пулать.
15 Пулăхлă çĕр çине ӳкни çакăн пеккисене пĕл-
терет: вĕсем илтнĕ сăмаха ырă та таса чун-чĕрере упраççĕ, тӳсĕм-
лĕ пулса тулли пучах кăлараççĕ».

Çутаткăç çинчен каланă ытарлăх

(Мк. 4:21-25)

16 Иисус татах каланă: «Çутаткăç çутсан никам та ăна чӳлмекпе
хупласа хумасть, кравать айне те лартмасть. Пӳрте кĕрекенсем
çутăра курччăр тесе ăна çутаткăç лартмалли çине вырнаçтарать.
17 Вăрттăн туни курăнмасăр юлни çук, пытарса хăварни те палăр-
манни, çиеле тухманни çук.
18 Çапла вара хăвăр епле итленине
асăрхăр. Камăн пур, ăна татах парĕç. Камăн çук, унăнне пур тесе
шутланине те туртса илĕç».

Иисус Христос Амăшĕпе тăванĕсем

(Мф. 12:46-50; Мк. 3:31-35)

19 Иисусăн Амăшĕпе тăванĕсем Ун патне пынă, анчах çын ну-
май пулнăран вĕсем Ун çывăхне пырайман.
20 «Сана курасшăн
тулта Аннӳпе тăванусем кĕтсе тăраççĕ», — тенĕ Иисуса.
21 «Ма-
нăн аннем, Манăн тăванăмсем — Турă сăмахне итлекенсем, ăна
пăхăнса пурăнакансем», — хуравланă вĕсене Иисус.

Çил-тăвăла чарни

(Мф. 8:23-27; Мк. 4:35-41)

22 Пĕррехинче Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсемпе кимĕ çине кĕрсе
ларнă та вĕсене çапла каланă: «Кӳлĕ тепĕр енне каçар-ха». Унтан
вĕсем ишме пуçланă.
23 Ишсе пынă чух Иисус çывăрса кайнă.
Кӳлĕ çинче çил-тăвăл тухнă. Хум çапнипе кимме шыв тула пуç-
ланăран вĕсем хăрушă инкеке кĕрсе ӳкнĕ.
24 Унтан вĕсем Иисус
патне пынă та Ăна вăратса: «Вĕрентӳçĕ! Вĕрентӳçĕ! Эпир пĕтет-
пĕр!» — тенĕ. Иисус ыйхăран вăрансан çиле те, хумханакан шыва
та чарăнма хушнă. Вара пĕтĕмпех лăпланнă та, çанталăк шăпах

пулнӑ. 25 «Ӑҫта сирӗн ӗненӗвӗр?» — тенӗ вара вӗсене Иисус. Вӗре-
некенӗсем хӑраса-тӗлӗнсе пӗр-пӗринпе ҫапла калаҫнӑ: «Кам-ши
Ку? Вӑл ҫиле те, шыва та хушать те — вӗсем Ӑна пӑхӑнаҫҫӗ».

Усал ернӗ ҫынна сыватни
(Мф. 8:28-34; Мк. 5:1-20)

26 Унтан вӗсем кӳллӗн тепӗр енче Галилейӑна хирӗҫ вырнаҫнӑ
Гадара ҫӗрне ишсе каҫнӑ. 27 Иисус ҫыран хӗррине тухсан Ӑна ху-
лари пӗр ҫын тӗл пулнӑ; вӑл тахҫантанпах усал ернипе асаплан-
нӑ. Ҫавскер тумтирсӗрех ҫӳренӗ, пурӑнасса та пӳрт-ҫуртра мар,
ҫӗр хӑвӑлӗнчи тупӑклӑхсенче пурӑннӑ. 28 Иисуса курсан вӑл кӑш-
кӑрса янӑ та Ун умне ӳксе хытӑ сасӑпа: «Эй, Ҫӳлти Турӑ Ывӑлӗ,
Иисус! Санӑн манпа мӗн ӗҫ пур? Тархасласа ыйтатӑп, ан асап-
лантар мана!» — тенӗ. 29 Мӗншӗн тесен Иисус усал сывлӑша ҫав
ҫын ӑшӗнчен тухма хушнӑ. Усал сывлӑш ӑна нумай ҫул асап-
лантарнӑ пулнӑ. Ҫынсем унӑн алли-урине сӑнчӑрласа-тимӗрлесе
сыхланӑ пулин те, вӑл сӑнчӑрӗсене тата-тата пӑрахнӑ; вара усал
сывлӑш ӑна ҫын пурӑнман вырӑна хӑваласа кайнӑ. 30 Иисус ун-
ран: «Эсӗ мӗн ятлӑ?» — тесе ыйтнӑ. «Пулккипех», — тенӗ лешӗ,
мӗншӗн тесен ун ӑшне нумай-нумай усал кӗнӗ. 31 Усал сывлӑш-
сем, хӑйсене тӗпсӗрлӗхе ан ятӑр тесе, Иисуса йӑлӑнма пуҫланӑ.

32 Ҫавӑнтах, сӑрт ҫинче, пӗр пысӑк сысна кӗтӗвӗ ҫӳренӗ. Усал-
сем Иисусран ҫав сыснасен ӑшне кӗме ирӗк памашкӑн тархасла-
са ыйтнӑ. Иисус вӗсене чарман. 33 Усал сывлӑшсем ҫын ӑшӗнчен
тухнӑ та сыснасем ӑшне кӗнӗ. Вара сысна кӗтӗвӗ чӑнкӑ ҫырантан
кӳлле сикнӗ те путса вилнӗ. 34 Сысна пӑхакансем мӗн пулса ирт-
нине курсан хуланалла чупнӑ, хӑйсем мӗн курнине хулара та,
таврари ялсенче те кала-кала кӑтартнӑ. 35 Ҫынсем мӗн пулнине
курма тухнӑ та Иисус патне пынӑ. Унпа юнашарах усалсенчен
тасалнӑ, тӑхӑнса тумланнӑ ҫын чипер ӑс-тӑнпах ларнине курсан
вӗсем хӑраса ӳкнӗ. 36 Куҫӑн куракансем вара вӗсене усал ернӗ
ҫын епле сывални ҫинчен каласа кӑтартнӑ. 37 Гадара таврашӗнчи
пӗтӗм халӑх питӗ хӑранипе Иисуса хӑйсем патӗнчен кайма тар-
хасланӑ. Иисус кимӗ ҫине ларса каялла тавӑрӑннӑ. 38 Усалсенчен
тасалнӑ ҫын хӑйне пӗрле илме ыйтса Иисуса йӑлӑннӑ, анчах
Иисус ӑна ҫапла каласа янӑ: 39 «Эсӗ киле тавӑрӑн та Турӑ хӑвӑн-
шӑн мӗн тунине каласа пар». Лешӗ кайнӑ та Иисус хӑйшӗн мӗн
тунине хулипех каласа ҫӳренӗ.

Иаир хĕрне чĕртни тата юн каякан хĕрарăма сыватни

(Мф. 9:18-26; Мк. 5:21-43)

40 Иисус каялла таврăнсан, халăх Ăна хапăл туса йышăннă,
мĕншĕн тесен пурте Вăл килессе кĕтнĕ. 41 Çавăнта Иаир ятлă
çын, унти синагога пуçлăхĕ, Иисус патне пынă та, Ун ури умне
ӳксех, хăйĕн патне килне пыма тархасланă. 42 Унăн вун икĕ çулхи
пĕртен-пĕр хĕрĕ пулнă, вăл та пулин вилесле чирлĕ выртнă.

Иисус пуçлăх килне кайнă чухне Ун тавра халăх кĕпĕрленсе
пынă. 43 Çавăнта вун икĕ çул юн кайнипе асапланакан хĕрарăм
пулнă. Вăл тухтăрсем патне çӳресе пĕтĕм пурлăхне пĕтернĕ, ça-
пах ăна пĕри те сыватайман. 44 Çав хĕрарăм хыçалтан пырса
Иисусăн тумтир аркине сĕртĕннĕ те, унăн çавăнтах юн кайма
пăрахнă. 45 Иисус вара: «Кам Мана сĕртĕнчĕ?» – тесе ыйтнă, ан-
чах пурте туннă. Петр та, Иисуспа пĕрле пулнисенчен ыттисем
те çапла каланă: «Вĕрентекен! Сан тавра халăх кĕпĕрленсе пы-
рать, хĕстерет. Эсĕ тата Мана кам сĕртĕнчĕ тетĕн». 46 «Ман çумма
пĕри сĕртĕнчĕ, мĕншĕн тесен Эпĕ Хамран хăват тухнине сис-
рĕм», – тенĕ Иисус. 47 Хĕрарăм хăй сĕртĕнни сисĕнмесĕр юлман-
нине курсан Иисус патне чĕтресе пынă. Вара Ун умне ӳксе мĕн-
шĕн сĕртĕннине тата сĕртĕнсенех епле сывалнине Ăна пĕтĕм ха-
лăх умĕнче каласа кăтартнă. 48 Иисус ăна каланă: «Хĕрĕм! Хăюллă
пул, ĕненĕвӳ сана çăлчĕ, канăçлă каях», – тенĕ.

49 Иисус çапла каласа тăнă вăхăтрах синагога пуçлăхĕн килĕн-
чен ăна пĕр çын пырса каланă: «Хĕрӳ вилсе кайрĕ ĕнтĕ, Вĕренте-
кене ан та чăрмантар». 50 Анчах та Иисус, çавна илтсенех, Иаира
каланă: «Ан хăра, ĕнен кăна, хĕрӳ çăлăнĕ». 51 Иаир килне пырсан
Иисус унта Петрпа Иоансăр, Иаковсăр тата хĕрĕн ашшĕпе амă-
шĕсĕр пуçне никама та кĕме хушман. 52 Пурте хĕршĕн хурланса,
хӳхлесе йĕнĕ. «Ан йĕрĕр, вăл вилмен, çывăрать кăна», – тенĕ
Иисус. 53 Хĕр вилнине пĕлнĕрен вĕсем Иисусран кулма пуçланă.
54 Вара Иисус пурне те тухма хушса хĕре аллинчен тытнă та хыт-
тăн каланă: «Хĕрĕм, тăр!» 55 Унăн чунĕ каялла кĕнĕ те хĕр çав са-
мантрах тăнă. Иисус ăна апат çитерме хушнă. 56 Хĕрĕн ашшĕпе
амăшĕ питĕ тĕлĕнсе кайнă. Анчах Иисус вĕсене мĕн пулса иртни
çинчен никама та калама хушман.

9-мӗш сыпӑк

Иисус вун икӗ апостолне вӗрентсе ҫӳреме ярать
(Мф. 10:5-15; Мк. 6:7-13)

1 Иисус вара Вун иккӗшне чӗнсе илнӗ те вӗсене мӗн пур усал-
сене пӑхӑнтарма, ҫынсене чир-чӗртен сыватма вӑй-хӑват панӑ.
2 Унтан вӗсене Турӑ Патшалӑхӗ ҫинчен ӳкӗтлесе вӗрентме тата
чирлисене сыватма янӑ. 3 Вӑл вӗсене ҫапла каланӑ: «Хӑвӑрпа
пӗрле ҫул ҫине нимӗн те ан илӗр: туя та, хутаҫ та, ҫӑкӑр та, укҫа
та, тепӗр кӗпе те. 4 Сире хӑш ҫуртра хапӑл туса йышӑнаҫҫӗ, ҫула
тухиччене ҫавӑнта пурӑнӑр. 5 Ӑҫта та пулин сире йышӑнмасан,
ҫав хуларан тухса кайнӑ чух, вӗсене асӑрхаттарнине пӗлтерсе,
пушмакӑр ҫумӗнчи тусана та силлесе хӑварӑр».

6 Вӗренекенӗсем кайнӑ та ял-хула тӑрӑх Ырӑ Хыпар пӗлтерсе
ҫӳренӗ, пур ҫӗрте те чирлисене сыватнӑ.

7 Иисус мӗн-мӗн туни ҫинчен Ирод пуҫлӑх та илтнӗ. Вара тӗ-
лӗннипе аптӑраса кайнӑ, мӗншӗн тесен хӑшӗ-пӗрисем: «Ку –
Шыва кӗртекен Иоанн! Вӑл вилӗмрен чӗрӗлсе тӑнӑ», – тесе
калаҫнӑ. 8 Хӑшӗсем тата: «Илия пророк тепӗр хут ҫӗр ҫине кил-
чӗ», – тенӗ. «Авалхи пророксенчен пӗри чӗрӗлсе тӑнӑ пулӗ», –
тенӗ тата теприсем. 9 «Иоанн пуҫне эпӗ хамах кастартӑм. Ку вара
Кам-ши? Ун ҫинчен эпӗ тӗлӗнмелле сӑмахсем илтетӗп», – тенӗ
Ирод. Вара вӑл Иисуса курма майлӑ вӑхӑт шыранӑ.

Пилӗк пин ҫынна тӑрантарни
(Мф. 14:13-21; Мк. 6:30-44; Ин. 6:1-14)

10 Апостолсем таврӑннӑ та хӑйсем мӗн-мӗн тунине Иисуса ка-
ласа кӑтартнӑ. Вара Иисус, Хӑйпе пӗрле вӗсене анчах илсе, Виф-
саида ятлӑ хула ҫывӑхӗнчи ҫын ҫук вырӑна кайнӑ. 11 Анчах та ха-
лӑх, ҫавна пӗлсе, Ун хыҫӗнчен пынӑ. Иисус вӗсене хапӑл тунӑ,
вӗсемпе Турӑ Патшалӑхӗ ҫинчен калаҫнӑ, сыватма ыйтакансене
сыватнӑ.

12 Кун каҫ еннелле сулӑна пуҫланӑ. Вара Вун иккӗшӗ Иисус
патне пырса ҫапла каланӑ: «Халӑха яр, вӗсем ҫывӑхри ялсене ҫӗр
выртма каййчӑр, апат-ҫимӗҫ туянччӑр, мӗншӗн тесен кунта ҫын
пурӑнман вырӑн». 13 «Ҫимелли вӗсене эсир хӑвӑр парӑр», – тенӗ
Иисус. «Пирӗн кунта пилӗк ҫӑкӑрпа икӗ пулӑ анчах, урӑх нимӗн

те çук! Çак мĕн пур халăх валли çимелли кайса туянмалла-и вара
пирĕн?» – тенĕ вĕренекенĕсем. 14 Унта пилĕк пин çынна яхăн
пулнă. «Вĕсене аллăшарăн йĕркипе çерем çине лартса тухăр», –
тенĕ Иисус вĕренекенĕсене. 15 Вĕсем Иисус хушнă пек тунă.
Пурте ларсан, 16 Вăл пилĕк çăкăрпа икĕ пулла илсе çӳлелле пăхнă
та Турра тав тунă. Вара çăкăрпа пулла халăха валеçмешкĕн вĕре-
некенĕсене хуçа-хуçа панă. 17 Пурте тăраничченех çинĕ, юлнă та-
тăкĕсене тата вун икĕ кунтăк пухнă.

Иисус Кам пулнине Петр пĕлтерни

(Мф. 16:13-19; Мк. 8:27-29)

18 Пĕррехинче Иисус çын çук вырăнта кĕлтунă, Унпа пĕрле вĕ-
ренекенĕсем кăна пулнă. «Çынсем Мана Кам вырăнне хураç-
çĕ?» – тесе ыйтнă вĕсенчен Иисус. 19 Вĕренекенĕсем каланă:
«Пĕрисем Сана Шыва кĕртекен Иоанн теççĕ. Теприсем Илия
пророк теççĕ. Хăшĕ-хăшĕ тата авалхи пророксенчен пĕри чĕ-
рĕлсе тăнă пулĕ тесе калаçаççĕ». 20 Иисус вĕсенчен çапла ыйтнă:
«Эсир хăвăр Мана Кам вырăнне хуратăр?» «Эсĕ – Турă Суйласа
илни, Христос», – тавăрса каланă Петр.

Иисус Хăй вилсе чĕрĕлесси çинчен калани

(Мф. 16:20-28; Мк. 8:30–9:1)

21 Анчах Вăл вĕсене çавăн çинчен никама та калама хушман.
22 Иисус Этем Ывăлĕ нумай асап курасси çинчен, ятлă-сумлă
çынсемпе аслă священниксем тата саккун вĕрентӳçисем Ăна йы-
шăнас çукки çинчен, Этем Ывăлне вĕлересси çинчен, Вăл виççĕ-
мĕш кунне чĕрĕлсе тăрасси çинчен каланă.
23 Унтан Иисус пурне те каланă: «Кам Ман хыççăн пырас тет,
çав хăй çинчен манса, хăйĕн асап хĕресне йăтса Ман хыççăн пы-
тăр. 24 Мĕншĕн тесен хăйĕн пурнăçне упраса хăварас текен ăна
çухатĕ. Хăйĕн пурнăçне Мана халалласа çухатакан ăна упраса
хăварĕ. 25 Хăйĕн чунне пĕтерсе е сиен туса пĕтĕм тĕнчене илнин-
чен этеме мĕн усси? 26 Кам Манран тата Ман сăмахăмсенчен
вăтанать, Этем Ывăлĕ те Хăйĕн тата Ашшĕн мухтавĕпе, святой
ангелĕсен мухтавĕпе килсен унран вăтанĕ. 27 Чăн калатăп сире,
çакăнта тăракансенчен хăшĕ-пĕрисем хăйсем виличченех Турă
Патшалăхне курĕç».

Иисус Христос сăн-сăпачĕ улшăнни
(Мф. 17:1-8; Мк. 9:2-8)

28 Çапла калани пĕр сакăр кун иртсен, Вăл Петра, Иоана тата
Иакова Хăйпе пĕрле илнĕ те ту çине кĕлтума хăпарнă. 29 Кĕлтунă
чухне Унăн сăн-сăпăчĕ улшăннă, тумтирĕ чăлт шуралса, йăлтăр-
татса кайнă. 30 Çавăнтах икĕ арçын Иисуспа калаçса тăнă: пĕри —
Моисей, тепри Илия пулнă, 31 вĕсене те мухтавлă çутă хупăрласа
тăнă. Вĕсем Христосăн Иерусалимра вилмелле пуласси çинчен
калаçнă. 32 Петрпа унăн юлташĕсем ыйхă пуснипе аптăранă. Вă-
рансан вĕсем мухтавлă çутăри Иисуса тата Унпа юнашар тăракан
икĕ çынна курнă. 33 Çав çынсем Иисус патĕнчен кайсан Петр, хăй
мĕн каланине ăнланмасăр, Иисуса çапла каланă: «Вĕрентекен! Еп-
ле аван пире кунта. Атьăр эпир виçĕ хӳшĕ тăвар: пĕрне — Сан вал-
ли, теприне — Моисей валли тата теприне — Илия валли». 34 Вăл
çапла каласа тăнă чух вĕсене пĕлĕт пырса хупăрласа илнĕ. Пĕлĕт
ăшне пулсан вĕренекенĕсем питĕ хăраса ӳкнĕ. 35 Пĕлĕтрен вара:
«Çакă Манăн савнă Ывăлăм! Ăна итлĕр!» — текен сасă илтĕннĕ.
36 Çав сасă шăплансан Иисус каллех пĕчченех юлнă. Вĕрене-
кенĕсем вара хăйсем мĕн курни çинчен çав кунсенче никама та
каламан.

Усал сывлăш ернĕ ачана сыватни
(Мф. 17:14-18; Мк. 9:14-27)

37 Тепĕр кунне, вĕсем ту çинчен ансан, Иисуса тем чухлĕ халăх
кĕтсе илнĕ. 38 Халăх хушшинчен сасартăк пĕр çын кăшкăрса
янă: «Эй, Вĕрентекен! Сана йăлăнатăп, ман ывăлăма пырса пăх-
сам, вăл манăн пĕртен-пĕр ача! 39 Ăна усал сывлăш çулса илет
те, вăл шари кăшкăрса ярать, вара хутлатса лартнипе çăварĕнчен
кăпăк кăларма пуçлать; ачана вĕлересле асаплантарсан тин усал
сывлăш аран-аран лăпланать. 40 Ăна хăваласа кăларма эпĕ Санăн
вĕренекенӳсенчен ыйтрăм, анчах вĕсем пултараймарĕç». 41 «Эх,
ĕненмен, пăсăк ăру! Тата хăçанччен Эпĕ сирĕнпе пулăп, хăçанч-
чен тӳссе тăрăп сире? Хăвăн ывăлна илсе кил кунта», — тавăрса
каланă Иисус. 42 Ача утса пынă чухнех усал ăна çĕре ӳкернĕ те
чĕтретме пуçланă. Анчах та Иисус, усал сывлăша чарса, ачана
сыватнă та ашшĕне панă.
43 Пĕтĕм халăх Турă аслăлăхĕнчен тĕлĕннĕ.

Иисус Хăй вилсе чĕрĕлесси çинчен тепĕр хут калани
(Мф. 17:22-23; Мк. 9:30-32)

Иисус мĕн тунинчен çапла пурте тĕлĕнсе тăнă чух Вăл вĕрене-
кенĕсене каланă: 44 «Çак сăмахăмсене эсир лайăх астуса юлăр:
Этем Ывăлне çынсен аллине тытса парĕç». 45 Анчах та çак сăмаха
вĕсем ăнланман. Иисус калани вĕсемшĕн пытарăнчăк пулнăран
вĕсем ăна пĕлеймен, Хăйĕнчен вара çавăн çинчен ыйтма хăранă.

Кам аслăрах
(Мф. 18:1-5; Мк. 9:33-37)

46 «Пирĕнтен хăшĕ аслăрах?» — тесе шухăшлама пуçланă вĕре-
некенĕсем. 47 Иисус, вĕсен пуçĕнчи шухăша пĕлсе, пĕр ачана Хăй
умне илсе пырса тăратнă та 48 вĕсене çапла каланă: «Кам çак ача-
на Ман ятăмшăн хапăл тăвать, вăл Мана йышăнать. Мана хапăл
тăвакан Мана кунта Яракана йышăнать. Сирĕнтен кам хăйне кĕ-
çĕне хурать, çав аслă пулĕ».

49 «Вĕрентекен, эпир Сан ятупа усалсене хăваласа кăларакан
çынна тĕл пултăмăр. Вăл пирĕнпе пĕрле çӳремен пирки эпир Ăна
чартăмăр», — тенĕ Ăна çавăн чухне Иоанн. 50 «Ан чарăр ăна, кам
сире хирĕç мар, çав сире майлă», — хуравланă Иисус.

Этем Ывăлĕ пĕтерме мар, çăлма килнĕ

51 Иисуса ку тĕнчерен илес вăхăт çывхарса пынă май Вăл хă-
юллăнах Иерусалима кайма шутланă.

52 Вăл вара Хăй умĕнчен хыпарлама вĕренекенĕсене янă. Леш-
сем кайнă та Иисус пынă çĕре вырăн хатĕрлеме Самарири пĕр яла
кĕнĕ. 53 Анчах ял халăхĕ Иисуса унта кĕртмен, мĕншĕн тесен Вăл
çынсене Иерусалима кайма тухнă çул çӳревçĕ пек туйăннă. 54 Çав-
на курсан Унăн вĕренекенĕсем Иаковпа Иоанн çапла каланă:
«Хуçамăр! Кăмăлу пулсан, тӳперен вут-çулăм антарса пирĕн те çак
яла Илия тунă пекех çунтарса ямалла мар-и?» 55 Анчах та Иисус
вĕсем еннелле çавăрăннă та чарса çапла каланă: «Чун-чĕрĕрсем
мĕнле Сывлăшпа тулнине те пĕлместĕр. 56 Этем Ывăлĕ çын чунне
пĕтерме килмен, çăлма килнĕ*». Унтан вĕсем тепĕр яла кайнă.

* 9:55-56 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче «*Чун-чĕрĕрсем мĕнле Сывлăшпа тулнине те пĕлместĕр. Этем Ывăлĕ çын чунне пĕтерме килмен, çăлма килнĕ*» сăмахсем çук.

Иисус хыҫӗнчен пырасси
(Мф. 8:19-22)

57 Вӗсем ҫулпа пынӑ чух пӗр ҫын Иисуса каланӑ: «Хуҫамӑр!
Эсӗ кирек ӑҫта кайсан та, эпӗ Сан хыҫҫӑн пыракан пулӑп».
58 Иисус ӑна хирӗҫ: «Тиллӗн те шӑтӑкӗ пур, вӗҫен кайӑкӑн та
йӑви пур, Этем Ывӑлӗн кӑна пуҫне хурса канмалӑх вырӑнӗ
ҫук», – тенӗ. 59 «Ман хыҫӑмран пыракан пул», – тенӗ Вӑл тепӗр
ҫынна. Лешӗ вара ҫапла каланӑ: «Хуҫамӑр! Ирӗк парсамччӗ:
вилнӗ аттене кайса пытарам малтан». 60 «Вилнӗ ҫыннисене ви-
лӗмлисемех пытарччӑр. Эсӗ вара кай та Турӑ Патшалӑхӗ ҫинчен
пӗлтерсе ҫӳре», – тенӗ ӑна Иисус. 61 «Хуҫамӑр, эпӗ Сан хыҫӑн-
тан пырӑп, анчах малтан Эсӗ мана килтисемпе сывпуллашма
ирӗк парсамччӗ», – тенӗ Ӑна тата тепри. 62 «Сухапуҫ тытсан ка-
ялла ҫаврӑнса пӑхакан Турӑ Патшалӑхӗшӗн шанчӑклӑ мар», –
тавӑрнӑ Иисус.

10-мӗш сыпӑк

Ҫитмӗл вӗренекенне Ырӑ Хыпар пӗлтерме яни

1 Ҫавӑн хыҫҫӑн Хуҫамӑр татах тепӗр ҫитмӗл вӗренекен суй-
ласа илнӗ. Вара вӗсене Хӑйӗн умӗнчен икшерӗн-икшерӗн Хӑй
кайма шухӑшланӑ хуласемпе ялсене янӑ. 2 Иисус вӗсене ҫапла
каланӑ: «Вырмалли нумай та, выраканӗ сахал. Ҫапла ӗнтӗ, ани
ҫине выраканӗсене ятӑр тесе, ана Хуҫине йӑлӑнӑр. 3 Кайӑр, Эпӗ
сире кашкӑрсем хушшине путексене янӑ пек яратӑп. 4 Хӑвӑрпа
пӗрле укҫа енчӗкӗ те, хутаҫ та, урана тӑхӑнмалли те ан илӗр.
Ҫул ҫинче чарӑнса никампа та калаҫса ан тӑрӑр. 5 Мӗнле те пу-
лин ҫурта кӗрсен эсир малтан: „Ҫак кил-йыша канӑҫлӑх пул-
тӑр!“ – тесе саламлӑр. 6 Унта канӑҫлӑх ҫынни пулсан, сирӗн ка-
нӑҫлӑхӑр ун чунне кӗрӗ. Канӑҫлӑх ҫынни пулмасан, эсир ырӑ
сунни хӑвӑрах тавӑрӑнӗ. 7 Хӑвӑра хапӑлласа йышӑннӑ ҫуртрах
пурӑнӑр, мӗн сӗнеҫҫӗ, ҫавна ӗҫсе ҫиййӗр. Мӗншӗн тесен ӗҫлекен
ҫын хӑй ӗҫӗшӗн тӳлев илме тивӗҫлӗ. Пӗр ҫуртран тепӗр ҫурта
куҫса ан ҫӳрӗр. 8 Эсир мӗнле те пулин хулана пырсан, унта си-
ре хапӑл туса мӗн ҫиме парӗҫ, ҫавна ҫиййӗр. 9 Унти чирлӗ ҫынсе-
не сыватӑр, „Сирӗн патӑра Турӑ Патшалӑхӗ ҫывхарчӗ“, – тейӗр

вĕсене. [10] Енчен те сире пĕр-пĕр хулара хапăл тумасан, эсир çав
хула урамĕсем тăрăх çапла каласа çӳрĕр: [11] „Акă сирĕн хулăрта
пушмак çумне çыпçăннă тусана та хăвăр патăртах силлесе хăва-
ратпăр. Çапах та эсир Турă Патшалăхĕ çывхарнине пĕлсе тă-
рăр!“ – тейĕр. [12] Калатăп сире: суд кунĕнче Содома та çав хула-
ран çăмăлтарах пулĕ».

Ĕненмен хуласене асăрхаттарни

(Мф. 11:20-24)

[13] «Хуйхă пулĕ сана, Хоразин! Хуйхă пулĕ сана, Вифсаида!
Эсир курнă хăватсене Тирпа Сидонра кăтартнă пулсан вĕсем
тахçанах хуйхă тумтирĕ тăхăнса, хурланса çылăхĕсенчен ӳкĕн-
нĕ пулĕччĕç. [14] Çавăнпа судра Тирпа Сидон хулисене сирĕнтен
çăмăлтарах пулĕ. [15] Санăн та, хăвна тӳпе таранах мăнна хура-
кан Капернаум хули, тамăк тĕпнех анса каймалла пулĕ. [16] Сире
итлекен Мана итлет, сире йышăнманни Мана йышăнмасть. Ма-
на йышăнман çын Мана кунта Яракана йышăнмасть».

Çитмĕл вĕренекенĕ тавăрăнни

[17] Çитмĕл вĕренекенĕ савăнса таврăннă та Иисуса каланă:
«Хуçамăр! Сан ятна асăнсанах пире усалсем те пăхăнаççĕ».
[18] Иисус вĕсене çапла каланă: «Шуйттан пĕлĕт çинчен çиçĕм
пек ӳкнине Эпĕ куртăм. [19] Акă Эпĕ сире çĕленсене, скорпион-
сене таптама, тăшманăн мĕн пур вăйне çĕнтерме хăват пара-
тăп. Сире ĕнтĕ нимĕн те сиен тăваймĕ. [20] Çапах эсир усал сыв-
лăшсем хăвăра пăхăннишĕн мар, тӳпере хăвăр ятăрсем çырăн-
нишĕн савăнăр».

Иисус савăнса кĕлтуни

(Мф. 11:25-27; 13:16-17)

[21] Çав вăхăтрах Иисус кăмăлĕпе çĕкленсе çапла каланă: «Эй,
Аттем, çĕрпе пĕлĕт Хуçи! Эсĕ çакна ăслă-тăнлисенчен пытарса
ача пек айваннисене пĕлмелле тунăшăн Сана мухтатăп. Çапла,
Аттем! Санăн ырă ирĕкӳ çавнашкал пулнă». [22] Унтан вĕренеке-
нĕсем еннелле çаврăннă та: «Аттем Мана йăлтах панă. Ывăлĕ
камне Ашшĕсĕр пуçне никам та пĕлмест. Ашшĕ камне те Ывă-
лĕсĕр пуçне никам та пĕлмест, Ывăлĕ пĕлтерес тесен анчах пĕ-
лĕç», – тенĕ.

[23] Унтан Вăл, вĕренекенĕсем енне çавăрăнса, вĕсене çеç илт-
мелле каланă: «Сирĕн куçăрсем мĕн курнине куракан çын те-
лейлĕ. [24] Калатăп сире: пророксем те, патшасем те нумайăшĕ
эсир мĕн курнине курасшăнччĕ те – кураймарĕç, эсир мĕн илт-
нине илтесшĕнччĕ те – илтеймерĕç».

Ырă кăмăллă Самари çынни
çинчен каланă ытарлăх

[25] Çавăн чухне пĕр çын, саккун вĕрентӳçи, мала тухнă та Иису-
са илĕртсе тĕрĕслес тесе çапла ыйтнă: «Вĕрентекен! Ĕмĕрлĕх
пурăнăçлă пулас тесен манăн мĕн тумалла?» [26] «Саккунра мĕн
çырнă? Эсĕ ăна вуланă вĕт-ха», – тенĕ Иисус. [27] Лешĕ çапла ху-
равланă: «Хуçа Турруна пĕтĕм чĕререн, пĕтĕм чунран, пĕтĕм
вăй-халтан, пĕтĕм ăс-халтан юрат. Çывăх çыннуна хăвна юратнă
пек юрат». [28] Иисус ăна хирĕç: «Эсĕ тĕрĕс каларăн. Çапла ту,
вара ĕмĕрлĕх пурăнăçлă пулăн», – тенĕ. [29] Анчах та саккун вĕрен-
тӳçи хăйне тӳрре кăларасшăн Иисусран татах ыйтнă: «Ман çывăх
çыннăм кам?»

[30] Иисус ăна çапла тавăрса каланă: «Пĕр çын Иерусалимран
Иерихона кайма тухнă. Çул çинче ăна вăрă-хурахсем тапăннă та
çаратса, хĕнесе пĕтернĕ. Унтан вилес патне çитнĕскерне пăрахса
хăварнă. [31] Ăнсăртран çав çулпа пĕр священник иртсе пынă. Вăл,
аманнă çынна курсан, айккинчен пăрăнса кайнă. [32] Кăшт тăрсан
çав вырăна левит çитнĕ. Вăл патнерех пырса пăхнă та çавнаш-
калах пăрăнса иртсе кайнă. [33] Çав çулпах пĕр Самари çынни
ашакпа пынă. Мĕскĕне курсассăн вăл питĕ шелленĕ. [34] Вара унăн
суранĕсене эрехпе олив çăвĕ сĕрсе, эмеллесе çыхнă. Унтан ăна
ашакĕ çине лартнă та хăна çуртне илсе кайнă. Хăна çуртĕнче те
вăл уншăн тăрăшнă. [35] Тепĕр кунне, хăй тухса каяс умĕн, хăна
çурчĕн хуçине вăл икĕ динарий панă та: „Эсĕ çак çынна пăх-ха.
Ку укçа çитмесен, эпĕ каялла тавăрăннă чух уншăн сана татах
тӳлĕп“, – тенĕ. [36] Эсĕ мĕнле шутлатăн ĕнтĕ? – ыйтнă Иисус ун-
ран. – Вăрă-хурахсен аллине лекнĕ çыншăн çав виççĕшĕнчен
хăшĕ çывăххи пулнă?» [37] «Ăна хĕрхенсе пулăшаканни», – тенĕ
саккун вĕрентӳçи. Вара Иисус ăна çапла каланă: «Кай та эсĕ те
çапла ту».

Иисус Марфăпа Мария патĕнче

[38] Çулпа малалла пынă чухне Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсемпе
пĕр яла кĕнĕ. Унта Ăна Марфа ятлă пĕр хĕрарăм хăй килне чĕнсе
кĕртнĕ. [39] Унăн Мария ятлă йăмăкĕ пулнă. Вăл Иисус ури патне
пырса ларнă та Ун сăмахĕсене итлеме пуçланă. [40] Марфа вара хă-
нана чаплăрах ĕçтерсе çитересчĕ тесе тăрăшнă. Унтан вăл Иисус
патне пынă та çапла каланă: «Хуçамăр! Йăмăк мана пĕчченех
ĕçлеттерни Сана нимех те мар-и? Мана пулăшма кала-ха ăна!»
[41-42] «Эй, Марфа, Марфа, – тесе хуравланă Иисус, – эсĕ нумай-
шăн чăрманса, хыпкаланса çӳретĕн, кирли вара пĕрре кăна.
Мария чи кирлине суйласа илчĕ, çавна унран никам та туртса
илеймĕ».

11-мĕш сыпăк

Иисус кĕлтума вĕрентни
(Мф. 6:9-15; 7:7-11)

[1] Пĕррехинче Иисус кĕлтунă. Кĕлтуса пĕтерсен пĕр вĕренекенĕ
Унран: «Хуçамăр, Иоанн хăйĕн вĕренекенĕсене вĕрентнĕ пек,
пире те кĕлтума вĕрент-ха», – тесе ыйтнă. [2] Иисус вĕсене кала-
нă: «Кĕлтунă чухне эсир çапла калăр:

„Эй, Çӳлти Аттемĕр! Санăн яту хисеплентĕр; Санăн Патшалă-
ху килтĕр; Санăн ирĕкӳ çĕр çинче те çӳлти пекех пултăр*; [3] кул-
лен пире пурăнмалăх çăкăр пар, [4] пирĕн çылăхсене каçар: эпир
те хамăра парăмлă пулнисене кирек кама та каçаратпăр; çылăха
ан кĕрт пире, усалтан хăтар пире**“, – тейĕр».

[5] Иисус татах вĕсене каланă: «Акă, тĕслĕхрен, сирĕн хушшăрта
камăн та пулин пĕр тусĕ пултăр. Вăл ун патне çур çĕр тĕлĕнче
пытăр та: „Тусăм, мана кивçен виçĕ çăкăр пар-ха, [6] çула май ман
пата юлташ кĕчĕ те, манăн ăна хăналама нимĕн те çук“, – тесе
ыйттăр. [7] Тусĕ шалтан ăна хирĕç: „Ан чăрмантарса çӳре! Эпĕ
алăксене питĕрнĕ ĕнтĕ, ачасем те вырăн çинче хампа пĕрле çы-
вăраççĕ. Тăрса çăкăр параймастăп сана“, – тетĕр. [8] Калатăп сире:

---

* 11:2 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче «*Санăн ирĕкӳ çĕр çинче те çӳлти пекех пултăр*» сăмахсем çук.

** 11:4 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче «*усалтан хăтар пире*» сăмахсем çук.

вăл ăна туслă пулнишĕн тăрса парас темесен те, лешĕ тимлесе
йăлăннине кура, вырăнĕ çинчен тăрĕ те ăна ыйтнă чухлĕ парĕ.
[9] Эпĕ те сире калатăп: ыйтăр – вара сире парĕç, шырăр – вара
тупăр, шаккăр – вара сире уçĕç. [10] Мĕншĕн тесен кашни ыйта-
кан илет, шыракан та тупать, шаккакана та уçаççĕ. [11] Сирĕн
хушшăрта çăкăр ыйтакан ывăлне чул паракан ашшĕ пур-и? Е
пулă ыйтсан, пулă вырăнне ăна çĕлен паракан пур-и? [12] Е çă-
марта ыйтакан ывăлне скорпион паракан ашшĕ пур-и? [13] Çап-
ла ĕнтĕ эсир, усал пулин те, ачăрсене ырă япала пама пĕлетĕр
пулсан, Çӳлти Аçăр Хăйĕнчен ыйтакансене Святой Сывлăшне
паратех».

Усалсене Иисус мĕнле хăватпа
хăваласа кăларать?
(Мф. 12:22-30; Мк. 3:20-27)

[14] Пĕррехинче Иисус чĕлхесĕр тăвакан усала çын ăшĕнчен хă-
валаса кăларнă. Усалĕ тухсан чĕлхесĕр çын калаçма пуçланă; ва-
ра халăх тĕлĕнсех кайнă. [15] «Усалсене Вăл усалсен пуçлăхĕн, Вее-
льзевулăн*, хăвачĕпе хăваласа кăларать!» – тенĕ хăшĕ-пĕрисем.
[16] Теприсем тата, Иисуса тĕрĕслес тесе, тӳперен хăват кăтартма
хистесех ыйтнă. [17] Анчах та Иисус, çынсен шухăшĕсене пĕлсе,
вĕсене çапла каланă: «Кирек мĕнле патшалăх та хирĕçсе-пайлан-
са кайсан пушанса юлать. Кил-йыш та хирĕçсе-пайланса кайсан
арканать. [18] Шуйттан та хăйпе хăй хирĕçет пулсан, унăн патша-
лăхĕ епле тытăнса тăрайтăр? Эсир вара Мана усалсене Веельзе-
вул хăвачĕпе хăваласа кăларать тетĕр. [19] Эпĕ усалсене Веельзевул
хăвачĕпе хăваласа кăларатăп пулсан, апла сирĕн халăх ывăлĕсем
вĕсене кам хăвачĕпе хăваласа кăлараççĕ? Çавăнпа сире суд тăва-
кансем те вĕсемех пулĕç. [20] Эпĕ усалсене Турă хăвачĕпе хăваласа
кăларатăп пулсан, эппин, паллах, сирĕн патăра Турă Патшалăхĕ
çитнĕ пулать. [21] Вăйлă çын хăйĕн çуртне хĕçпе хуралланă чухне
унăн пурлăхĕ шанчăклă упранса тăрать. [22] Анчах та хăйĕнчен те
вăйлăрахххи ăна тапăнса çĕнтерсен, вăл унăнне шанса тăнă хĕ-
çĕ-сăннине йăлтах туртса илĕ, çаратнă пурлăхне салатса пĕте-
рĕ. [23] Кам Ман майлă мар, вăл Мана хирĕç. Кам Манпа пĕрле
пухмасть, вăл салатса пĕтерет.

---

* 11:15 *Веельзевул* – шуйттанăн, усал сывлăшсен пуçлăхĕн, пĕр ячĕ.

24 Çын ăшĕнчен тухсан усал сывлăш канлĕх шыраса шывсăр
вырăнсенче çапкаланса çӳрет. Вара хăй валли вырăн тупаймасăр:
„Хам тухнă çуртăма каялла таврăнам-ха“, — тет. 25 Унтан таврă-
рăнать те тирпейлесе тасатнă çурт курать. 26 Вара вăл каять те
хăйпе пĕрле хăйĕнчен те усалтарах тепĕр çичĕ сывлăша ертсе
пырать. Çавăнтах вĕсем ун ăшне кĕрсе пурăнма пуçлаççĕ. Çав
çынна вара малтанхинчен те начартарах пулать».

27 Иисус çапла каласа тăнă чухне пĕр хĕрарăм халăх хушшин-
чен: «Сана çуратса кăкăр çитернĕ Аннӳ телейлĕ!» — тесе кăшкăр-
нă. 28 «Турă сăмахне илтекенсем, ăна пурнăçлакансем телейлĕ», —
тенĕ вара Иисус.

Хăват кăтартма ыйтни

(Мф. 12:38-42; Мк. 8:12)

29 Халăх йышлăн пуçтарăнсан Иисус çапла калама пуçланă:
«Çак усал ăру хăватшăн антăхать, анчах та Иона пророк хăвачĕ-
сĕр пуçне ăна нимĕнле хăват та пулмĕ. 30 Иона Ниневи çынни-
семшĕн мĕнле хăват пулнă, Этем Ывăлĕ те çак ăрушăн çаплах
пулĕ. 31 Суд кунĕ çитсен кăнтăрти çĕр-шыври хĕрарăм патша çак
ăру çыннисемпе пĕрле чĕрĕлсе тăрĕ те вĕсене айăплĕ, мĕншĕн
тесен вăл Соломон ăслăлăхне итлеме тĕнче хĕрринченех килнĕ
пулнă. Акă халĕ кунта Соломонран та Аслăраххи пур. 32 Суд кунĕ
çитсен Ниневи çыннисем çак ăрупа пĕрле чĕрĕлсе тăрĕç те ăна
айăплĕç, мĕншĕн тесен вĕсем Иона ӳкĕтленине илтсен ӳкĕннĕ
пулнă. Акă халĕ кунта Ионăран та Аслăраххи пур».

Куç — ӳт-пӳ çутаткăçĕ

(Мф. 5:15; 6:22-23)

33 «Çутаткăç çутсан ăна никам та курăнман вырăна е чӳлмекпе
хупласа лартмасть; пӳрте кĕрекенсем çутăра курччăр тесе ăна çу-
таткăç лартмалли çине вырнаçтарать. 34 Куç — ӳт-пӳ çутаткăçĕ.
Çавăнпа ĕнтĕ санăн куçу таса пулсан пĕтĕм ӳт-пĕвӳ те çутă пулĕ.
Эсĕ таса мар куçлă пулсан санăн ӳт-пĕвӳ те тĕксĕм пулĕ. 35 Çапла
вара, асăрхан: сан ăшунти çутту тĕттĕм мар-и? 36 Санăн ӳт-пĕвӳ
пĕтĕмпех çутă пулсан, пĕр пайĕ те тĕксĕм мар пулсан, вара сана
çутаткăç хăйĕн çутипе çутатнă пек, санăн пурте çутă пулĕ».

Фарисейсемпе саккун вĕрентӳçисене питлени
(Мф. 23:1-36; Мк. 12:38-40; Лк. 20:45-47)

37 Çакна каланă чухне пĕр фарисей Ăна хăй патне кăнтăрла-
хи апат тума чĕннĕ. Фарисей килне пырсан Иисус çиме ларнă.
38 Апат çиес умĕн Вăл аллине çуманнине курсан фарисей питĕ
тĕлĕннĕ. 39 Анчах та Хуçамăр ăна çапла каланă: «Акă эсир, фа-
рисейсем, чашăк-тирĕк тулашне тасататăр, анчах ăшăр-чикĕр
çаткăнлăхпа, усаллăхпа тулнă. 40 Ăссăрсем! Тулашне Кам пултар-
нă, ăшне те Çавах пултарман-и вара? 41 Тиркесе лариччен хăвă-
рăн мул чашăкĕнчен чухăнсене уйăрса парăр, вара сирĕн пурте
таса пулĕ.

42 Фарисейсем, хуйхă пулĕ сире! Эсир пĕтнĕк курăкĕн, çу ку-
рăкĕн тата тĕрлĕ пахча çимĕçĕн вуннăмĕш пайне Турăшăн па-
ратăр, анчах тĕрĕслĕх çинчен, Турă юратăвĕ çинчен шухăшла-
мастăр. Сирĕн çакна та туса тăмалла, лешне те манмалла мар.
43 Фарисейсем, хуйхă пулĕ сире! Эсир синагогăра малта ларма
юрататăр, халăх йышлă çĕрте хăвăра саламланине килĕштере-
тĕр. 44 Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем, икĕ питлĕскерсем,
хуйхă пулĕ сире! Эсир – манăçнă масарти тупăксем евĕрлĕ.
Çынсем вĕсем çинче утса çӳреççĕ, анчах мĕн çинче утса çӳре-
нине пĕлмеççĕ».

45 Çак сăмахсене илтсен саккун вĕрентӳçисенчен пĕри Ăна:
«Вĕрентекен, кун пек каласа Эсĕ пире те кӳрентеретĕн», – тенĕ.
46 Анчах та Иисус тата çапла каланă: «Сире те, саккун вĕрентӳ-
çисем, хуйхă пулĕ, мĕншĕн тесен эсир çынсем çине чăтма çук
йывăр çĕклем хуратăр, анчах та хăвăр пӳрнĕре те хускатмастăр.
47 Хуйхă пулĕ сире! Эсир пророксем валли капăр тупăклăхсем тă-
ватăр та-ха, анчах та вĕсене сирĕн мăн асламăрсем вĕлернĕ-çке!
48 Çапла туса эсир хăвăр мăн асламăрсен ĕçне ырланине çирĕпле-
тетĕр; вĕсем пророксене вĕлернĕ, эсир пророксем валли тупăк-
лăхсем тăватăр. 49 Турă ăслăлăхĕ çапла каланă ĕнтĕ: „Вĕсем патне
Эпĕ пророксене, апостолсене ярăп. Пĕрисене вĕсем вĕлерĕç,
теприсене хăваласа ярĕç“. 50 Çавăнпа ĕнтĕ тĕнчене пултарнăран-
па юхнă пур пророксен юнĕшĕн те çак ăру айăпа юлĕ. 51 Авель
юнĕнчен пуçласа Турă Çурчĕн картишĕнче, парне вырăнĕ умĕн-
че, вĕлернĕ Захария юнĕ таранах çак ăрăвăн явап тытмалла пулĕ.
Чăн калатăп сире: вĕсемшĕн пĕтĕмпех çак ăру çыннисем айăпа

юлĕç. 52 Саккун вĕрентӳçисем, хуйхă пулĕ сире! Эсир пĕлӳлĕхĕн
çăраççине хăвăр алла илнĕ те, хăвăр та кĕместĕр, кĕрес текенсене
те кĕртместĕр».

53 Çак сăмахсене каланă чухне саккун вĕрентӳçисемпе фари-
сейсем Ăна хĕстерсех çитернĕ, нумай ыйту çине хурав пама хис-
тенĕ, 54 Хăйĕн çăварĕнчен тухакан сăмахпа Хăйнех айăпламаш-
кăн сăлтав тупма тăрăшнă.

12-мĕш сыпăк

Икĕпитлĕхрен асăрхаттарни

1 Çав хушăра унта темиçе пин çын пуçтаранна, тăвăр пулнипе
вĕсем пĕр-пĕрне хĕстернĕ. Иисус вара Хăйĕн вĕренекенĕсем ен-
не çавăрăнса çапла каланă: «Фарисейсен кăвас тĕпĕнчен – вĕсен
икĕпитлĕхĕнчен – сыхланăр. 2 Пытарса хăварни те çиеле туха-
тех, вăрттăнни те паллă пулатех. 3 Çавăнпа эсир тĕттĕмре мĕн ка-
ланине çутă çĕрте илтĕç. Шалти пӳлĕмре хăлхаран каланине те
ял илтмелле кăшкăрĕç».

Камран хăрамалла

(Мф. 10:28-31)

4 «Сире, Хамăн тусăмсене, калатăп: ӳт-пĕве пĕтерекенсенчен
ан хăрăр, вĕсем сире унтан ытла нимĕн те тăваймĕç. 5 Камран хă-
рамаллине калам: вĕлерсен тамăка пăрахма пултараканран хăрăр.
Чăн калатăп сире, çавăнтан хăрăр. 6 Пилĕк пĕчĕкçĕ вĕçен кайă-
ка икĕ ассарийлĕхе сутмаççĕ-и? Çапах та Турă вĕсене пĕрне те
манмасть. 7 Сирĕн пуçăр çинчи çӳç пĕрчисем те пĕтĕмпех шутра.
Çавăнпа ĕнтĕ ан хăрăр: эсир, паллах, пĕчĕкçĕ вĕçен кайăк йы-
шĕнчен хаклăрах».

*Çынсем умĕнче Христос çинчен
каласа парасси*

(Мф. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 «Калатăп сире: кам та кам халăх умĕнче Мана ĕненнине пĕл-
терет, Этем Ывăлĕ те Туррăн ангелĕсем умĕнче çав çын çинчен
пĕлтерĕ. 9 Кам халăх умĕнче Мана пĕлмĕш пулать, ăна хăйне те
Туррăн ангелĕсем умĕнче пĕлмĕш пулĕç. 10 Этем Ывăлне хирĕç
сăмах калакана кирек кама та каçарĕç, анчах Святой Сывлăша

хурлакана каçармĕç. 11 Сире айăплама синагогăсене, пуçлăхсемпе
влаçсем патне илсе пырсан, епле хуравлас, мĕн тавăрса калас
тесе ан кулянăр, 12 мĕншĕн тесен çав самантра мĕн каламаллине
сире Святой Сывлăш вĕрентĕ».

Ăссăр пуян çинчен каланă ытарлăх

13 Халăх хушшинчен пĕр çын Иисуса каланă: «Вĕрентекен, ма-
нăн пиччене кала-ха, аттерен юлнă пурлăха вăл мана та уйăрса
патăр». 14 Иисус çав çынна: «Эй, этем! Мана сире суд тума е пур-
лăхăра уйăрма лартнă-им?» — тенĕ. 15 Унтан Вăл халăха çапла ка-
ланă: «Асăрханăр, пуянлăха ан хапсăнăр, мĕншĕн тесен çыннăн
пурăнăçĕ пурлăх нумайăшĕнчен килмест».

16 Иисус вĕсене çапла ытарлăх каласа панă: «Пĕр пуян çын-
нăн хирĕнче тырă питĕ ăнса пулнă. 17 Вара вăл: „Ман ĕнтĕ мĕн
тăвас-ши? Вырса пуçтарнă тырра усрама вырăн çитмест“, — тесе
шухăшланă. 18 Унтан çапла шут тунă: „Акă мĕн тăвăп. Ампарсе-
не пăсса пысăкраххисем туса лартăп. Вара пĕтĕм тырра, мĕн пур
пуянлăха çавăнта пуçтарса хурăп. 19 Кайран хама: санăн пурлăху
нумай ĕнтĕ, темиçе çула çитмелĕх те выртать. Ĕçсе çи те са-
вăнса кан!“ — тейĕп. 20 Анчах Турă ăна каланă: „Эй, ăссăр! Кĕ-
çĕрех сан чунна илĕç. Эсĕ хатĕрлесе хуни кама юлĕ?“ 21 Турă
умĕнче сумлă пулас вырăнне хăйшĕн мул пухакан кашни çын-
пах çапла пулĕ».

Çӳлти Аçăра шанăр
(Мф. 6:25-34, 19-21)

22 «Çавăнпа Эпĕ сире калатăп, — тенĕ Иисус Хăйĕн вĕрене-
кенĕсене, — чуна усрамалăх ĕçме-çиме пирки те, кĕлеткене тă-
хăнмалăх тумтир пирки те ан кулянăр. 23 Чун — апат-çимĕçрен,
кĕлетке тумтиртен пахарах! 24 Çăхансем çине пăхăр-ха: вĕсем ак-
маççĕ, вырмаççĕ; вĕсен ампарĕ те, кĕлечĕ те çук, çапах вĕсене
Турă тăрантарать. Эсир вĕçен кайăксенчен мĕн чухлĕ пахарах!
25 Хăй тăрăшнипе сирĕнтен хăшĕ шит чухлĕ те пулин ӳсме пулта-
райĕ? 26 Çапла вара, пĕчĕкçĕ ĕçе те тăваймастăр пулсан, ыттишĕн
мĕн кулянатăр эппин? 27 Чечексем епле ӳснине сăнăр-ха. Вĕсем
тертленсе çип арламаççĕ, анчах та сире акă мĕн калатăп: тем те-
ри чаплă пулнă пулин те, Соломон патша пĕр хир чечекĕ чухлĕ
те тумланайман. 28 Эй, çителĕксĕр ĕнененекенсем! Паян пур та

ыран вута кӑна пӑрахмалли хирти куракка та Турӑ ҫапла ҫи-пуҫ
парать пулсан, сире тата ытларах памӗ-и? [29] Ҫапла вара, мӗн
ӗҫес-ши, мӗн ҫиес-ши тесе ан тӑрмашӑр, ан пӑшӑрханӑр. [30] Ҫав-
семшӗн пуриншӗн те ҫак тӗнче ҫыннисем тӑрӑшаҫҫӗ. Вӑл япала-
сем сире кирлине вара Ҫӳлти Аҫӑр ахалех пӗлсе тӑрать. [31] Эсир
чи малтан Турӑ Патшалӑхне ӑнтӑлса шырӑр, ытти вара сирӗн
пурте пулӗ. [32] Эй, пӗчӗк кӗтӗвӗм, ан хӑра! Аҫӑр сире Патшалӑх
пама кӑмӑл тунӑ. [33] Хӑвӑрӑн пурлӑхӑра сутӑр та чухӑнсене пу-
лӑшӑр. Вара хӑвӑршӑн тӳпере арканми арча, иксӗлми пурлӑх
хатӗрлесе хурӑр. Унта вӑрӑ та пымасть, кӗве те ҫимест. [34] Сирӗн
пурлӑхӑр ӑҫта, чун-чӗрӗр те ҫавӑнтах пулӗ».

Сыхӑ пулма калани

(Мф. 24:45-51)

[35] «Яланах хатӗр пулӑр, сирӗн ҫутаткӑҫсем ҫунса тӑччӑр; [36] эсир
хуҫи туйран тавӑрӑнасса кӗтекен ҫынсем пек пулӑр. Вӑл пырса
шаккасан вӗсем ҫавӑнтах ӑна алӑк уҫса кӗртеҫҫӗ. [37] Хайсен хуҫи-
не кӗтсе хатӗр тӑракан чурасем телейлӗ! Чӑн калатӑп сире: хуҫи
тавӑрӑнӗ те пилӗкне ҫыхса вӗсене сӗтел хушшине лартӗ, вӗсене
хӑналӗ. [38] Тен, ҫав чурасен ҫур ҫӗрччен е тул ҫутӑличченех хуҫине
кӗтмелле пулӗ. Хуҫи пырӗ те вӗсем ҫывӑрманнине курӗ. Сыхӑ
тӑракан чурасем тата телейлӗрех. [39] Ҫакна астӑвӑр: вӑрӑ хӑш вӑ-
хӑтра килессе пӗлсен кил хуҫи сыхӑ тӑрӗччӗ, ӑна хӑйӗн ҫуртне
ҫӗмӗрсе кӗме памӗччӗ. [40] Ҫавӑнпа эсир те хатӗр тӑрӑр, мӗншӗн
тесен Этем Ывӑлӗ кӗтмен-туман вӑхӑтра килӗ».

Шанчӑклӑ тата шанчӑксӑр чурасем ҫинчен

[41] Вара Петр ыйтнӑ: «Хуҫамӑр, ҫак ытарлӑха Эсӗ пирӗн валли
калатӑн-и е вӑл пурин валли те?» [42] Иисус вара ҫапла каланӑ:
«Кам шанчӑклӑ, ӑслӑ кил пӑхакан? Калӑпӑр, хуҫи хӑйӗн ытти
тарҫисене пӑхса тӑма, вӑхӑтра ҫӑкӑр валеҫме пӗр чурине уйӑрса
лартнӑ. [43] Хуҫи тавӑрӑннӑ чухне хушнине туса тӑракан чура те-
лейлӗ пулӗ. [44] Чӑн калатӑп сире: хуҫа ӑна хӑйӗн пӗтӗм пурлӑхне
пӑхса тӑраканӗ тӑвӗ. [45] Калӑпӑр, ҫав чура хӑй ӑшӗнче: „Хуҫам
халех килмӗ-ха“, — тесе, арҫын тарҫисене те, хӗрарӑм тарҫисе-
не те хӗнеме пуҫлӗ, ӗҫсе-ҫисе ӳсӗрӗлсе ҫӳрӗ. [46] Хайхи чура хуҫи
кӗтмен-туман вӑхӑтра килӗ те, ӑна асаплантарса вӗлерсе, унӑн
шӑпине ӗненмен ҫынсеннипе пӗрешкелех татса парӗ. [47] Ӗнтӗ

хуçи ирĕкне пĕлнĕ çинчех хатĕр тăман, унăн ирĕкне туман чура-
на нумай хĕнĕç. 48 Пĕлмесĕр айăпа кĕнĕ чурана вара сахалтарах
хĕнĕç. Кама нумай панă, унран нумайрах ыйтĕç. Кама нумай
шанса панă, унран тата ытларах шыраса илĕç».

Вут тата уйăру

(Мф. 10:34-36)

49 «Эпĕ çĕр çине вут антармашкăн килтĕм, ăна ĕнтĕ халех ти-
вертсе ярасшăн! 50 Манăн синкерлĕ шыва кĕмелле, вăл пурнăçла-
насса кĕтсе Эпĕ питĕ тертленетĕп. 51 Эпĕ çĕр çине канăçлăх кӳме
килнĕ тесе шухăшлатăр-и эсир? Çук, – тетĕп сире, – Эпĕ уйăр-
ма килнĕ. 52 Паянтан ĕнтĕ, пĕр килте пилĕк çын пулсан, вĕсем
икĕ пая уйăрăлĕç: виççĕшĕ – иккĕшне хирĕç, иккĕшĕ виççĕшне
хирĕç тăрĕç. 53 Ашшĕ – ывăлне хирĕç, ывăлĕ ашшĕне хирĕç тăрĕ.
Амăшĕ – хĕрне хирĕç, хĕрĕ амăшне хирĕç тăрĕ. Хунямăшĕ –
кинне хирĕç, кинĕ хунямăшне хирĕç тăрĕ».

Вăхăт паллине пĕлни

(Мф. 16:2-3)

54 Унтан Иисус халăха çапла каланă: «Хĕвел анăç енчен пĕлĕт
хăпарнине курсан эсир: „Çумăр çăвасса“, – тетĕр. Чăнах та çă-
вать. 55 Кăнтăр енчен çил вĕрсен: „Шăрăх пуласса“, – тетĕр. Чă-
нах та пулать. 56 Эй, икĕ питлĕскерсем! Эсир çĕрпе пĕлĕте сăнаса
çанталăка чухлама пĕлетĕр. Халĕ мĕнле вăхăт çитнине мĕншĕн
пĕлейместĕр?

57 Мĕн тусан тĕрĕс, мĕн тусан тĕрĕс мар пулнине мĕншĕн-ха
эсир хăвăр тĕллĕн татса параймастăр? 58 Хăвăнпа судлашас те-
кенпе пуçлăх патне кайнă чухне çул çинчех çураçма тăрăш. Аха-
льлĕн вăл сана судья патне илсе пырĕ, судья вара сана тĕрмене
хуптарма хуралçă аллине парĕ. 59 Калатăп сана: юлашки пусна
парса хăвармасăр та унтан тухаймăн».

13-мĕш сыпăк

Ӳкĕнмешкĕн чĕнни

1 Çав вăхăтра пĕрисем пынă та Иисуса çапла каласа кăтартнă:
«Галилея çыннисене Пилат Турă Çуртĕнче вĕлерттернĕ. Вара вĕ-
сен юнне хăйсем Турра кӳнĕ выльăх-чĕрлĕх юнĕпе хутăштарнă».

[2] Иисус çакна хирĕç каланă: «Вĕсем çапла вилнĕшĕн Галилейäри
ытти çынсенчен те çылăхлăрах пулнă пулĕ тесе шутлатăр-и эсир?
[3] Çук, çылăхлăрах пулман. Калатăп сире: ӳкĕнмесен эсир те вĕ-
сем пекех пурте пĕтетĕр. [4] Е тата Силоам башни ишĕлнипе вун
сакăр çын вилни çинчен мĕн калама пулать? Вĕсем Иерусалим-
ри ытти çынсенчен айăплăрах пулнă пулĕ тесе шутлатăр-и эсир?
[5] Çук, айăплăрах пулман. Калатăп сире: ӳкĕнмесен эсир те вĕсем
пекех пурте пĕтетĕр».

Çимĕç кӳмен смоква çинчен каланă ытарлăх

[6] Унтан Иисус вĕсене çак ытарлăха каласа панă: «Пĕр çын
иçĕм çырли пахчине смоква йывăççи лартнă пулнă. Пĕррехинче
вăл ун çимĕçне пăхма пынă, анчах тупайман. [7] Вара пахчаçине
каланă: „Виççĕмĕш çул эпĕ çак йывăçăн çимĕçне пăхма килетĕп.
Çапах ун çинче пĕр çырла та курмастăп. Касса пăрах ăна, мĕн
вăл усăсăр çĕр йышăнса ларать?“ [8-9] Лешĕ хирĕç каланă: „Эй, Ху-
çам! Ăна тепĕр çула хăвар ĕнтĕ. Эпĕ ун тавра çĕрне кăпкалатса,
тислĕк хурса пăхам, çимĕçĕ пулмĕ-и? Пулмасан вара килес çул
касса пăрахтар ăна“».

Иисус пĕр хĕрарăма шăмат кун сыватни

[10] Иисус пĕр синагогăра шăмат кун вĕрентнĕ. [11] Унта халсăр
тăвакан сывлăш хутлатса лартнă хĕрарăм пулнă. Вăл вун сакăр
çул тӳрленме пултарайман. [12] Иисус ăна курсан чĕнсе илнĕ те ка-
ланă: «Хĕрарăм, эсĕ чирӳнтен тасалтăн!» [13] Вара ун çине аллине
хунă та, лешĕ çавăнтах тӳрленсе тăрса Турра мухтама пуçланă.
[14] Çавăн чух синагога пуçлăхĕ, Иисус çав хĕрарăма шăмат кун
сыватнăшăн çилленсе, халăха каланă: «Эрнереултă кун пур, пĕ-
тĕм ĕçе çав кунсенче тумалла. Чиртен сывалма эсир шăмат кун
мар, ытти кунсенче килĕр!» — тенĕ. [15] Хуçамăр ăна çапла хурав-
ланă: «Эй, икĕ питлĕскер! Сирĕнтен кашниех витере кăкарăнса
тăракан вăкăрне е ашакне çыххине салтса шăмат кун шăварма
илсе каймасть-им вара? [16] Авраам йăхĕнчи çак хĕре шуйттан вун
сакăр çул çыхса усранă. Вăл ĕнтĕ çав çыхăран шăмат кун ирĕке
тухма тивĕçлĕ марччĕ-и?»

[17] Иисус çапла каланă чухне Ăна хирĕçлекенсем пурте намăс-
ланнă, ытти халăх Иисус тунă мĕн пур мухтавлă ĕçсемшĕн са-
вăнса тăнă.

Сарă пăрăç вăррипе кăвас тĕпĕ çинчен
каланă ытарлăх
(Мф. 13:31-33; Мк. 4:30-32)

18 Иисус çапла каланă: «Турă Патшалăхĕ мĕн евĕрлĕ? Ăна мĕн-
пе танлаштарам-ши? 19 Вăл сарă пăрăç вăрри евĕрлĕ; пĕр çын
ăна хăйĕн пахчине акнă. Вара çав вăрăран пысăк йывăç ӳснĕ,
унăн турачĕсем хушшинче вĕçен кайăксем те йăва çавăрнă».
20 Иисус татах каланă: «Турă Патшалăхне мĕнпе танлаштар-
ма пулать? 21 Вăл кăвас тĕпĕ евĕрлĕ. Хĕрарăм кăвас тĕпне илнĕ
те виçĕ витре çăнăхпа хутăштарса çăрнă, вара пĕтĕм чусти йӳçсе
хăпарнă».

Тăвăр хапха
(Мф. 7:13-14, 21-23)

22 Иисус çынсене вĕрентсе ял-хула витĕр тухнă. Унăн çулĕ
Иерусалималла выртнă. 23 Пĕр çын Унран ыйтнă: «Хуçамăр, çă-
лăнакансем чăнах сахал пулĕç-и?» Иисус çапла хуравланă: 24 «Тă-
вăр хапхапа кĕме пĕтĕм вăйран тăрăшăр. Калатăп сире: нумайăшĕ
кĕме тăрăшĕç, анчах кĕреймĕç. 25 Кил хуçи тăрса алăкне хупсан,
эсир тул енче алăка шаккаса: „Хуçамăр! Хуçамăр! Уçса кĕртсем
пире“, – тесе йăлăнма пуçлăр. Анчах Вăл сире: „Камсем тата ăç-
тан эсир? Эпĕ сире пĕлместĕп“, – тейĕ. 26 Эсир вара: „Эпир Са-
нăн куçу умĕнчех ĕçсе çиеттĕмĕр! Эсĕ пирĕн хула урамĕсенче
вĕрентсе çӳреттĕн!“ – тейĕр. 27 Анчах та Вăл калĕ: „Эй, усал ĕç
тăвакансем пурте! Калатăп сире: эсир камне тата ăçтан килнине
пĕлместĕп, кайăр Ман патăмран“. 28 Эсир Авраам, Исаак, Иаков
тата пур пророксем те Турă Патшалăхĕнче пулнине, хăвăра вара
тулашне хăваласа кăларнине курăр. Унта шăл шатăртаттарса йĕ-
ни илтĕнсе тăрĕ. 29 Çынсем хĕвел тухăçĕнчен те, хĕвел анăçĕнчен
те, кăнтăрпа çурçĕр енчен те пырса Турă Патшалăхĕн кĕрекине
ларĕç. 30 Ун чухне кайрисем малта пулĕç, малтисем кайра пулĕç».

Иисус Иерусалимшăн йĕни
(Мф. 23:37-39)

31 Çав кун Иисус патне хăш-пĕр фарисейсем пынă та: «Эсĕ
урăх çĕре тухса кай, мĕншĕн тесен Ирод Сана вĕлересшĕн», –
тенĕ. 32 Иисус вара вĕсене: «Кайса çав тилле калăр: „Эпĕ паянпа

ыран усалсене хăваласа кăларатăп, чирлисене сывататăп, виçмине Хамăн ĕçе вĕçлĕп“, — тенĕ.
33 — Анчах епле пулсан та паян, ыран тата виçмине Манăн Хамăн çулпа утмалла, мĕншĕн тесен пророка Иерусалимра мар, урăх çĕрте вĕлерни пулман-ха.

34 Эх, Иерусалим! Иерусалим! Пророксене пĕтерекен, ху патна янисене чулпа пере-пере вĕлерекен хула! Кайăк хăй чĕпписене çуначĕ айне пухнă пек, Эпĕ миçе хутчен санăн ачусене пуçтарма тытăнтăм, анчах та эсир пуçтарăнасшăн пулмарăр!
35 Ĕнтĕ сирĕн çуртăр пушанса юлать. Калатăп сире: „Хуçа Турă ячĕпе Килекен мухтавлă!“ — теес вăхăт çитиччен эсир Мана урăх кураймăр».

14-мĕш сыпăк

Шыв чирĕллĕ çынна сыватни

1 Пĕр шăмат кун Иисус фарисейсен пуçлăхĕ патне хăнана кĕнĕ. Унти фарисейсем Ăна хытă сăнаса ларнă.
2 Çавăн чух Ун умне шыв чирĕпе асапланакан çын пырса тăнă.
3 Иисус саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсенчен: «Саккун тăрăх шăмат кун çынна чиртен сыватма юрать-и?» — тесе ыйтнă.
4 Лешсем чĕнмен. Иисус çав çынна сĕртĕнсе сыватнă та килне янă.
5 Унтан вĕсене: «Сирĕнтен камăн та пулин ашакĕ е вăкăрĕ çăла кайсан, ăна вăл, шăмат кун пулсан та, хăвăртрах туртса кăлармĕ-и?» — тенĕ.
6 Çакна хирĕç лешсем Ăна нимĕн те калайман.

Сапăрлăх çинчен

7 Чĕннĕ хăнисем сĕтел хушшинчи лайăхрах вырăна ларма тăрăшнине курсан Иисус çапла ытарлăх каласа кăтартнă:
8 «Сана туя чĕнсен эсĕ кĕрекене кĕрсе ан лар. Тен, унта санран хисеплĕрех хăна пулĕ.
9 Вара иксĕре те туя чĕннĕ хуçи сан патна пырĕ те: „Эсĕ куçса ху вырăнна çак çынна ларт-ха“, — тейĕ. Ун чух санăн намăсланса алăк патĕнчи вырăна кайса лармалла пулĕ.
10 Хăнана чĕнсен эсĕ алăк патнерех лар. Вара сана чĕнекен хуçи пырса: „Тусăм! Эсĕ тĕпелерех иртсе ларсам“, — тейĕ. Ун чух сана ытти хăнасем умĕнче епле хисеп пулĕ!
11 Астăвăр, хăйне хăй асла хуракан кĕçĕне юлĕ; хăйне кĕçĕне хураканни асла тухĕ».

12 Хăйне хăнана чĕннĕ фарисее Иисус çапла каланă: «Эсĕ кăнтăрлахи е каçхи апат тунă чух тусусене, хурăнташусене, тăванусене тата пуян кӳршӳсене ан чĕн, мĕншĕн тесен кайран вĕсем те

сана хӑнана чӗнсе тав тума пултараҫҫӗ. [13] Пысӑк ӗҫкӗ-ҫикӗ тума
шутласан эсӗ кӗлмӗҫсене, уксах-чӑлахсене, суккӑрсене чӗн. [14] Вӗ-
сем сана тавӑрса парайманшӑн эсӗ телейлӗ пулӑн. Уншӑн сана
сӑваплӑ ҫынсем чӗрӗлсе тӑнӑ чухне тавӑрса парӗҫ».

Пысӑк ӗҫкӗ-ҫикӗ ҫинчен каланӑ ытарлӑх
(Мф. 22:1-10)

[15] Ҫавна илтсен Унпа пӗрле сӗтел хушшинче ларакансенчен
пӗри: «Турӑ Патшалӑхӗнче ҫӑкӑр ҫиес ҫын телейлӗ!» – тенӗ Ӑна.

[16] Иисус вара ӑна ҫапла каланӑ: «Пӗр ҫын пысӑк ӗҫкӗ-ҫикӗ
хатӗрленӗ те йышлӑ хӑна чӗннӗ. [17] Ӗҫсе ҫиме вӑхӑт ҫитсен вӑл
чӗнсе хунисем патне хӑйӗн чурине: „Ӗнтӗ апат-ҫимӗҫ пӗтӗм-
пех хатӗр, пырӑр“, – тесе калама янӑ. [18] Анчах чӗнсе хунисем,
пӗр-пӗринпе калаҫса татӑлнӑ пекех, тӗрлӗрен сӑлтав тупса ка-
ҫару ыйтнӑ. „Эпӗ ҫӗр илтӗм, ҫавна пӑхма манӑн халех каймал-
ла. Тархасшӑн, каҫар мана“, – тенӗ ӑна пӗри. [19] „Эпӗ пилӗк мӑ-
шӑр вӑкӑр туянтӑм, вӗсене ҫӳретсе пӑхма каятӑп. Тархасшӑн,
каҫар мана“, – тенӗ тепри. [20] Виҫҫӗмӗшӗ тата: „Эпӗ нумай пул-
масть авлантӑм, ҫавӑнпа пыраймастӑп“, – тенӗ. [21] Вара чури та-
вӑрӑннӑ та ҫавӑн ҫинчен хуҫине каласа панӑ. Кил хуҫи ҫил-
ленсе ҫитсе хӑйӗн чурине ҫапла хушса янӑ: „Часрах кай та хула
урамӗсемпе тӑкӑрлӑкӗсенчи кӗлмӗҫсене, чӑлахсене, уксахсене,
суккӑрсене кунта чӗнсе кил“. [22] Чӗннисем пуҫтарӑнсан, чури
каланӑ: „Хуҫам! Пӗтӗмпех эсӗ хушнӑ пек турӑм, сӗтел хушшин-
че татах вырӑн пур-ха“, – тенӗ. [23] „Эсӗ эппин хула ҫумӗнчи
тӗттӗм, пушӑ ҫул-йӗрсем тӑрӑх кай та тӗл пулакансене хисте-
сех кунта чӗн, килӗм тулли хӑна пултӑр, – тенӗ хуҫи чурине.
[24] – Калатӑп сире: чӗнсе хунисенчен пӗри те манӑн ӗҫкӗ-ҫикӗре
лараймӗҫ, мӗншӗн тесен чӗнсе хунисем нумай та, суйласа ил-
нисем сахал*“».

Иисусӑн вӗренекенӗ пулма кам пултарать?
(Мф. 10:37-38)

[25] Иисус хыҫҫӑн питӗ нумай халӑх пынӑ. Вӑл ҫавӑрӑнса пӑхнӑ
та вӗсене каланӑ: [26] «Кам хӑйӗн ашшӗ-амӑшне, арӑмне, ачисене,

* 14:24 Хӑш-пӗр авалхи ал ҫырусенче «*мӗншӗн тесен чӗнсе хунисем нумай та, суйласа илнисем сахал*» сӑмахсем ҫук.

пĕртăванĕсене е хăйĕн пĕртен-пĕр пурăнăçне Манран мала ху-
рать, вăл Ман вĕренекенĕм пулма пултараймĕ. 27 Кам хăйĕн асап
хĕресне йăтса Ман хыççăн пымасть, çав Манăн вĕренекенĕм пу-
лаймĕ. 28 Сиртен кам та пулин çурт лартма шутлать пулсан, вăл
малтан çурчĕ мĕн хака ӳкессе тата ăна туса пĕтерме укçи çитессе
шутласа пăхмĕ-и? 29 Унсăрăн вăл никĕсне хурĕ те çуртне туса пĕ-
тереймĕ. Вара пурте унран кулма пуçлĕç: 30 „Ку çын çурт лартма
тытăнчĕ те туса пĕтереймерĕ“, – тейĕç. 31 Е тата пĕр патша тепĕр
патшана хирĕç вăрçăпа тухма шутлать пултăр. Вăл вара хăйĕн ву-
нă пин çынлă çарĕпе леш çирĕм пинлĕ патша çарне çĕнтерме
вăйĕ çитессе е çитмессе малтан шухăшласа пăхмĕ-и? 32 Вăйне çи-
тереймессе туйса илсен, леш патши аякра чухне, ун патне вăл
килĕшӳ тума элчисене ярĕ. 33 Çавăн пекех эсир те, хăвăрăн мĕн
пуррине пăрахăçламасан, Ман вĕренекенĕмсем пулаймăр».

34 «Тăвар – ырă япала, анчах вăл хăватне çухатсан унăн тутине
епле тавăрмалла? 35 Вăл ĕнтĕ ана çине тăкма та, тислĕк купи çине
хума та юрăхсăр, ăна кăларса тăкмалла кăна. Илтме хăлха пурри
илттĕр!»

15-мĕш сыпăк

Çухалнă сурăх çинчен каланă ытарлăх

(Мф. 18:12-14)

1 Пĕррехинче Иисуса итлеме налук пухакансем те, çылăхлă
çынсем те нумаййăн пынă. 2 Унта тăракан фарисейсемпе саккун
вĕрентӳçисем ӳпкелешсе калаçнă: «Вăл çылăхлă çынсене йышă-
нать, вĕсемпе пĕрле апат çиет!» – тенĕ.

3 Вăл вара вĕсене çак ытарлăха каласа кăтартнă: 4 «Сирĕн хă-
шĕн те пулин çĕр пуç сурăх пултăр. Вăл, пĕр сурăхне çухатсан,
тăхăр вун тăххăрăшне хире хăварса, çухалнă сурăхне мĕн тупич-
ченех шыраса çӳремĕ-и? 5 Сурăхне тупсан вăл, савăнса, ăна хă-
йĕн хулпуççийĕ çине çĕклесе хурĕ. 6 Вара килне илсе пырсан
хăйĕн тусĕсене, кӳршисене чĕнсе пуçтарĕ те вĕсене калĕ: „Ман-
па пĕрле савăнăр, эпĕ çухалнă сурăха тупрăм!“ – тейĕ. 7 Калатăп
сире: çавнашкалах тӳпере те, çылăхлă пĕр çын ӳкĕнсен, уншăн
ӳкĕнме те кирлĕ мар тăхăр вун тăхăр тӳрĕ çыншăн савăннинчен
ытларах савăнĕç».

Çухалнă кĕмĕл укçа çинчен каланă ытарлăх

8 «Е пĕр-пĕр хĕрарăм хăйĕн вунă драхма укçинчен пĕрне çу-
хаттăр. Вăл вара çутаткăç çутса, урайне шăпăрпа шăлса укçине
тупичченех тăрăшса шырамĕ-и? 9 Укçине тупсан вăл тус-тантă-
шĕсене, кӳршĕ хĕрарăмĕсене чĕнсе пуçтарĕ те вĕсене: „Манпа
пĕрле савăнăр, эпĕ çухалнă укçана тупрăм!“ – тейĕ. 10 Калатăп
сире: çылăхлă пĕр çын ӳкĕннишĕн те Туррăн ангелĕсем çавăн
пекех савăнаççĕ».

Атăшнă ывăл çинчен каланă ытарлăх

11 Иисус татах каланă: «Пĕр çыннăн икĕ ывăл пулнă. 12 Кĕçĕн-
ни ашшĕ патне пынă та: „Атте, хама тивĕçлĕ пурлăха мана уйăр-
са пар!“ – тенĕ. Ашшĕ вара ывăлĕсене пурлăх уйăрса панă. 13 Ча-
сах кĕçĕн ывăлĕ хăйĕнне пĕтĕмпех пуçтарнă та инçетри çĕр-шы-
ва тухса кайнă. Унта путсĕр пурăнса вăл хăйĕн пурлăхне салатса
пĕтернĕ. 14 Пурлăхĕ пĕтнĕ хыççăнах çав çĕр-шывра йывăр выçлăх
пуçланнă, вăл вара аптăраса çитнĕ. 15 Унтан пĕр çын патне тарçа
кĕнĕ. Лешĕ ăна хăйĕн сыснисене пăхма хире янă. 16 Çимелли ни-
мĕн те паманран вăл сысна апачĕпе тăранса пурăнма та хатĕр
пулнă. 17 Юлашкинчен вăл шухăшласа илнĕ те: „Аттем килĕнче
мĕн чухлĕ тарçă тăраничченех çăкăр çиет, эпĕ кунта выçă виле-
тĕп! – тенĕ. 18 – Ĕнтĕ атте патне тавăрăнам та ăна калам: Эй, атте!
Эпĕ Турă умĕнче те, сан умăнта та çылăха кĕтĕм, 19 ывăлу ятне
илтме те тивĕççĕр! Çапах мана ху патна тарçа илсем, – теем“.
20 Унтан вăл ашшĕ патне кайнă. Ашшĕ ăна аякран курсанах хĕр-
хеннĕ, хирĕç чупса пынă та ыталаса чуптунă. 21 „Эй, атте! – тенĕ
ăна ывăлĕ. – Эпĕ Турă умĕнче те, сан умăнта та çылăха кĕтĕм,
ывăлу ятне илтме те тивĕççĕр!“ 22 Ашшĕ хăйĕн чурисене çапла
каланă: „Чи лайăх тумтир илсе килсе тумлантарăр ăна. Пӳрнине
куçлă çĕрĕ тăхăнтартăр, урине тăхăнма пушмак парăр. 23 Самăрт-
нă пăрăва çаватса килсе пусăр, ĕçсе çиер, савăнар! 24 Ку ывăлăм
манăн вилнĕччĕ, халĕ акă чĕрĕлчĕ! Çухалнăччĕ, акă тупăнчĕ!“
Унтан вĕсем ĕçсе-çисе савăнма пуçланă.

25 Çав вăхăтра аслă ывăлĕ хирте пулнă. Тавăрăннă чухне вăл
килĕнче савăнса юрланине илтнĕ. 26 Вара пĕр тарçине чĕнсе илнĕ
те: „Кунта мĕн тăваççĕ?“ – тесе ыйтнă. 27 Тарçи ăна каланă: „Сан
шăллу тавăрăнчĕ, вăл сывă таврăннăшăн савăннипе аçу самăртнă

пăрăва пустарчĕ“. 28 Аслă ывăлĕ питĕ çилленнĕ, килне те кĕ-
ресшĕн пулман. Ашшĕ ăна хăй тухса чĕннĕ. 29 Анчах вăл ашшĕне
хирĕç каланă: „Миçе çул эпĕ саншăн тарçă пек ĕçлесе пурăн-
тăм, эсĕ мĕн хушнине яланах туса тăтăм. Анчах юлташсемпе са-
вăнма эсĕ мана пĕр качака путекки те пустарса памарăн! 30 Аскăн
арăмсемпе çӳресе пурлăхне салатнă ывăлу килнĕ те, эсĕ уншăн
самăртнă пăрăва пустарнă“. 31 „Эй, ывăлăм! – тенĕ ашшĕ ăна. –
Эсĕ яланах манпа пĕрле. Манăн мĕн пурри пĕтĕмпех санăн.
32 Шăллу тавăрăннăшăн хĕпĕртемелле, мĕншĕн тесен вăл вилнĕч-
чĕ, халĕ чĕрĕлчĕ; çухалнăччĕ, халĕ тупăнчĕ!“»

16-мĕш сыпăк

Кил-çурт пăхакан ултавçă çинчен каланă ытарлăх

1 Унтан Хăйĕн вĕренекенĕсене Иисус çапла каланă: «Пĕр пуян
çыннăн кил-çурт пăхса тăраканни пулнă. Вăл хуçин пурлăхне са-
латса пĕтерни çинчен хайхи пуяна хыпар çитернĕ. 2 Вара хуçи
ăна чĕнтернĕ те: „Сан çинчен ырă мар хыпар илтрĕм. Ман пур-
лăха епле упрани çинчен явап пар, текех ĕнтĕ эсĕ кил-çурт
пăхса тăмăн“, – тенĕ. 3 Кил-çурт пăхакан хăй ăшĕнче шухăшла-
нă: „Мĕн тăвас-ши ĕнтĕ манăн? Хуçам мана ĕçрен кăларса ярать.
Çĕр чавма эпĕ пултараймастăп, ыйткаласа çӳреме вăтанатăп.
4 Ĕнтĕ кунтан кăларса ярсан мана кам та пулин хăй патне илтĕр
тесен, мĕн тумаллине тинех ăнкарса илтĕм“. 5 Вăл вара хуçине
парăма кĕнĕ çынсене пĕрерĕн-пĕрерĕн чĕнсе илнĕ. „Ман хуça-
ран эсĕ мĕн чухлĕ кивçен илнĕ?“ – ыйтнă вăл малтанхи çыннин-
чен. 6 „Çĕр кăкшăм олив çăвĕ“, – тенĕ лешĕ. Кил-çурт пăхакан
ăна каланă: „Хăвăртрах лар та парăм хучĕ çине аллă тесе çыр“.
7 „Эсĕ тата мĕнпе парăма кĕнĕ?“– ыйтнă унтан тепринчен. „Çĕр
михĕ тулă“, – тенĕ хайхискер. Вăл ăна та: „Парăм хутне ил те са-
кăр вуннă тесе çырса хур“, – тенĕ. 8 Çапла тавçăруллă пулнăшăн
хуçи вара хăйĕн кил-çуртне пăхакан ултавçăна мухтанă. Çăнах
та, ку тĕнче çыннисем хăйсем хушшинче çутă ачисенчен тавçă-
руллăрах. 9 Эпĕ те сире калатăп: ку тĕнчери таса мар мулăрпа усă
курса та хăвăр валли тус-тăвансем тупăр. Кайран, хăвăр çука юл-
сан, сире ĕмĕр пурăнмалли çурта илĕç.

10 Сахалра шанчăклă çын нумайăйинче те шанчăклă; сахалра
ултавли нумайăйинче те ултавлă. 11 Çавăнпа ĕнтĕ, сире ку тĕнчери

ултавлă мула та шанса пама çук пулсан, тÿпери чăн-чăннине кам
шанса парĕ? 12 Ют çын пурлăхне шанса пама çук пулсан, апла
хăвăрăнне сире кам шанса парĕ? 13 Нимĕнле тарçă та харăсах икĕ
хуçана юраймасть, мĕншĕн тесен вăл пĕр хуçине кураймĕ, теп-
рине юратĕ; е пĕриншĕн чунне парса тăрăшĕ, теприншĕн тăрăш-
мĕ. Эсир харăсах Турă чури те, мул чури те пулаймăр».

Саккун тата Турă Патшалăхĕ

(Мф. 11:12-13)

14 Укçа юрататакан фарисейсем те çак сăмахсене илтнĕ. Вара вĕ-
сем Иисусран тăрăхласа кулма пуçланă. 15 Иисус вĕсене çапла
каланă: «Эсир çынсем умĕнче хăвăра тÿрĕ пек кăтартатăр, анчах
сирĕн чĕрĕре Турă пĕлет. Мĕншĕн тесен çынсем хушшинче чап-
лă пекки Турă умĕнче ирсĕр. 16 Иоанн киличчен саккунпа про-
роксем кăна пулнă. Çав вăхăтран пуçласа Турă Патшалăхĕн Ырă
Хыпарне пĕлтереççĕ, тăрăшсассăн кашниех унта кĕреет. 17 Çапах
та саккунри пĕр сас палли те çухалмасть. Вăл пĕтиччен çĕрпе пĕ-
лĕт пĕтĕ.

18 Кирек кам та, арăмĕнчен уйăрăлса урăххине качча илсен,
мăшăрне улталать. Уйăрăлнă хĕрарăма качча илни те мăшăра ул-
таланиех пулать».

Пуянпа Лазарь

19 Иисус татах каланă: «Пĕр çын питĕ пуян пулнă. Вăл чи хак-
лă йышши тумтирпе çÿренĕ, куллен чаплă ĕçкĕ-çикĕ тунă. 20 Çав
пуянăн хапхи умĕнче кĕсенленсе кайнă Лазарь ятлă кĕлмĕç выр-
тнă. 21 Вăл пуян сĕтелĕ çинчен ÿкекен тĕпренчĕксемпе тăранса
пурăнасшăн пулнă. Унăн суранĕсене йытăсем пыра-пыра çулла-
нă. 22 Кĕлмĕç вилнĕ те, ангелсем ăна Авраам патне пĕлĕт çине
илсе кайнă. Пуян çын та вилнĕ, ăна пытарнă. 23 Вăл тамăкра
асапланнă чух çÿлелле пăхнă та инçетре Авраама тата унпа юна-
шар тăракан Лазаре курнă. 24 „Эй, Авраам мăн асатте, хĕрхен ма-
на! — тесе кăшкăрнă пуян. — Лазаре ярсам, типнĕ çăварăма тум-
лам шывпа йĕпеттĕрччĕ! Эпĕ çак çулăм ăшĕнче питĕ асаплана-
тăп-çке!“ 25 Анчах та Авраам çапла каланă: „Ачам! Астуса ил-ха,
çĕр çинчи пурăнăçунта эсĕ ырлăх куртăн, Лазарь вара нуша кур-
са пурăнчĕ. Халĕ вăл кунта савăнать, эсĕ вара асапланатăн. 26 Ун-
тан та ытларах, ку енчен леш енне каçма та, леш енчен ку енне

каçма та май çук, мĕншĕн тесен сирĕнпе пирĕн хушшăмăрта
тĕпсĕр шырлан“. 27 Вара пуян йăлăнса ыйтнă: „Эй, мăн асаттем,
тархаслатăп сана, Лазаре эсĕ атте килне ярсамччĕ. 28 Унта манăн
татах пилĕк шăллăм пур-çке! Вăл вĕсене каласа пĕлтертĕр, вĕсен
те çак асапланмалли вырăна килмелле ан пултăрччĕ!“ 29 Авраам
ăна каланă: „Вĕсен Моисей тата пророксем пур. Вĕсем çавсене
итлеччĕр“. 30 „Çук, Авраам мăн асатте, – хирĕçленĕ пуян, – вил-
нисенчен кам та пулин кайса каласан, вĕсем çылăхĕсенчен ӳкĕ-
нĕччĕç“. 31 Вара Авраам ăна çапла каланă: „Вĕсем Моисея та,
пророксене те итлемесен, вилнисенчен кам та пулин чĕрĕлсе
тăрса каласан та ĕненмĕç“».

17-мĕш сыпăк

Çылăха кĕресси, каçарасси, ĕненесси çинчен
(Мф. 18:6-7, 21-22; Мк. 9:42)

1 Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсене çапла каланă: «Этемĕн çылăха
кĕресси пулатех, анчах илĕртсе çылăха кĕртекене хуйхă пулĕ.
2 Ăна, мăйне арман чулĕ çакса тинĕсе пăрахсан, çак пĕчĕкскер-
сенчен пĕрне те пулин илĕртсе çылăха кĕртнинчен лайăхрах пу-
лĕччĕ. 3 Хăвăра хăвăр астуса пурăнăр. Тăвану сан умăнта çылăха
кĕрсен эсĕ ăна йăнăшне кăтарт; ӳкĕнет пулсан каçар. 4 Вăл сан
умăнта кунне çичĕ хут çылăха кĕрсен те, çичĕ хут пырса: „Ӳкĕ-
нетĕп“, – тесен, каçар ăна».

5 Апостолсем вара Хуçамăра: «Пирĕн ĕненĕве вăйлатсам», –
тенĕ. 6 Хуçамăр вĕсене каланă: «Эсир пĕр пĕрчĕк те пулин ĕнен-
сессĕн те, çак смоква йывăççине: „Тымарупах кăкланса тинĕсе
куçса лар!“ – тесе каласан, вăл сире итленĕ пулĕччĕ».

7 «Калăпăр, санăн суха тăвакан е кĕтӳ кĕтекен чуру пур. Вăл
хиртен таврăнсан эсĕ ăна: „Кил, сĕтел хушшине ларса апат
çи“, – тесе калăн-и? 8 Çук, апла каличчен хуçи малтан: „Ĕç тум-
тирне улăштарса тăхăн та ман валли каçхи апат хатĕрле, эпĕ
ĕçсе çием! Кайран ху ларса çи“, – тейĕ. 9 Хушнă ĕçе тунăшăн
хуçи чурине тав тăвĕ-и? Тав тăвĕ тесе шухăшламастăп. 10 Эсир
те çаплах, хăвăра мĕн хушнине тусассăн: „Эпир ним тĕшне тă-
ман чурасем, мĕншĕн тесен хамăр тума тивĕçлине кăна турă-
мăр“, – тейĕр».

Юхан-суранлă вунă çынна сыватни

[11] Иисус Иерусалим хулине кайнă чух Галилейăпа Самари хуш-
шинчи çулпа иртсе пынă. [12-13] Пĕр яла кĕрес умĕн Ăна юхан-су-
ранлă вунă çын тĕл пулнă. Вĕсем чарăнса аякранах хыттăн кăш-
кăрма пуçланă: «Эй, Вĕрентӳçĕ Иисус! Хĕрхенсем пире!» [14] Иисус
вĕсене асăрхасан каланă: «Эсир кайăр та священниксене курă-
нăр». Вара лешсем çулпа пынă чухнех чиртен тасалнă. [15] Вĕсен-
чен пĕри хăй сывалнине курсанах хытă сасăпа Турра мухтаса
каялла тавăрăннă. [16] Вара Иисуса тав туса, Ун умне ӳксе пуç-
çапнă. Çакскер Самари çынни пулнă. [17] «Эсир вуннăн юхан-су-
ранран тасалмарăр-и? Тепĕр тăххăрăшĕ ăçта? — тенĕ çавăн чухне
Иисус. [18] — Çак урăх халăх çыннисĕр пуçне ыттисем мĕншĕн
Турра мухтама тавăрăнмарĕç?» [19] Унтан Иисус ăна: «Эсĕ тăрса
каях, ĕненĕвӳ сана çăлчĕ», — тенĕ.

Турă Патшалăхĕ килесси

(Мф. 24:23-28, 37-41)

[20] Пĕррехинче фарисейсем Иисусран: «Турă Патшалăхĕ хăçан
килет?» — тесе ыйтнă. Иисус вĕсене хирĕç çапла каланă: «Турă
Патшалăхĕ куçа курăнса килмест. [21] Турă Патшалăхĕ — сирĕн
ăшăрта, çавăнпа та: „Акă вăл кунта“ е: „Авă унта“, — тесе кала-
кан пулмĕ».

[22] Кайран Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсене каланă: «Акă вăхăт çи-
тĕ, эсир ун чух Этем Ывăлне пĕр кунлăх та пулин курасшăн пу-
лăр, анчах кураймăр. [23] „Акă Вăл кунта“ е: „Авă унта“, — тейĕç
сире, анчах эсир вĕсем хыççăн ан кайăр. [24] Хăй килес кун Этем
Ывăлĕ пĕлĕте енчен енне ялтăртаттарса çутатакан çиçĕм пек па-
лăрса килĕ. [25] Анчах та унччен малтан Унăн нумай асап курмал-
ла, çак ăру çыннисем Ăна йышăнмĕç.

[26] Ной вăхăтĕнче мĕнле пулнă, Этем Ывăлĕ килес кун та çап-
лах пулĕ. [27] Ной карап çине ларас кунччен çынсем ĕçсе çинĕ,
авланнă, качча кайнă. Кайран çĕр çине шыв илнĕ те пурне те
пĕтернĕ. [28] Лот вăхăтĕнче те çавăн пекех пулнă. Çынсем ĕçнĕ,
çинĕ, сутнă, илнĕ, акнă, çуртсем лартнă. [29] Анчах Лот Содомран
тухнă кунах вутлă кӳкĕрт пĕлĕтрен çумăр пек çунă та пĕтĕм ха-
лăха пĕтернĕ. [30] Этем Ывăлĕ çĕр çине килес кун та çавăн пекех
пулĕ. [31] Çав кун кам та пулин кил хушшинче пулсан, хăйĕн

 япалисене илме пӳрте ан кӗтӗр. Хирте пулсан, вӑл та каялла ан
тавӑрӑнтӑр. [32] Лот арӑмне аса илӗр! [33] Кам хӑйӗн пурӑнӑҫне уп-
расшӑн тӑрӑшӗ, ҫав ӑна пӗтерӗ. Кам та кам пурӑнӑҫне пӗтерӗ,
ҫав ӑна ҫӑлса хӑварӗ. [34] Калатӑп сире: ҫав каҫ пӗр вырӑн ҫинчи
икӗ ҫынран пӗрне илӗҫ, теприне хӑварӗҫ. [35] Икӗ хӗрарӑм пӗрле
тырӑ авӑртӗҫ: пӗрне илӗҫ, теприне хӑварӗҫ. [36] Иккӗн хирте пулӗҫ:
пӗрне илӗҫ, теприне хӑварӗҫ»*.

[37] Вӗренекенӗсем Иисусран ыйтнӑ: «Хуҫамӑр! Ку вара ӑҫта пу-
лӗ?» «Виле выртакан вырӑна ӑмӑрт кайӑксем те пуҫтарӑнӗҫ», —
тенӗ Иисус.

18-мӗш сыпӑк

Тӑлӑх арӑмпа тӳрӗ мар судья

[1] Ялан Турра кӗлтумаллине тата хуйха ӳкме юраманнине пӗлч-
чӗр тесе Иисус вӗсене ҫакӑн пек ытарлӑх каланӑ: [2] «Пӗр хулара
судья пурӑннӑ, вӑл Турӑран та хӑраман, ҫынсене те ним вырӑнне
хуман. [3] Ҫав хуларах тата тӑлӑх арӑм пулнӑ. Вӑл ялан ҫав судья
патне пырса: „Мана хампа хирӗҫекен ҫынран хӳтӗлесемччӗ,“ —
тесе йӑлӑннӑ. [4] Судья нумайччен ун хутне кӗресшӗн пулман.
Юлашкинчен хӑй ӑшӗнче шутланӑ: „Эпӗ Турӑран та хӑрамастӑп,
ҫынсене те ним вырӑнне хумастӑп! [5] Анчах ку тӑлӑх арӑм мана
пӗртте канӑҫ памасть. Ҫавӑнпа ун ыйтӑвне татса парам, урӑх ап-
тӑратса ан ҫӳретӗр“».

[6] «Тӳрӗ мар судья мӗн каланине астӑвӑр, — тенӗ унтан Хуҫа-
мӑр. [7] — Кунӗн-ҫӗрӗн йӑлӑнса ыйтсан Турӑ Хӑйӗн суйланӑ ҫын-
нисене, васкаман пек туйӑнсан та, хӳтӗлесе хӑвармӗ-и? [8] Калатӑп
сире: Вӑл часах вӗсен хутне кӗрӗ. Анчах та Этем Ывӑлӗ килсен
ҫӗр ҫинче ӗненӳ тупайӗ-ши?»

Фарисейпа налук пухакан ҫинчен каланӑ ытарлӑх

[9] Ытти ҫынсенчен йӗрӗнсе, эпир кӑна тӳрӗ пурӑнатпӑр тесе
шутлакансене Иисус ҫакӑн пек ытарлӑх каласа кӑтартнӑ: [10] «Икӗ
ҫын Турӑ Ҫуртне кӗлтума кӗнӗ: пӗри фарисей пулнӑ, тепри —
налук пухакан. [11] Фарисейӗ тӑнӑ та хӑй ӑшӗнче ҫапла кӗлтунӑ:

---

* 17:36 Хӑш-пӗр авалхи ал ҫырусенче ку сӑвӑ ҫук.

„Эй, Турӑҫӑм! Тавтапуҫ Сана, эпӗ ӗнтӗ вӑрлакан, кӳрентерекен,
мӑшӑрӗсене улталакан ытти ҫынсем пек мар. Акӑ ҫак налук пу-
хакан пек те мар. 12 Эрнере икӗ хут типӗ тытатӑп, хам ӗҫлесе ил-
нинчен вуннӑмӗш пайне Турӑшӑн паратӑп“. 13 Налук пухаканӗ
кӑна пуҫне ҫӗклеме те хӑяймасӑр аякра тӑнӑ. Вӑл хуҫӑк кӑмӑлпа
каланӑ: „Эй, Турӑҫӑм! Хӗрхен мана, ҫылӑхлӑ ҫынна!“ 14 Чӑн ка-
латӑп сире: ҫак ҫын килне фарисейран ытларах тӳрре тухса та-
вӑрӑнӗ. Мӗншӗн тесен кам хӑйне асла хурать, ҫав кӗҫӗне юлӗ;
хӑйне кӗҫӗне хуракан асла тухӗ».

Иисус ачасене пиллет

(Мф. 19:13-15; Мк. 10:13-16)

15 Иисус аллипе сӗртӗнтӗр тесе Ун патне ҫынсем пӗчӗк ачи-
сене те илсе пынӑ; ҫавна курсан вӗренекенӗсем вӗсене Иисуса
кансӗрлеме чарнӑ. 16 Анчах та Иисус, ачасене Хӑй патне чӗнсе
илсе, вӗренекенӗсене каланӑ: «Ачасене Ман патӑма ярӑр, килме
ан чарӑр, мӗншӗн тесен Турӑ Патшалӑхӗ вӗсем пеккисемшӗн.
17 Чӑн калатӑп сире: Турӑ Патшалӑхне кам ача пек йышӑнмасть,
ҫав унта кӗреймӗ».

Иисуспа пӗр пуян ҫамрӑк

(Мф. 19:16-30; Мк. 10:17-31)

18 Пӗр пуҫлӑх Иисусран ыйтнӑ: «Эй, Ырӑ Вӗрентекен! Ӗмӗр-
лӗх пурӑнӑҫлӑ пулас тесен манӑн мӗн тумалла?» 19 Иисус ӑна
ҫапла каланӑ: «Мӗншӗн эсӗ Мана ырӑ тетӗн? Пӗр Турӑсӑр пуҫне
никам та ырӑ мар. 20 Пил-хушусене эсӗ пӗлетӗн: мӑшӑрна ан ул-
тала, ан вӗлер, ан вӑрла, судра суйса ан пӗлтер, аҫу-аннӳне хи-
сепле». 21 «Эпӗ вӗсене пурне те мӗн ачаранах пӑхӑнса пурӑна-
тӑп», — тенӗ лешӗ. 22 Ҫавна илтсен Иисус ӑна каланӑ: «Санӑн
ӗнтӗ пӗри ҫитеймест. Хӑвӑн пӗтӗм пурлӑхна сут та укҫине чухӑн-
сене валеҫсе пар, вара сан валли пурлӑх ҫӳл тӳпере пулӗ. Ху кил
те Ман хыҫҫӑн пыракан пул».

23 Капла каланине илтсен пуян ҫын салхуланнӑ, мӗншӗн те-
сен унӑн пурлӑхӗ питӗ нумай пулнӑ. 24 Иисус вара, вӑл салху-
ланнине курса, ҫапла каланӑ: «Пуянсене Турӑ Патшалӑхне кӗ-
ме епле йывӑр! 25 Пуяна Турӑ Патшалӑхне кӗрессинчен тӗвене
йӗп ҫӑрти витӗр тухма ҫӑмӑлтарах». 26 Ҫакна илтнӗ ҫынсем: «Эп-
пин кам ҫӑлӑнма пултарӗ?» — тесе ыйтнӑ. 27 Иисус каланӑ: «Этем

пултарайманнине Турă пултарать». [28] Петр Ăна каланă: «Акă
эпир хамăрăн мĕн пуррине пĕтĕмпех хăвартăмăр та Сан хыç-
çăн пыракансем пултăмăр». [29] Иисус вĕсене çапла каланă: «Чăн
калатăп сире: кам та кам хăйĕн кил-çуртне е ашшĕ-амăшне, е
тăванĕсене, е арăмне, е ачисене Турă Патшалăхĕшĕн пăрахать,
[30] вăл кунти пурăнăçрах чылай ытларах илĕ. Лери пурăнăçра вара
ĕмĕрлĕх чĕрĕлĕхлĕ пулĕ».

Иисус Хăй вилсе чĕрĕлесси
çинчен виççĕмĕш хут калани
(Мф. 20:17-19; Мк. 10:32-34)

[31] Иисус Вун иккĕшне аяккарах чĕнсе илнĕ те каланă: «Акă
эпир Иерусалималла çывхарса пыратпăр. Унта вара Этем Ывăлĕ
çинчен пророксем çырса хуни пĕтĕмпех пурнăçланĕ. [32] Ăна урăх
халăх çыннисен аллине тытса парĕç, лешсем Унран мăшкăлласа
кулĕç, Ăна хур тăвĕç, Ун çине сурса пĕтерĕç, [33] чĕн пушăпа хĕнĕç,
унтан вĕлерĕç. Виççĕмĕш кунне вара Вăл чĕрĕлсе тăрĕ». [34] Анчах
вĕренекенĕсем çапла каланинчен нимĕн те ăнланса илеймен, вĕ-
семшĕн çав сăмахсем пытарăнчăк пулнă. Иисус мĕн каланине
вĕсем пĕлеймесĕрех юлнă.

Суккăр çынна сыватни
(Мф. 20:29-34; Мк. 10:46-52)

[35] Иисус Иерихон хули патне çывхарса пынă. Унта пĕр суккăр
çын çул хĕрринче ыйткаласа ларнă. [36] Вăл юнашарах халăх ирт-
нине илтнĕ те: «Унта мĕн тăваççĕ?» – тесе ыйтнă. [37] Çынсем ăна:
«Назорей Иисусĕ иртсе пырать», – тенĕ. [38] Вăл вара: «Эй, Давид
йăхĕнчи Иисус! Хĕрхенсем мана!» – тесе кăшкăрма пуçланă.
[39] Малта пыракансем ăна шăпланма хушнă. Анчах суккăр çын
тата хытăрах: «Давид йăхĕн Ывăлĕ! Хĕрхенсем мана!» – тесе
кăшкăрнă. [40] Иисус чарăннă та суккăра Хăй патне çавăтса пыма
хушнă. Хайхискер Ун патне пырсан Иисус унран: [41] «Эсĕ Мана
мĕншĕн чĕнетĕн?» – тесе ыйтнă. «Эй, Хуçамăр! Манăн кура-
кан пуласчĕ», – хуравланă лешĕ. [42] Иисус ăна каланă: «Куракан
пул! Ĕненĕвӳ сана çăлчĕ». [43] Суккăр çав самантрах куракан пул-
нă та, Турра мухтаса, Иисус хыççăн кайнă. Çавна курсан пĕтĕм
халăх Турра мухтама пуçланă.

19-мӗш сыпӑк

Иисуспа Закхей

1 Ҫавӑн хыҫҫӑн Иисус Иерихон хулине кӗнӗ те урампа утса
пынӑ. 2 Ҫав хулара налук пухакансен пуҫлӑхӗ, Закхей ятлӑ пӗр
пуян ҫын, пурӑннӑ. 3 Вӑл Иисуса курасшӑн питӗ тӑрӑшнӑ, анчах
хӑй лутра пирки халӑх хушшинчен Ӑна курайман. 4 Вара Закхей
маларах чупса кайнӑ та Вӑл иртес тӗлти смоква йывӑҫҫи ҫине хӑ-
парса тӑнӑ. 5 Ҫав вырӑна ҫитсен Иисус ҫӳлелле пӑхнӑ та Закхея
асӑрханӑ. «Закхей! Хӑвӑртрах ан, Манӑн паян сан патна хӑнана
пымалла», — тенӗ ӑна Иисус.

6 Закхей васкаса йывӑҫ ҫинчен аннӑ та Иисуса хӑй патне са-
вӑнсах илсе кӗнӗ. 7 Ҫавна курсан ҫынсем: «Вӑл ҫылӑхлӑ ҫын пат-
не кӗчӗ!» — тесе Иисуса ӳпкелешме пуҫланӑ. 8 Вара Закхей тӑнӑ
та Хуҫамӑра ҫапла каланӑ: «Эй, Хуҫамӑр! Эпӗ халех хамӑн пурлӑ-
хӑн ҫуррине чухӑнсене валеҫсе паратӑп. Кама та пулин улталанӑ
пулсан, эпӗ ӑна тӑватӑ хут ытларах тавӑрса парӑп». 9 «Паян Зак-
хей кил-йышне ҫӑлӑнӑҫ ҫитрӗ, мӗншӗн тесен вӑл та Авраам ачи!
10 Этем Ывӑлӗ ҫухалнӑ ҫынсене шыраса тупса ҫӑлма килнӗ», —
тенӗ Иисус.

Вунӑ мина укҫа ҫинчен каланӑ ытарлӑх
(Мф. 25:14-30)

11 Ҫакна итлекен ҫынсене Вӑл тата тепӗр ытарлӑх каласа панӑ.
Иисус Иерусалималла ҫывхарса пынӑҫемӗн ҫынсем Турӑ Патша-
лӑхӗ те часах ҫитӗ тесе шутланӑ. 12 Иисус ҫапла каланӑ: «Пӗр
чаплӑ ӑруран тухнӑ ҫын, патшана ларма ирӗк илсе тавӑрӑнас те-
се, инҫетри ҫӗр-шыва кайма хатӗрленнӗ. 13 Вӑл вунӑ чурине чӗн-
нӗ те кашнинех пӗрер мина укҫа парса каланӑ: „Эпӗ тавӑрӑнич-
чен эсир ҫак укҫана ӗҫе хывса тупӑш тӑвӑр“, — тенӗ. 14 Анчах ҫав
ҫӗр-шывра пурӑнакансем ӑна курайман пирки: „Вӑл пирӗн пат-
ша ан пултӑр!“ — тесе калама ун хыҫӗнчен хӑйсен ҫыннисене
янӑ. 15 Хайхискер, патшана ларма ирӗк илсе тавӑрӑнсан, кӗмӗл
укҫа парса хӑварнӑ чурисене чӗнтернӗ те кам мӗн чухлӗ тупӑш
тунине тӗпчеме тытӑннӑ. 16 Пӗр чури пынӑ та: „Хуҫам, эсӗ парса
хӑварнӑ мина вунӑ мина тупӑш кӳчӗ“, — тенӗ. 17 „Аван, эсӗ ырӑ
чура! Пӗчӗк тивӗҫе тӳрре кӑларнӑшӑн эпӗ сана вунӑ хула пуҫлӑхӗ

тăватăп“, – тенĕ ăна хуçи. [18] Унтан иккĕмĕш чури те: „Хуçам, эсĕ
парса хăварнă мина пилĕк мина тупăш кӳчĕ“, – тенĕ. [19] „Сана та
пилĕк хула пуçлăхĕ тăватăп“, – тенĕ хуçи ăна. [20] Кайран виççĕмĕ-
шĕ пырса çапла каланă: „Хуçам! Акă эсĕ парса хăварнă мина,
эпĕ ăна тутăрпа чĕркесе усрарăм. [21] Эпĕ санран хăрарăм, мĕншĕн
тесен эсĕ хытă чунлă çын: памасăрах илетĕн, акмасăрах выра-
тăн“. [22] Хуçи ăна каланă: „Эй, усал чура! Эпĕ сана хăвăн сăмаху-
семпех айăплатăп! Эпĕ хытă чунлă пулнине, памасăрах илнине,
акмасăрах вырнине эсĕ пĕлнĕ. [23] Апла мĕншĕн ман кĕмĕл укçана
усламçăсене те пулин памарăн? Тавăрăнсан эпĕ тупăш илнĕ пу-
лăттăм“. [24] Унтан хуçа хăй умĕнче тăракансене каланă: „Унри
пĕр мина укçана илĕр те вунă мина укçаллă чурама парăр“.
[25] „Хуçамăр, унăн ахаль те вунă мина пур вĕт“, – тенĕ лешсем.
[26] „Калатăп сире: камăн пур, ăна татах парĕç. Камăн çук, унăн-
не мĕн пур пеккине те туртса илĕç, – тенĕ хуçа. [27] – Эпĕ хăйсен
патши пулнипе килĕшмен леш тăшманăмсене кунта илсе килĕр
те хам куç умĕнчех вĕлерĕр“».

Иисус Христос Иерусалим хулине кĕни
(Мф. 21:1-11; Мк. 11:1-11; Ин. 12:12-19)

[28] Çакна каласан Иисус малалла кайнă. Вăл Иерусалим хули-
нелле хăпарса пынă. [29] Елеон текен ту патĕнчи Вифагипе Ви-
фани патне çывхарсан Вăл икĕ вĕренекенне [30] çапла каласа янă:
«Хамăр умра ларакан çак яла кайăр. Эсир унта кĕрсенех кăкарса
хунă çамрăк ашака курăр, ун çине ку таранччен никам та утлан-
са çӳремен. Эсир ăна вĕçертсе çавăтса килĕр. [31] Кам та пулин си-
рĕнтен: „Ашака мĕншĕн вĕçертетĕр?“ – тесе ыйтсан, „Вăл Хуçа-
мăра кирлĕ“, – тейĕр». [32] Вĕренекенĕсем яла çитсен пĕтĕмпех
Иисус каланă пек пулса иртнĕ. [33] Ашакне вĕçертнĕ чух хуçисем
вĕсенчен: «Ашак тихине мĕншĕн вĕçертетĕр?» – тесе ыйтнă.
[34] «Вăл Хуçамăра кирлĕ», – тенĕ лешсем. [35] Унтан вĕсем ашак
тихине çавăтса пынă та ун çине хăйсен тумтирне хунă, ашак çи-
не Иисуса утлантарнă. [36] Ашак çине утланнă Иисус пынă чух
çынсем хăйсен тумтирĕсене çул тăрăх сарса пынă.

[37] Иисус Елеон тăвĕ çинчен анмалли вырăна çитсен вĕрене-
кенĕсем пурте, темĕн чухлĕн, хăйсем курнă мĕн пур хăватсем-
шĕн Турра мухтаса, савăнса хытă кăшкăрма пуçланă: [38] «Хуçа Ту-
рă ячĕпе килекен Патша мухтавлă! Пĕлĕт çинче канăçлăх, çӳлте

мухтав пултăр!» ³⁹ Халăх хушшинчен хăш-пĕр фарисейсем Иису-
са каланă: «Вĕрентекен, Хăвăн вĕренекенӳсене чар!» – тенĕ.
40 «Калатăп сире, – тенĕ Иисус вĕсене хирĕç, – вĕсем шăплансан
чулсем кăшкăрма пуçлĕç».

Иисус Иерусалимшăн йĕни

41 Иерусалим патне çывхарсан Иисус хула çине пăхнă та ун
шăпишĕн хурланса йĕрсе янă. 42 Вара çапла каланă: «Эх, Иеру-
салим! Хăвна мĕн канăçлăх кӳнине эсĕ çак кунсенче те пулин
пĕлес пулсанччĕ, анчах та вăл халĕ саншăн пытаранчăк. 43 Акă
кунсем çитĕç, тăшманусем сана хупăрласа илĕç, йĕри-тавра шă-
таксем чавĕç, пур енчен те хĕстерсе çитерĕç. 44 Вĕсем сана та, ачу-
сене те тĕп тăвĕç; çак вырăнта чул çинче чул та хăвармĕç, мĕн-
шĕн тесен эсĕ хăвăн патна Турă килнĕ вăхăта пĕлеймерĕн».

Иисус Турă Çуртĕнчи
сутуçăсене хăваласа кăларни
(Мф. 21:12-17; Мк. 11:15-19; Ин. 2:13-22)

45 Иисус Турă Çуртне кĕнĕ те унта суту-илӳ тăвакансене хă-
валаса кăларма пуçланă, 46 вĕсене çапла каланă: «„Манăн çур-
тăм – кĕлĕ çурчĕ“, – тенĕ Çырнинче. Эсир вара ăна вăрă-хурах
йăви туса хунă!»
47 Иисус кашни кун Турă Çуртĕнче вĕрентнĕ. Аслă священ-
никсем, саккун вĕрентӳçисемпе халăх хушшинчи ятлă-сумлă
çынсем вара Ăна пĕтересшĕн пулнă, 48 анчах нимĕнле те май
тупайман, мĕншĕн тесен пĕтĕм халăх, Иисуса итлес тесе, Унран
уйăрăлман.

20-мĕш сыпăк

Кам Сана çакнашкал ирĕк панă?
(Мф. 21:23-27; Мк. 11:27-33)

1 Пĕррехинче, Иисус Турă Çуртĕнче халăха Ырă Хыпар каласа
вĕрентнĕ чух, Ун патне аслă священниксемпе саккун вĕрентӳ-
çисем тата ятлă-сумлă çынсем пынă та: 2 «Эсĕ çакна мĕнле ти-
вĕçпе тăватăн? Кам Сана çакнашкал ирĕк панă?» – тесе ыйтнă.
3-4 «Манăн та сирĕнтен пĕр сăмах ыйтмалли пур, – тавăрнă вĕ-
сене Иисус. – Калăр-ха Мана, Иоанн шыва кĕртни çӳлтен е

этемрен пулнӑ?» 5 Лешсем вара пӗр-пӗринпе канашлама пуҫланӑ:
«„Ҫӳлтен“, – тесен, „Эсир мӗншӗн Иоана ӗненмерӗр?“ – тейӗ
Вӑл. 6 „Этемрен“, – теес, пӗтӗм халӑх пире чулпа пере-пере вӗ-
лерӗ, мӗншӗн тесен халӑх Иоана пророк тесе шанать». 7 Вара
вӗсем: «Пӗлместпӗр!» – тесе хуравланӑ. 8 «Эппин Эпӗ те сире
ҫакна мӗнле тивӗҫпе тунине каламастӑп», – тенӗ вӗсене Иисус.

Усал пахчаҫӑсем ҫинчен каланӑ ытарлӑх
(Мф. 21:33-46; Мк. 12:1-12)

9 Кайран Иисус халӑха ҫакӑн пек ытарлӑх каласа панӑ: «Пӗр
ҫын иҫӗм ҫырли лартса пахча тунӑ та ӑна тара тытнӑ пахчаҫӑсене
парса хӑварса хӑй нумайлӑха тухса кайнӑ. 10 Иҫӗм ҫырли пухма
вӑхӑт ҫитсессӗн ҫав хуҫа чурине пахчаҫӑсем патне ҫырла илме
янӑ. Анчах лешсем ӑна хӗнесе тӑкнӑ та пуш алӑпах кӑларса янӑ.
11 Вара вӑл тата тепӗр чурине янӑ. Пахчаҫӑсем ӑна та хӗнесе-вӑр-
ҫса нимӗнсӗрех янӑ. 12 Вара вӑл виҫҫӗмӗш чурине ярса пӑхнӑ.
Лешсем ӑна аманичченех хӗненӗ те пахчаран кӑларса пӑрахнӑ.
13 Унтан пахча хуҫи: „Мӗн тӑвам-ши? Юратнӑ ывӑлӑма ярса пӑ-
хам-ха, тен, ӑна курсан, вӑтанӗҫ“, – тенӗ. 14 Анчах та пахчаҫӑсем,
хуҫа ывӑлне курсан: „Ашшӗн пурлӑхӗ ҫакна юлмалла, атьӑр ӑна
вӗлерер те тивӗҫлӗ еткерне хамӑр илер“, – тесе шут тунӑ. 15 Вӗ-
сем вара ӑна пахчаран илсе тухнӑ та вӗлернӗ. Ҫавӑн хыҫҫӑн пах-
ча хуҫи вӗсене мӗн тӑвӗ? 16 Вӑл килсе ҫав пахчаҫӑсене вӗлерттерӗ
те пахчине урӑххисене парӗ». Ҫак ытарлӑха итлекенсем вара:
«Ун пек ан пултӑрах!» – тенӗ. 17 Анчах та Иисус вӗсене тинкерсе
пӑхнӑ та: «„Ҫурт тӑвакансем пӑрахӑҫланӑ чул никӗсри тӗп чул
пулса тӑчӗ“, – тесе ҫырни мӗне пӗлтерет? 18 Ҫав чул ҫине ӳкекен
арканӗ. Чулӗ хӑй кам ҫине ӳкӗ, ӑна лапчӑтса пӑрахӗ», – тенӗ.
19 Вара аслӑ священниксемпе саккун вӗрентӳҫисем ҫак ытарлӑха
хӑйсем ҫинчен каланине ӑнланса илнӗ. Ҫавӑнтах вӗсем Иисуса
ярса тытасшӑн пулнӑ, анчах та халӑхран хӑранӑ.

Рим патшине тӳлемелли налук
(Мф. 22:15-22; Мк. 12:13-17)

20 Вӗсем Ӑна сӑнасах тӑнӑ. Пуҫлӑхсен, влаҫсен аллине тытса
памашкӑн Иисус каланинче айӑпламалли сӑлтав тупас тесе Ун
патне вӗсем ырӑ пуланҫи чее ҫынсене янӑ. 21 Лешсем вара Иисус-
ран ыйтнӑ: «Вӗрентекен! Эсӗ тӗрӗс каланине, тӗрӗс вӗрентнине

тата çынна вăл кам пулнине кура хакламаннине эпир пĕлетпĕр.
Эсĕ, чăнах та, Турă çулĕ çинчен вĕрентетĕн. 22 Эппин кала-
самччĕ: эпир Рим патшине налук пани тĕрĕс-и, тĕрĕс мар-и?»
23 Иисус вара, вĕсен чеелĕхне пĕлсе тăрса: «Мĕн эсир Мана
илĕртсе тĕрĕслетĕр? – тенĕ. 24 – Укçăра кăтартăр-ха Мана. Ун
çине кам сăнне çаптарнă, кам ятне çырнă?» Вĕсем Ăна хирĕç:
«Патшанне», – тесе тавăрнă. 25 Иисус вĕсене каланă: «Эппин
патшанне патшана парăр, Туррăнне – Турра». 26 Çапла вĕсем
Иисус çын çинче каланă сăмахĕнче айăп тупайман, Унăн хура-
вĕнчен тĕлĕнсе шăпланнă.

Вилнисем чĕрĕлсе тăрасси çинчен ыйтни
(Мф. 22:23-33; Мк. 12:18-27)

27 Кайран Иисус патне вилнисем чĕрĕлессине ĕненмен садду-
кейсенчен хăшĕ-пĕрисем пырса çапла ыйтнă: 28 «Вĕрентекен,
Моисей пирĕн валли çапла çырса хăварнă: „Камăн та пулин
авланнă пиччĕшĕ ача-пăчасăр вилсен, шăллĕ унăн арăмне качча
илтĕр, пиччĕшĕн йăхне тăстăр“. 29 Пĕр кил-йышра çичĕ пĕртă-
ванччĕ. Асли авланчĕ те ача-пăча хăвармасăрах вилчĕ. 30 Вара ун
арăмне иккĕмĕшĕ качча илчĕ, вăл та ача-пăча хăвармасăр вилчĕ.
31 Унтан çав хĕрарăмпа виççĕмĕшĕ пĕрлешрĕ. Çапла çичĕ тăванĕ
те ăна качча илчĕç, анчах пурте ачаллă пулаймасăрах вилчĕç.
32 Пуринчен кайран хĕрарăмĕ те вилчĕ. 33 Ĕнтĕ вилнĕ çынсем чĕ-
рĕлсе тăрас вăхăт çитсен вăл хăшĕн арăмĕ пулĕ? Çиччĕшĕ те унпа
пурăннă-çке-ха».

34 Иисус вĕсене çапла хуравланă: «Çак пурăнăçра пурăнакан-
сем авланаççĕ те, качча та каяççĕ. 35 Анчах та лери пурăнăçра
вилĕмрен чĕрĕлсе тăма тивĕçлĕ пулнисем авланмаççĕ те, качча
та каймаççĕ. 36 Вĕсем ĕнтĕ, чĕрĕлсе тăма тивĕçлĕ пулнисем –
Турă ачисем, ангелсемпе танах вилĕмсĕр. 37 Вилнисем чĕрĕлсе
тăрасси пирки вара Моисей кĕнекинче çунса тăракан тĕмĕ çин-
чен каланă вырăн пур. Хуçамăр унта ăна: „Эпĕ – Авраам Турри
те, Исаак Турри те, Иаков Турри те“, – тенĕ. 38 Турă вăл вилни-
сен Турри мар, чĕррисен Турри. Уншăн пурте чĕрĕ». 39 Вара
хăш-пĕр саккун вĕрентӳçисем Ăна хирĕç: «Вĕрентекен, Эсĕ аван
каларăн», – тенĕ.

40 Çавăн хыççăн пĕри те Иисуса ыйтусем пама хăяйман.

Турă Суйласа илни кам йăхĕнчен пулмалла?
(Мф. 22:41-46; Мк. 12:35-37)

Иисус вара вĕсенчен ыйтнă: 41 «Епле-ха тата Турă Суйласа ил-
ни Давид йăхĕнчен пулмалла теççĕ? 42-43 Давид хăй вара псалом
кĕнекинче çапла çырнă: „Хуçамăр манăн Хуçама каланă: Эпĕ
Сан тăшманусене Санăн уру айне тăвиччен Эсĕ Манăн сылтăм
енче, хисеплĕ вырăнта лар“. 44 Çапла вара, Давид Ăна Хуçам тет.
Эппин епле-ха Вăл унăн йăхĕнчен пулма пултарать?»

Саккун вĕрентӳçисенчен асăрхаттарни
(Мф. 23:1-36; Мк. 12:38-40; Лк. 11:37-54)

45 Пĕтĕм халăх Иисус сăмахне итлесе тăнă чухне Вăл Хăйĕн
вĕренекенĕсене çапла каланă: 46 «Саккун вĕрентӳçисенчен сых-
ланăр. Вĕсем вăрăм тумтирпе саркаланса çӳреме юратаççĕ, халăх
йышлă çĕрте хăйсене саламланине килĕштереççĕ; синагогăра
малта ларма, ĕçкĕ-çикĕре кĕрекере ларма юратаççĕ. 47 Çавсем
ĕнтĕ тăлăх арăмсене кил-çуртсăр хăвараççĕ тата çын умĕнче
юриех нумайччен кĕлтăваççĕ. Вĕсене ыттисенчен те йывăрта-
рах айăплав пулĕ».

21-мĕш сыпăк

Тăлăх арăмăн икĕ вак укçи
(Мк. 12:41-44)

1 Унтан Иисус çавăрăнса пăхнă та Турă Çуртĕнчи парне ар-
чине пуянсем хăйсен укçине янине курнă. 2 Пĕр чухăн тăлăх
арăм та пырса икĕ лептăлăх вак укçа хунă. 3 Çавна курсан Иисус
каланă: «Чăннипех те, çак чухăн тăлăх арăм пуринчен те ытларах
хучĕ. 4 Мĕншĕн тесен пурте ытлашшине Турра парне пачĕç. Ку
вара хăйне тăранса пурăнмалăх юлашки пур-çук укçине пĕтĕм-
пех хучĕ».

Турă Çуртне аркатасси çинчен
(Мф. 24:1-2; Мк. 13:1-2)

5 Иисусăн хăш-пĕр вĕренекенĕсем Турă Çурчĕ çинчен: «Вăл
епле капмар! Ăна хаклă чулсемпе, Турра парнеленĕ япаласемпе
илемлетнĕ», – тесе калаçнă. Çавăн чухне Иисус вĕсене каланă:

6 «Вăхăт çитĕ, эсир çакăнта куракан çуртсене пĕтĕмпех аркатĕç,
чул çинче чул та юлмĕ».

7 «Вĕрентекен, вăл хăçан пулĕ? Çавă пуласса мĕнле паллă тăрăх
пĕлмелле?» – тесе ыйтнă Унран вĕренекенĕсем. 8 Иисус вара
çапла каланă: «Хăвăра илĕртсе улталасран асăрханăр, мĕншĕн те-
сен нумайăшĕ Ман ятăмпа килĕç те: „Эпĕ – Христос!“ – тейĕç.
„Ĕнтĕ вăхăт пĕтесси çывăх!“ – тейĕç. Вĕсем хыççăн ан кайăр.
9 Вăрçăсем çинчен, халăх пăлханни çинчен илтсен хăраса ан
ӳкĕр. Çавă малтан пулмалла, анчах ун хыççăн та тӳрех вăхăт пĕт-
мĕ-ха». 10 Иисус татах каланă: «Халăх çине халăх тапăнĕ, патша-
лăх çине патшалăх вăрçăпа тухĕ; 11 вырăнăн-вырăнăн питĕ хытă
çĕр чĕтреннисем, выçлăх çулсем тата вĕлерекен чир-чĕрсем пу-
лĕç. Тӳпере хăрушă пулăмсемпе аслă паллăсем курăнĕç.

12 Çаксем пурте пуличчен, малтан, Ман ятăмшăн сирĕн çине
алă çĕклĕç, синагогăсемпе тĕрмесене тытса парса хĕсĕрлĕç, пуç-
лăхсемпе патшасем умне илсе пырса тăратĕç. 13 Çакă йăлтах Ман
çинчен çирĕплетсе пĕлтермешкĕн пулĕ. 14 Çакна чĕре варне ху-
рăр: мĕн тавăрса калас-ши тесе малтанах ан кулянăр, 15 мĕншĕн
тесен Эпĕ сирĕн чĕлхе-çăварăра ăслăлăх парăп. Тăшманăрсенчен
пĕри те сире хирĕç сăмах тупса калаймĕ, сире хирĕç тăраймĕ.
16 Тата сире ашăр-аннĕрсем те, тăванăрсем те, хурăнташăрсем те,
тусăрсем те сутĕç, сиртен хăшне-пĕрне вĕлерĕç. 17 Ман ятăмшăн
сире пурте курайми пулĕç. 18 Анчах та сирĕн пуçăр çинчи пĕр çӳç
пĕрчине пĕтерни те Турă ĕçĕшĕн усăсăр пулмĕ. 19 Чăтăмлă пулни-
пе чунăрсене çăлса хăварăр».

Иерусалима аркатасси çинчен
(Мф. 24:15-21; Мк. 13:14-19)

20 «Иерусалима йĕри-тавра çар хупăрласа илнине курсан, вара
унăн юхăнса тăрас вăхăчĕ çывхарнине пĕлĕр! 21 Иудея халăхĕ ун
чухне тусем çине тартăр, Иерусалимри çынсем хăвăртрах хула-
ран тухчăр, хула таврашĕнчисем хулана ан кĕччĕр. 22 Мĕншĕн те-
сен çак кунсем – тавăру кунĕсем, вĕсем пирки Çырнинче мĕн
калани йăлтах пурнăçланĕ. 23 Çав кунсенче йывăр çын пулнă хĕ-
рарăмсене, кăкăр çитерекен амăшĕсене хуйхă пулĕ. Çĕр çине пы-
сăк асаплăх килĕ, çак халăха Турă çилли çитĕ. 24 Пĕрисене хĕçпе
вĕлерĕç, теприсене тĕрлĕрен урăх халăх хушшине тыткăна илсе
кайĕç. Иерусалима ют халăхсем хăйсен вăхăчĕ иртиччен таптĕç».

Христос тепĕр хут килесси
(Мф. 24:29-31; Мк. 13:24-27)

25«Хĕвелпе уйăх çинчи, çăлтăрсем çинчи пулăмсем хăрушă пал-
лăсем пулĕç. Çĕр çинчи халăхсем хуйха ӳкĕç, ăнран кайĕç. Тинĕс
шавласа, кĕрлесе тăрĕ. 26Тӳпери вăй-хăватсем кисренĕç. Çавăнпа
та, тĕнчене килес асапсене кĕтсе, çынсем вилесле сехĕрленсе ӳкĕç.
27Вара тӳпери пĕлĕт çинче аслăран та аслă мухтавпа тата хăватпа
килекен Этем Ывăлне курĕç. 28Çаксем пула пуçласан пуçăрсене усас
вырăнне çĕклĕр, мĕншĕн тесен сирĕн çăлăнас вăхăтăр çывхарать».

Смоква йывăççипе танлаштарни
(Мф. 24:32-35; Мк. 13:28-31)

29Унтан Иисус вĕсене ытарлăх каласа панă: «Смоква йывăççи
çине, ытти мĕн пур йывăçсем çине пăхăр-ха. 30Вĕсем çулçă кăлара
пуçласан эсир çу çывхарса килнине пĕлетĕр. 31Çавăн пекех, çак-
сем пула пуçланине курсан, Турă Патшалăхĕ çывăххине пĕлĕр.
32Чăн калатăп сире: çаксем пурте çак ăру пĕтичченех пулса иртĕç.
33Çĕрпе пĕлĕт те пĕтĕ, Ман сăмахăмсенчен пĕри те пĕтмĕ».

Сыхă тăма чĕнни

34«Хăвăра хăвăр асăрхăр: çиесшĕн, ĕçсе ӳсĕрĕлесшĕн çăткăн-
ланса ан çӳрĕр, пурăнăç хуйхи-суйхипе кăмăлăрсене ан хуçăр.
Çав кун сирĕншĕн кĕтмен çĕртен ан пултăр, 35мĕншĕн тесен çав
кун пĕтĕм çĕр пичĕ çинче пурăнакансене тетеле çаклатнă пек
çаклатĕ. 36Çавăнпа ĕнтĕ яланах сыхă тăрăр, çав килес асапсенчен
хăтăлма вăй-хал ыйтса кĕлтăвăр, Этем Ывăлĕ умне тăма тивĕçлĕ
пулăр».

37Кăнтăрла Иисус Турă Çуртĕнче вĕрентнĕ, каçхине хуларан
тухса Елеон ятлă ту çинче çĕр каçнă. 38Вăл вĕрентнине итлеме
пĕтĕм халăх куллен ир-ирех Турă Çуртне пуçтарăннă.

22-мĕш сыпăк

Иисуса хирĕç тунă кавар
(Мф. 26:1-5, 14-16; Мк. 14:1-2, 10-11; Ин. 11:45-53)

1Тутлăлла çăкăр уявĕ, пасха текен уяв, çывхарса килнĕ. 2Ас-
лă священниксемпе саккун вĕрентӳçисем, халăхран хăранипе,

Иисуса вĕлерме вăрттăн май шыранă. 3 Вун иккĕшĕнчен пĕ-
рин, Искариот текен Иудăн, ăшне шуйттан кĕнĕ. 4 Вăл вара
кайнă та Иисуса мĕнле тытса парасси çинчен аслă священ-
никсемпе, пуçлăхсемпе канаш тунă. 5 Лешсем савăннипе ăна
укçа пама пулнă. 6 Вара Иуда, вĕсемпе килĕшсе татăлсан,
Иисуса халăхран вăрттăн тытса пама меллĕ вăхăт шыранă.

Пасха апачĕ тума хатĕрленни

(Мф. 26:17-25; Мк. 14:12-21; Ин. 13:21-30)

7 Тутлăлла çăкăр уявĕ çитнĕ. Çавăн чухне пасха валли путек
пусмалла пулнă. 8 Иисус вара Петрпа Иоана çапла каласа янă:
«Кайăр та хамăр валли пасха апачĕ хатĕрлесе хурăр». 9 «Эсĕ
пире ăçта хатĕрлеме хушатăн?» – тесе ыйтнă Унран вĕсем.
10 Иисус вĕсене çапла каланă: «Эсир хулана пырса кĕнĕ чух
кăкшăмпа шыв çĕклесе пыракан çынна тĕл пулăр. Вара ун
хыçĕнчен кайăр та вăл кĕрекен çурта кĕрĕр. 11 Унтан кил ху-
çине калăр: „Вĕрентекен санран ыйтать: Манăн пасха апат-
не вĕренекенĕмсемпе пĕрле хăш пӳлĕмре çимелле пулать?“
12 Вăл сире янтăласа хунă пысăк та хăтлă пӳлĕм кăтартĕ, ça-
вăнта хатĕрлĕр». 13 Петрпа Иоанн хулана кайсан пĕтĕмпех
Иисус каланă пек пулса иртнĕ. Унтан вĕсем пасха апачĕ ха-
тĕрлесе хунă.

Аслă каçхи апат

(Мф. 26:26-30; Мк. 14:22-26; 1 Кор. 11:23-25)

14 Вăхăт çитсен Иисус вун икĕ апостолĕпе пĕрле сĕтел хуш-
шине ларнă. 15-16 Унтан вĕсене çапла каланă: «Пасха апачĕ
Турă Патшалăхĕнче пулса çитмесĕр те Эпĕ ăна урăх çиеймĕп,
çавăнпа калатăп та сире: асап куриччен малтан Манăн ăна пи-
тĕ сирĕнпе ларса çиес килет». 17 Вара Иисус курка илсе Турра
тав тунă та каланă: «Çакна илĕр те кашниех ĕçсе парăр. 18 Ка-
латăп сире: Турă Патшалăхĕ килмесĕр те Эпĕ ĕнтĕ иçĕм çыр-
ли эрехне ĕçеймĕп». 19 Вăл тата çăкăр илсе Турра тав тунă та,
вĕренекенĕсене хуçа-хуçа парса, каланă: «Çакă – сирĕншĕн
паракан Манăн Ӳтĕм. Малашне те Мана аса илсе çак йăлана тă-
вăр». 20 Каçхи апат хыççăн, çавнашкалах, Иисус курка илсе ка-
ланă: «Çак курка – сирĕншĕн юхакан Юнăмпа çирĕплетнĕ Çĕнĕ
Халал. 21 Акă ĕнтĕ Мана сутакан та Манпа пĕрле çак сĕтел

хушшинчех ларать. 22 Этем Ывӑлӗн малтанах палӑртнӑ ҫулне утса
тухмаллах, анчах та Ӑна тытса паракана хуйхӑ пулӗ».

23 Вӗренекенӗсем вара пӗр-пӗринчен ыйтса: «Пирӗн хушшӑ-
мӑртан кам тытса пама пултарӗ-ши?» – тесе калаҫнӑ.

Тарҫӑ пек пулӑр

24 Ҫавӑнтах тата вӗсем хӑйсем хушшинче хӑшӗ аслӑраххи
пирки тавлашма тытӑннӑ. 25 Иисус вӗсене каланӑ: «Патшасем
халӑхпа хуҫаланаҫҫӗ, халӑхпа пуҫ пулакансене „ырӑ хуҫам“
теҫҫӗ. 26 Эсир унашкал ан пулӑр. Сирӗн хушшӑрта асли кӗҫӗн-
ни пек пултӑр, хуҫи те тарҫӑ пек пултӑр. 27 Хӑшӗ аслӑ: кӗреке-
ре лараканни-и е ӗҫлесе тӑракан тарҫи? Кӗрекере лараканни
мар-и вара? Анчах та акӑ Эпӗ сирӗн хушшӑрта тарҫӑ пек пул-
тӑм. 28 Мана йывӑр чухне эсир Манпа пӗрле пултӑр. 29-30 Ман
Патшалӑхӑмра кӗрекере ӗҫсе ҫиччӗр тесе, Израилӗн вун икӗ
ӑрӑвӗн тӳри пулма престол ҫине ларччӑр тесе Аттем Мана
Патшалӑх парса хӑварнӑ пекех, Эпӗ те сире Патшалӑх шанса
парса хӑваратӑп».

Петр тунасса Иисус малтанах калани
(Мф. 26:31-35; Мк. 14:27-31; Ин. 13:36-38)

31 Иисус вара каланӑ: «Эх, Симон, Симон! Акӑ ӗнтӗ шуйттан
сире тулӑ алланӑ пек аллама ирӗк ыйтса илчӗ. 32 Анчах та ӗне-
нӗвӳ ан чактӑр тесе Эпӗ саншӑн кӗлтурӑм. Эсӗ те кайран, ху
тӗрексӗр пулнӑшӑн ӳкӗнсен, тӑванусене тӗреклӗх пар». 33 «Хуҫа-
мӑр, эпӗ Санпа пӗрле тӗрмене ларма та, вилме те хатӗр!» – тенӗ
Ӑна Петр. 34 «Петр, сана калатӑп: кӗҫӗр, автан авӑтиччченех, эсӗ
Мана виҫӗ хутчен пӗлмӗш пулӑн», – тенӗ ӑна Иисус.

35 Унтан вӗренекенӗсенчен ыйтнӑ: «Эпӗ сире укҫа енчӗкӗсӗр,
хутаҫсӑр, пушмаксӑр янӑ чух сирӗн мӗн те пулин ҫитменни пул-
чӗ-и?» Лешсем Ӑна хирӗҫ: «Ҫитменни нимӗн те пулмарӗ!» –
тенӗ. 36 Иисус вӗсене каланӑ: «Халӗ ӗнтӗ укҫа енчӗкӗ пуррисем
ӑна илччӗр, хутаҫне те илччӗр. Камӑн хӗҫ ҫук, вӑл тумтирне сут-
са хӗҫ илтӗр. 37 Мӗншӗн тесен Ҫырнинче: „Ӑна вӑрӑ-хурах шутне
кӗртӗҫ“ тесе калани Манпа пурнӑҫланмаллах, ҫакӑ часах пулса
иртмелле». 38 «Хуҫамӑр! Акӑ кунта икӗ хӗҫ пур», – тенӗ вӗсем.
«Ҫитет», – тенӗ Вӑл вӗренекенӗсене.

Елеон тăвĕ çинче кĕлтуни
(Мф. 26:36-46; Мк. 14:32-42)

39 Унтан тухсан Иисус хăнăхнă йăлипе Елеон тăвĕ çине кайнă.
Унпа пĕрле вĕренекенĕсем те пынă. 40 Вырăна çитсен Иисус вĕ-
сене каланă: «Илĕртнипе çылăха кĕрес марччĕ тесе кĕлтăвăр».
41 Хăй вара вĕсем патĕнчен пĕр вăтăр утăма кайнă та чĕркуçленсе
ларса 42 çапла кĕлтунă: «Эй, Аттем! Кăмăлу пулсан, çак асап кур-
кине Манран ирттерсе ярсамччĕ. Çапах та Ман ирĕк мар, Санăн
ирĕкӳ пултăр». 43 Вара тӳперен ангел курăнса Ăна вăй-хăват панă.
44 Пăлхана-пăлхана Иисус тата хытăрах кĕлтунă. Унăн тарĕ çĕре
юн пек тумланă. 45 Кĕлтунă хыççăн Вăл вĕренекенĕсем патне пы-
нă та лешсем куляна-куляна çывăрсах кайнине курнă. 46 «Эсир
мĕншĕн çывăратăр? Илĕртнипе çылăха кĕрес марччĕ тесе, тăрса
кĕлтăвăр», – тенĕ вĕсене Иисус.

Иисуса тытни
(Мф. 26:47-56; Мк. 14:43-50; Ин. 18:3-11)

47 Иисус çапла каласа тăнă чух унта пĕр ушкăн халăх пырса
çитнĕ. Вĕсен умĕнче Вун иккĕшĕнчен пĕри, Иуда ятли, пынă.
Вăл Иисуса чуптума Ун умне пырса тăнă, мĕншĕн тесен Иуда
лешсене: «Эпĕ Кама чуптăвăп, Çавă Иисус пулĕ», – тесе паллă
пама пулнă*. 48 Иисус вара ăна каланă: «Иуда, Этем Ывăлне чуп-
тусах тытса паратăн-и?»

49 Иисуспа пĕрле пулнисем, ĕç-пуç епле кайнине курсан: «Ху-
çамăр, хĕçсене кăларар мар-и?» – тенĕ Ăна. 50 Вĕсенчен пĕри
аслă священникăн чурине хĕçпе сулса янă та унăн сылтăм хăлхи-
не касса татнă. 51 Иисус вĕсене каланă: «Чарăнăр, çитĕ!» Унтан
Вăл çав тарçă хăлхине сĕртĕнсе сыватнă. 52 Хăйне тытма пынă
аслă священниксене, Турă Çурчĕн хурал пуçлăхĕсене, ятлă-сум-
лă çынсене Иисус çапла каланă: «Эсир Мана тытма, вăрă-хураха
хирĕç тухнă пек, хĕçсемпе, шалçасемпе килтĕр. 53 Эпĕ кашни кун
сирĕнпе пĕрле Турă Çуртĕнче пултăм, эсир ун чух Мана тĕкĕн-
мерĕр. Халĕ ĕнтĕ тĕттĕмлĕх хуçаланать, ку – сирĕн вăхăтăр».

---

* 22:47 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче «*мĕншĕн тесен Иуда лешсене: „Эпĕ Кама чуптăвăп, Çавă Иисус пулĕ“, – тесе паллă пама пулнă*» сăмахсем çук.

Петр Иисуса пĕлмĕш пулни

(Мф. 26:57-58, 69-75; Мк. 14:53-54, 66-72; Ин. 18:12-18, 25-27)

[54] Вĕсем Иисуса ярса тытнă та аслă священник çуртне илсе
кайнă. Петр вĕсем хыççăн чылай каярахра утса пынă. [55] Çынсем
картиш варринче кăвайт хурса пурте йĕри-тавра пухăнсан, вĕ-
сен хушшине Петр та пырса ларнă. [56] Пĕр хĕрарăм тарçă, Петр
кăвайт умĕнче ларнине курсан, ун çине тинкерсе пăхса каланă:
«Ку çын та Унпа пĕрлеччĕ». [57] Анчах та Петр, Иисусран тунса,
çав хĕрарăма: «Эпĕ Ăна пĕлместĕп», – тесе тавăрнă. [58] Кăштахран
тепри ăна асăрханă та: «Эсĕ те çав ушкăнранахчĕ», – тенĕ. Петр
çав çынна та: «Çук, çук!» – тенĕ. [59] Сехете яхăн вăхăт иртсен та-
тах тепри çине тăрсах: «Чăнах, ку та Унпа пĕрлеччĕ, ку Галилея
çынни», – тенĕ. [60] «Эсĕ тем калаçатăн, пĕлместĕп», – тенĕ Петр
ăна хирĕç. Вăл çапла каласа тăнă вăхăтрах сасартăк автан авăтса
янă. [61] Хуçамăр çавăрăнса Петр çине тинкерсе пăхнă. Петр вара
Хуçамăр сăмахĕсене: «Автан авăтиччен эсĕ Мана виçĕ хут пĕл-
мĕш пулăн», – тенине аса илнĕ.
[62] Унтан Петр картишĕнчен тухнă та татăлсах йĕнĕ.

Иисусран мăшкăлласа кулни

(Мф. 26:67-68; Мк. 14:65)

[63] Иисуса хураллакан салтаксем Унран çав тери мăшкăлласа
кулнă, хĕнесе пĕтернĕ. [64] Вĕсем Унăн куçне хупласа питрен çу-
па-çупа ярса ыйтнă: «Эсĕ пророк пулсан, кала, кам çапрĕ Сана?»
[65] Ăна урăх сăмахсем каласа та нумай хур тунă.

Иисуса синедриона илсе пыни

(Мф. 26:59-66; Мк. 14:55-64; Ин. 18:19-24)

[66] Тул çутăлсанах халăх хушшинчи ятлă-сумлă çынсемпе ас-
лă священниксем тата саккун вĕрентӳçисем пуçтарăннă. Вĕсем
Иисуса синедрион канашĕ умне тăратса: [67] «Каласам пире: Эсĕ
Турă Суйласа илни-и? Христос-и?» – тенĕ. «Эпĕ сире кала-
сан та, эсир Мана ĕненмĕр, – тавăрнă Иисус. [68] – Хăвăртан
ыйтсан та эсир Мана хирĕç тавăрса каламăр, Мана ирĕке те
ямăр. [69] Паянтан пуçласа, малашлăхра, Этем Ывăлĕ хăватлă
Туррăн сылтăм енне ларĕ». [70] Вара пурте: «Апла Эсĕ – Турă
Ывăлĕ-и?» – тесе ыйтма пуçланă. Иисус хуравланă: «Вăл Эпĕ

тесе эсир каларăр». 71 Лешсем вара: «Ун айăпне кăтартни мĕн
тума кирлĕ тата пире? Ĕнтĕ Унăн сăмахĕсене хамăр хăлхапа ха-
мăрах илтрĕмĕр!» – тенĕ.

23-мĕш сыпăк

Иисус Пилат патĕнче

(Мф. 27:1-2, 11-14; Мк. 15:1-5; Ин. 18:28-38)

1 Унтан синедрион канашĕнчисем пĕтĕм йышĕпех пурте тăнă
та Иисуса Пилат патне илсе кайнă. 2 Вара Ăна çапла айăплама
пуçланă: «Ку Çын пирĕн халăха пăлхатса çӳрет. Хăйне Христос
Патша тесе императора налук тӳлеме хушмасть!» 3 Пилат Иисус-
ран ыйтнă: «Эсĕ Иудея Патши-и?» Иисус ăна хирĕç: «Эсĕ ху
çапла каларăн», – тенĕ. 4 Пилат вара аслă священниксене те,
халăха та каланă: «Ку Çынна айăплама эпĕ нимĕнле сăлтав та
курмастăп». 5 Анчах лешсем çине тăрса хистенĕ: «Галилейăран
пуçласах Вăл пĕтĕм Иудея тăрăх Хăйĕн вĕрентĕвĕпе халăха пăл-
хатса çӳрет. Акă, халĕ кунта килчĕ!» – тенĕ.

Иисуса Ирод патне яни

6 Галилея тенине илтсен Пилат: «Вăл Галилея çынни-им?» –
тесе ыйтнă. 7 Иисус хайхи Ирод тытса тăракан çĕр-шывран пул-
нине пĕлсен, Пилат Ăна шăпах çав вăхăтра Иерусалима пынă
Ирод патша патне янă. 8 Иисуса курсан Ирод питĕ савăннă, мĕн-
шĕн тесен вăл Ăна унччене курасшăн пулнă. Иисус тунă ĕçсем
çинчен Ирод нумай илтнĕ, çавăнпа Унран мĕнле те пулин хă-
ват курма ĕмĕтленнĕ. 9 Ирод Ăна тĕрлĕрен ыйтусем панă, анчах
Иисус хирĕç нимĕн те тавăрса каламан. 10 Аслă священниксемпе
саккун вĕрентӳçисем вара Иисуса хыттăн кăшкăра-кăшкăра
айăпласа тăнă. 11 Анчах та Ирод, салтакĕсемпе пĕрле, Унран тă-
раничченех мăшкăлласа кулнă та Ăна патшалла çутă тум тăхăн-
тартса Пилат патне каялла янă. 12 Малтан пĕр-пĕринпе хирĕçсе
пурăннă Пилатпа Ирод çав кун туслашса кайнă.

Иисуса вĕлерме ыйтни

(Мф. 27:15-26; Мк. 15:6-15; Ин. 18:39–19:16)

13 Унтан Пилат аслă священниксене, пуçлăхсене, халăха чĕнсе
пуçтарнă та 14 вĕсене каланă: «Ку Çынна эсир ман пата халăха

пăтратакан тесе тытса килтĕр. Акă, эпĕ сирĕн умăртах тĕпчерĕм,
анчах та эсир айăпланине çирĕплетекен пĕр сăлтав та тупмарăм.
15 Ирод хăй те çак Çынна вĕлермеллех айăплама нимĕнле сăлтав
та тупайман. Эпĕ Ăна ун патне янăччĕ. 16 Çавăнпа эпĕ Ăна чĕн
пушăпа хĕнеттерем те кăларса ярам». 17 Пилатăн пасха уявĕ ячĕпе
тĕрмере ларакансенчен пĕрне халăх ыйтнипе кăларса ямалла
пулнă*. 18 Вара пĕтĕм халăх: «Иисуса вĕлерттер! Эпир Вараввăна
ирĕке кăларттарасшăн!» – тесе кăшкăрма пуçланă. 19 Вараввăна
хула халăхне пăлхатнăшăн, çын вĕлернĕшĕн тĕрмене хупса лартнă пулнă. 20 Пилат, Иисуса кăларса ярасшăн пулса, каллех халăха
чĕнсе каланă. 21 Анчах та лешсем: «Пăталаттар Ăна! Пăталаттар!» – тесе кăшкăрнă. 22 Пилат вĕсене виççĕмĕш хут каланă:
«Мĕн усалли тунă вара Вăл? Ку Çынна вĕлерме эпĕ нимĕнле
сăлтав та тупмарăм, çавăнпа ĕнтĕ Ăна хĕнеттерем те кăларса
ярам», – тенĕ. 23 Анчах та вĕсем хыттăн кăшкăрса, çине тăрсах
Иисуса пăталаттарма ыйтнă. Çапла кăшкăрса-хистесе халăхпа
аслă священниксем çиеле тухнă. 24 Пилат вара вĕсем ыйтнине
тивĕçтерес тенĕ. 25 Вăл пăлхав çĕкленĕшĕн тата çын вĕлернĕшĕн
тĕрмене хупнă Вараввăна вĕсем ыйтнипе ирĕке кăларса янă,
Иисуса вара вĕсен аллине панă.

Иисус Христоса пăталани

(Мф. 27:32-44; Мк. 15:21-32; Ин. 19:17-27)

26 Ăна илсе кайнă чух салтаксем хиртен таварăнакан Киринея
çыннине, Симона, ярса тытнă та, хĕрес йăттарса, Иисус хыççăн
çĕклесе пыма хушнă. 27 Иисус хыçĕнчен çынсем нумайăн пынă,
хĕрарăмсем те Уншăн кăшкăрса йĕрсе утнă. 28 Иисус вĕсем енне
çаврăнса каланă: «Эй, Иерусалим хĕрĕсем! Маншăн мар, хăвăршăн тата ачăрсемшĕн хуйхăрса макăрăр. 29 Акă вăхăт çитĕ, ун
чухне çынсем: „Ача туман арăмсем, çуратманнисем, кăкăр çитерменнисем телейлĕ!“ – тесе калĕç. 30 Çавăн чух вĕсем тусене
калĕç: „Пирĕн çине ӳкĕр!“ Сăртсене те: „Пире хупласа хурăр!“ –
теме пуçлĕç. 31 Ешерсе ларакан йывăçа çапла тăваççĕ пулсан,
апла хăрăккине мĕн пулĕ?»

32 Иисуспа пĕрле тата икĕ вăрă-хураха вĕлерме илсе пынă. 33 «Пуç
купташки» текен вырăна çитсен Иисуса та, икĕ вăрă-хурахне те

---

* 23:17 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче ку сăвă çук.

хěрессем çумне пăталанă. Пěрне – Унăн сылтăм енне, теприне
сулахай енне пăталаса хунă. [34] Иисус каланă: «Эй, Аттем, каçар
вěсене! Вěсем хăйсем мěн тунине те пěлмеççě». Иисуса пăтала-
нă салтаксем вара Унăн тумтирне шăпа ярса валеçнě. [35] Халăх
пăхса тăнă. Пуçлăхсем те халăхпа пěрле Иисусран тăрăхласа кул-
нă: «Ыттисене çăлатчě! Вăл Турă Суйласа илни, Христос пулсан,
Хăйне Хăй çăлтăр», – тенě. [36] Салтаксем те, пыра-пыра, Ăна
хěрхӳлентернě хěрлě эрех парса, Унран мăшкăлласа [37] çапла ка-
ланă: «Эсě Иудея Патши пулсан, Хăвна Ху çăл ěнтě!» [38] Унăн
пуçě тěлне: «Çакă – Иудея Патши», – тесе грекла, латинла, ев-
рейла çырса çапнă.

[39] Хěрес çумне пăталанă вăрă-хурахсенчен пěри Иисуса мăш-
кăлласа: «Эсě Христос пулсан, Хăвна та, пире те çăл!» – тенě.
[40] Тепри вара, пачах урăхла, ăна чарса каланă: «Эсě Турăран хă-
рамастăн-и-мěн? Хăвна та вěлерме суд тунă-çке. [41] Пире тěрěсех
айăпланă, ěçěмěрсемшěн эпир вилěме тивěçлě. Вăл вара нимěнле
усал ěç те туман». [42] Унтан вăл Иисуса: «Хуçамăр, Хăвăн Патша-
лăху çитсен аса илсем мана», – тенě. [43] Иисус ăна каланă: «Чăн
калатăп сана, паянах эсě Манпа пěрле райра пулăн».

Иисус Христос вилěмě

(Мф. 27:45-56; Мк. 15:33-41; Ин. 19:28-30)

[44-45] Кăнтăрла, вун икě сехетрен пуçласа виçě сехетсенелле, пě-
тěм çěр çинче сěм тěттěм пулса ларнă. Хěвел тěттěмленнě. Турă
Çуртěнчи чаршав та çурмалла çурăлса аннă. [46] Иисус хытă кăш-
кăрса каланă: «Эй, Аттем! Сывлăшăма Санăн аллуна паратăп».
Çапла каласанах Унăн юлашки сывлăшě тухнă.

[47] Çěрпӳ, çавăнта мěн пулнине курсан, Турра мухтаса каланă:
«Ку, чăнах та, тӳрě çын пулнă иккен!» [48] Пуçтарăннă халăх та,
мěн пулса иртнине курсан, хěрхеннипе пуçěсене усса килěсене
тавăрăннă. [49] Иисуса паллакансем тата Унпа пěрле Галилейăран
пынă хěрарăмсем çавна аякран пăхса тăнă.

Иисус ӳтне тупăклăха хуни

(Мф. 27:57-61; Мк. 15:42-47; Ин. 19:38-42)

[50-51] Иудейăри Аримафея хулинче çуралса ӳснě пěр Иосиф ятлă
çын пулнă. Вăл, тӳрě тата ырă кăмăллăскер, иудейсен канашěнче
ларнă пулин те, канаш ěçěпе те, йышăнăвěпе те килěшмен. Вăл

хăй те Турă Патшалăхне кĕтсе пуранна. [52] Иосиф, Пилат патне
пырса, унран Иисус ӳтне пама ыйтнă. [53] Унтан Ăна хĕрес çинчен
антарса пирпе чĕркенĕ те чул ту хысакне алтса тунă тупăклăха
хунă. Унччен кунта никама та пытарман пулнă. [54-55] Галилейăран
Иисуспа пĕрле пынă хĕрарăмсем те Иосиф хыçĕнчен кайнă, вĕ-
сем Унăн ӳтне тупăклăха епле хунине сăнаса тăнă. Çакă эрне кун
пулса иртнĕ, шăмат кун вара ĕçлеме юраман, [56] çавăнпа вĕсем
килне таврăннă та ырă шăршăллă курăксем тата сĕрмелли çусем
хатĕрлесе хунă. Вара, саккуна пăхăнса, шăмат кун каннă.

24-мĕш сыпăк

Иисус Христос чĕрĕлсе тăни

(Мф. 28:1-10; Мк. 16:1-8; Ин. 20:1-10)

[1] Эрнен малтанхи кунĕнче, ирпе ирех, хатĕрлесе хунă ырă
шăршăллă çăвĕсене илсе хĕрарăмсем тупăклăх патне пынă. Вĕ-
семпе пĕрле урăх хĕрарăмсем те пулнă. [2] Хайхисем çитнĕ те ту-
пăклăх умĕнчи чула йăвантарса куçарса хунине асăрханă. [3] Вара
вĕсем тупăклăха кĕрсе пăхнă, анчах унта Иисус Хуçамăрăн ӳчĕ
пулман. [4] Хĕрарăмсем ним тума пĕлмесĕр тĕлĕнсе тăнă чух, са-
сартăк вĕсен умне çап-çутă тумтирлĕ икĕ çын пырса тăнă. [5] Хĕра-
рăмсем питĕ хăранипе çĕрелле пăхса тăнă чух вĕсем: «Эсир мĕн-
шĕн Чĕрĕскере вилнисем хушшинче шыратăр? – тенĕ. [6] – Иисус
кунта çук, Вăл чĕрĕлсе тăнă! Астăватăр-и, Галилейăра чухнех Вăл
сире: [7] „Этем Ывăлне çылăхлă çынсен аллине тытса парĕç, Ăна
хĕрес çумне пăталĕç, виççĕмĕш кунне Вăл чĕрĕлсе тăрĕ“, – тесе
каланăччĕ». [8] Вара хĕрарăмсем Иисус сăмахĕсене астуса илнĕ.
[9-10] Вĕсем, тупăклăх патĕнчен таврăнсан, мĕн курнине пĕтĕмпех
вун пĕр апостола тата ыттисене пурне те каланă. Çавăн çинчен
каласа кăтартакансем – Мария Магдалина, Иоанна, Иаков амă-
шĕ Мария; вĕсемпе пĕрле тата урăх хĕрарăмсем те пулнă. [11] Ан-
чах вĕсем каласа пани апостолсене пустуй сăмах пек туйăннă,
вĕсем хĕрарăмсене ĕненмен.

[12] Çапах та Петр тупăклăх патне чупса кайнă. Вăл пĕшкĕнсе
шалалла пăхнă та унта выртакан пирсене çеç курнă. Вара мĕн
пулнинчен тĕлĕнсе каялла таврăннă.

Еммауса каякан çул çинче
(Мк. 16:12-13)

[13] Çав кунах икĕ вĕренекенĕ Иерусалимран вун пĕр çухрăм-
сенелле ларакан Еммаус ятлă яла кайнă. [14] Çул çинче вĕсем ирт-
нĕ кунсенче мĕн пулни çинчен калаçса пынă. [15] Çапла вĕсем
пĕр-пĕринпе сăмахласа, тавлашкаласа пынă чухне Иисус Хăй вĕ-
сем патне çывхарнă та юнашар утнă. [16] Анчах вĕсен куçĕсене
çавăн чухне улшу курмалла тунăран вĕсем Иисуса паллайман.
[17] «Эсир мĕн çинчен калаçса пыратăр, мĕншĕн питĕ салхуллă?» –
тесе ыйтнă вĕсенчен Иисус. [18] Пĕри, Клеопа ятли, Ăна çапла
каланă: «Иерусалима килнĕ çынсенчен пĕр Эсĕ çеç çак кунсен-
че унта мĕн пулса иртнине пĕлместĕн пулĕ?» [19] «Мĕн пирки
вара?» – тесе ыйтнă Иисус. «Назаретри Иисус пирки, – хурав-
ланă лешсем. – Вăл пророкчĕ, Турăпа пĕтĕм халăх умĕнче ĕçĕпе
те, сăмахĕпе те хăватлăччĕ. [20] Пирĕн аслă священниксемпе пуç-
лăхсем вара Ăна вĕлерме суд тумашкăн тытса пачĕç те хĕрес çум-
не пăталаттарчĕç. [21] Эпир вара Израиле хăтараканни Çавă тесе
ĕмĕтленеттĕмĕр. Çак ĕç пулнăранпа икĕ кун та иртрĕ ĕнтĕ.
[22] Çитменнине тата хамăр хĕрарăмсенчен хăшĕ-пĕрисем пире
тĕлĕнтерчĕç! Паян ирхине ирех вĕсем тупăклăх патне кайнă,
[23] анчах та Унăн ӳтне тупайман. Таврăнсан вĕсем хăйсене ан-
гелсем курăнни çинчен каласа пачĕç. Ангелсем вĕсене Иисус чĕ-
рех пулни çинчен пĕлтернĕ. [24] Вара хамăр çынсем те тупăклăх
патне кайса пăхрĕç, хĕрарăмсем каласа пани тĕрĕсех пулнă. Вĕ-
сем унта Иисуса Хăйне курман». [25] «Эх, тавçăрусăр та măран чун-
лăскерсем! – тенĕ вĕсене Иисус. – Пророксем малтанах кала-
нине те ĕненме пултараймастăр-çке. [26] Мухтавлăран та мухтавлă
пулма Христосăн çак асапа курмалла марччĕ-им вара?» [27] Унтан
Иисус вĕсене Моисейран пуçласа пур пророксем те Çырнинче
Хăйĕн пирки мĕн каланине ăнлантарса панă.

[28] Вĕсем хăйсем çитес ял патне çывхарнă. Иисус татах малалла
кайма пуçтарăннă пек тусан, [29] вĕренекенĕсем Ăна чарса: «Кун
каçалана сулăнчĕ ĕнтĕ, атя, пирĕнпе юл», – тенĕ. Вара Иисус вĕ-
семпе пĕр пӳрте кĕнĕ. [30] Çиме ларсан Вăл çăкăр илсе пилленĕ те
вĕренекенĕсене хуçа-хуçа панă. [31] Тинех вĕсен куçĕсем уçăлнă,
тинех вĕсем Ăна палласа илнĕ, анчах та Иисус вĕсен куçне ку-
рăнми пулнă. [32] Вĕренекенĕсем пĕр-пĕрне каланă: «Вăл çул çинче

пирёнпе калаçса, Çырнине ăнлантарса пынă чух пирён чĕресем
хавхаланса çунмарĕç-и вара?»

33 Икĕ вĕренекенĕ çавăнтах тăнă та Иерусалима каялла тавă-
раннă. Унта вĕсем вун пĕр апостолпа ыттисем пĕрле пухăннă
çĕре пынă. 34 Вара пухăннисем: «Хуçамăр чăннипех чĕрĕлсе тăнă!
Вăл Симона та курăннă», — тенĕ. 35 Икĕ вĕренекенĕ çул çинче
мĕн пулса иртнине тата çăкăр хуçа-хуçа панинчен хăйсем Иису-
са епле палласа илнине каласа кăтартнă.

Чĕрĕлсе тăнă Иисус вĕренекенĕсене курăнни

(Мф. 28:16-20; Мк. 16:14-18; Ин. 20:19-23; Ĕç-хĕл. 1:6-8)

36 Çапла калаçса ларнă чух вĕсем Иисус хăйсем хушшинче
тăнине курах кайнă. «Канăçлăх пултăр сире», — тенĕ Вăл.
37 Вĕренекенĕсем çав тери хăраса ӳкнĕ, куçа темле сывлăш ку-
рăнать пулĕ тесе шухăшланă. 38 «Эсир мĕншĕн аптăраса ӳк-
рĕр? — тенĕ вĕсене Иисус. — Сирĕн пуçăра мĕншĕн унашкал
шухăшсем пырса кĕреççĕ? 39 Ман алăсене, урасене пăхăр-ха:
Ку — Эпĕ! Эсир Мана хыпаласа пăхăр. Куратăр вĕт, Манăн ӳт
те, шăмă та пур. Сывлăшăн çавсем çук». 40 Çапла каласан вĕсе-
не Хăйĕн аллине, урине кăтартнă. 41 Вĕсем савăннипе ĕненей-
месĕр тĕлĕнсе тăнă чух Иисус вĕсенчен: «Сирĕн кунта мĕн те
пулин çимелли пур-и?» — тесе ыйтнă. 42 Вĕренекенĕсем Ăна
ăшаланă пулă тата караслă пыл панă. 43 Иисус, илсе, вĕсем
умĕнчех çинĕ.

44 Унтан Вăл вĕренекенĕсене çапла каланă: «Ман çинчен
Моисей саккунĕнче, пророксен кĕнекинче, псаломсенче çыр-
ни пурте пурнăçланмалла тесе Эпĕ хăвăрпа пĕрле чухнех кала-
наччĕ. Çавсем ĕнтĕ пĕтĕмпех пурнăçланчĕç». 45 Çавăн чух Вăл
вĕренекенĕсене Çырнинче мĕн каланине ăнланма ăслăлăх па-
нă, 46 вара вĕсене каланă: «Çырнинчи пекех, Христосăн çапла
асап курмаллаччĕ, виççĕмĕш кунне вилĕмрен чĕрĕлсе тăмал-
лаччĕ. 47 Иерусалимран пуçласа мĕн пур халăхсене ӳкĕнме, çы-
лăх каçарттарма Ун ячĕпе ӳкĕтлесе вĕрентмелле. 48 Эсир вара —
çавна курса-илтсе çирĕплетекенсем. 49 Мана Атте пама пулнине
Эпĕ сире те паратăп, анчах та эсир çӳлтен хăват иличчен Иеру-
салимрах юлăр».

Иисус Христос тӳпене ҫӗкленни

(Мк. 16:19-20; Ӗҫ-хӗл. 1:9-11)

50 Унтан Иисус вӗренекенӗсене хуларан илсе тухнӑ та Вифание
ҫитиччен вӗсемпе пынӑ. Вара аллисене ҫӗклесе вӗсене пилле-
нӗ. 51 Пиллесе тӑнӑ чухнех Вӑл, вӗсенчен уйӑрӑлса, тӳпене ҫӗк-
лене пуҫланӑ. 52 Вӗренекенӗсем Ӑна ӳксе пуҫҫапнӑ та питӗ савӑн-
са Иерусалим хулине таврӑннӑ. 53 Ҫав кунран пуҫласа вӗсем
ялан Турӑ Ҫуртӗнче пулнӑ, ялан Турра аслӑласа мухтанӑ.

Аминь.